

T.C.
YALOVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

SOSYAL BELEDİYECİLİK FAALİYETLERİ:
ÇİFTLİKKÖY BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
İSMAİL DURAN

Enstitü Anabilim Dalı: SOSYAL HİZMET
Enstitü Bilim Dalı: SOSYAL HİZMET

Tez Danışmanı: DR.ÖĞRETİM ÜYESİ UĞUR BEKİR DİLEK

EYLÜL – 2019

T.C.
YALOVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

SOSYAL BELEDİYECİLİK FAALİYETLERİ:
ÇİFTLİKKÖY BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
İSMAİL DURAN

Enstitü Anabilim Dalı: SOSYAL HİZMET
Enstitü Bilim Dalı: SOSYAL HİZMET

Bu tez 02 /10 / 2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği / oyçokluğu ile kabul edilmiştir

	Adı - Soyadı	Kanaati			İmza
Jüri Başkanı (Danışman)	Dr.Öğr.Üyesi Uğur Bekir DİLEK	☐ Kabul	☐ Düzeltme	☐ Ret	
Jüri Üyesi	Doç.Dr. Bedrettin KESGİN	☐ Kabul	☐ Düzeltme	☐ Ret	
Jüri Üyesi	Dr.Öğr.Üyesi İsmail AKYÜZ	☐ Kabul	☐ Düzeltme	☐ Ret	

BEYAN
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS İNTİHAL YAZILIM RAPORU
BEYAN BELGESİ

Tez Başlığı: Sosyal Belediyecilik Faaliyetleri: Çiftlikköy Belediyesi Örneği

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmamın toplam 65 sayfalık kısmına ilişkin aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan ve 30/09/2019 tarihinde aşağıda ismi yazılı araştırma görevlisi tarafından şahsıma iletilen Turnitin intihal tespit programı raporuna göre tezimin benzerlik oranı % 26'dır.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Kaynakça hariç,
2. Alıntılar dâhil,
3. 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç.

Bu bilgiler doğrultusunda tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespiti halinde doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

İmza

Adı SOYADI : İSMAİL DURAN
Öğrenci Numarası : 107203037
Ana Bilim Dalı : Sosyal Hizmet
Programı : Sosyal Hizmet
Türü : () Proje (X) Yüksek Lisans Tezi () Doktora Tezi

Dr. Öğr. Üyesi Uğur Bekir Dilek
Danışman

ÖNSÖZ

Yerel yönetimlerde sosyal belediyeçilik faaliyetleri son yıllarda büyük bir önem kazanmıştır. Bu faaliyetlerin tam anlamıyla uygulanması durumunda vatandaşların yaşadığı memnuniyetin geri dönüşümü olarak yerel yönetimdeki iktidar sahiplerinin uzun süreli olarak görev başında kaldıkları görülmektedir. Bu faaliyetlerin tam olarak uygulanması için karşılaşılan yasal sorunların irdelenmesi ve özellikle uygulamada ne gibi sorunların olabileceğine dikkat çekilmesi gerekmektedir. Bu çalışmada sosyal belediyeçilikte karşımıza çıkan kavramlar, sosyal belediyeçiliğin ülkemizdeki gelişim süreciyle beraber Çiftlikköy Belediyesinin Sosyal Belediyeçilik faaliyetleri ve karşılaşılan sorunlar ortaya konmaya çalışılmıştır.

Bu çalışmamda ve yüksek lisans öğrenimim süresince desteğini üzerimden hiç eksik etmeyen ilk danışmanım Sayın Doç. Dr. Bedrettin Keşgin'e, ayrıca danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Uğur Bekir Dilek'e ve bilgisini ve tecrübelerini benden eksik etmeyen Çiftlikköy Belediye Başkanımız Sayın Ali Murat Silpagar'a, ve bana her zaman destek olan eşim Aslı Duran'a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

İSMAİL DURAN

30/09/2019

İÇİNDEKİLER

BEYAN.....	i
ÖNSÖZ.....	ii
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	v
TABLolar	vi
GRAFİKLER	vii
Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek lisans Tez Özeti.....	viii
Yalova University-Insitute Of Social Sciences Master Thesis Summary.....	ix
GİRİŞ	1

BÖLÜM 1: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Merkezi Yönetim ve Yerel Yönetim Kavramları	5
1.2. Sosyal Politika ve Sosyal Politikada Yerel Yönetimlerin Rolü.....	6
1.3. Sosyal Devlet Tanımı	10
1.4. Sosyal Belediyeciliğin Tanımı	11
1.5. Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet Kavramları.....	13
1.5.1. Sosyal Yardım	13
1.5.2. Sosyal Hizmet	14
1.6. Sosyal Belediyeciliğin Temel Fonksiyonları	16
1.6.1. Sosyalleştirme, Sosyal Kontrol ve Rehabilitasyon	17
1.6.2. Yönlendirme, Kılavuzluk Etme ve Rehberlik Etme.....	17
1.6.3. Yardım Etme	17
1.6.4. Sosyal Yatırım.....	18

BÖLÜM 2: TÜRKİYEDE SOSYAL BELEDİYECİLİK

2.1. Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Tarihsel Gelişimi.....	20
2.1.1. Cumhuriyet Öncesi Dönem.....	20
2.1.1.1. Tanzimat Öncesi Dönem.....	20
2.1.1.2. Tanzimat Sonrası Dönem	22
2.1.2. Cumhuriyet Sonrası Dönem.....	23
2.1.2.1. 1923-1973 Dönemi	23
2.1.2.2. 1980-1996 Dönemi	26
2.1.2.3. 1996’dan Sonrası	27

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	: Avrupa Birliği
AÇSHB	: Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
BşB	: Bşyşkşehir Belediyesi
GÇY	: Gşrev ve Çalışma Yşnetmeliği
Mad.	: Madde
STş	: Sivil Toplum şrgştş
TYP	: Toplum Yararına Program

TABLÖLAR

Tablo 1. Yalova Belediyesinin İdari Yapısı	38
Tablo 2. Çiftlikköy Belediyesinin Personel Yapısı	39
Tablo 3. Çiftlikköy Belediyesinin Mali Durumu	41
Tablo 4. Çiftlikköy Belediyesi 2017 Gelir ve Gider Bütçesi	41
Tablo 5. Çiftlikköy Belediyesinin Hizmet Binaları	42
Tablo 6. Yıllar Bazında Yapılan Aynı Yardımlar	43
Tablo 7. Yıllara Göre Kurs ve Kursiyer Sayısı	45
Tablo 8. AB Projesi Kapsamında Verilen Kurs Sayısı	45
Tablo 9. Yıllar Bazında Gerçekleştirilen Kurs Sayısı	48
Tablo 10. Yıllar Bazında Spor Kulüplerine Yapılan Yardımlar	48
Tablo 11. Yıllar Bazında Gerçekleştirilen Konferans/Söyleşi Sayısı	49
Tablo 12. Gerçekleştirilen Seminerlere Dair Veriler	50
Tablo 13. Yıllar Bazında Yapılan Sosyal ve Kültürel Faaliyetler.....	51

GRAFİKLER

Grafik 1. Çiftlikköy Nüfusunun Yıllara Göre Değişimi	37
---	----

**YALOVA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ YÜKSEK LİSANS
TEZ ÖZETİ**

Tezin Başlığı: Sosyal Belediyecilik Faaliyetleri: Çiftlikköy Belediyesi Örneği	
Tezin Yazarı: İsmail Duran	Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Uğur Bekir Dilek
Kabul Tarihi:	Sayfa Sayısı: viii (ön kısım) + 59 (tez)+ 6 (ekler)
Anabilimdalı: Sosyal Hizmet	Bilimdalı: Sosyal Hizmet
<p>Küreselleşme, neoliberal politikaların etkinliği ve kentlerin yükselişine paralel olarak ön plana çıkan yerinden yönetim anlayışı, belediyelere sosyal politika rolleri yüklemektedir. Buna bağlı olarak günümüzde belediyeler temel kentsel hizmetlerin yanında sundukları sosyal yardım ve sosyal hizmetlerle sosyal adaletin sağlanması ve refahın yeniden dağıtımında aktif rol almaktadır. Belediyelerin üstlendiği bu yeni rol “sosyal belediyecilik” olarak adlandırılmaktadır. Türkiye’de 1970’li yıllarda tartışılmaya başlayan “sosyal belediyecilik” kavramı 2000’li yıllardan sonra çıkarılan yasalarla birlikte belediyelerin temel sorumluluk alanına dahil olmuştur. Ancak belediyelerin “sosyal belediyecilik” rolleri, kentin dinamikleri, yöneticilerin tutumu, halkın talepleri ve belediye olanaklarına bağlı olarak çeşitlilik göstermektedir.</p> <p>Bu çalışmada yerel yönetimlerin sosyal belediyecilik uygulamaları Çiftlikköy Belediyesi örneğinden hareketle ortaya konulmuştur.</p> <p>Çalışma Giriş ve Sonuç ve Öneriler başlıkları hariç üç bölüm içermektedir. Çalışmanın “Giriş” kısmında çalışmanın konusu, amacı, önemi, yöntemi ve hipotezleri ele alınmıştır.</p> <p>Çalışmanın kavramsal ve kuramsal çerçevesi oluşturulduğu ilk bölümde, yerel yönetim, sosyal politika, sosyal belediyecilik, sosyal yardım ve sosyal hizmet kavramları tartışılmış; yerel yönetimlerin sosyal politikadaki yeri incelenmiştir.</p> <p>İkinci bölümde Türkiye’de sosyal belediyeciliğin durumu tartışılmıştır. Bu başlıkta Türkiye’de yerel yönetimin tarihsel gelişim süreci ve sosyal belediyeciliğin yasal çerçevesi tartışılmıştır. Çalışmanın son bölümünde ise araştırmanın bulgu ve yorumlarına yer verilmiştir.</p> <p>Çalışmada Belge incelemesi ve var olan istatistiklerden yararlanma metoduna başvurulmuştur. Araştırma kapsamında belediyenin resmî sitesi, faaliyet raporları, proje raporları ve dergileri incelenmiştir.</p> <p>Araştırmada şu bulgulara ulaşılmıştır: Çiftlikköy Belediyesi’nin sosyal yardım uygulamaları aynı yardımlarla sınırlıdır. Sosyal hizmet uygulamaları, halkın tamamına hitap eden, sosyal, kültürel ve sanatsal faaliyetlere yoğunlaşmaktadır. Dezavantajlı grupların korunmasına yönelik sosyal hizmet uygulamaları ise yetersizdir.</p>	
Anahtar kelimeler: Sosyal Belediyecilik, Yerel Yönetim, Sosyal Hizmetler	

**YALOVA UNIVERSITY-INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES MASTER THESIS
SUMMARY**

Thesis Title: : Social Municipality Activities: Çiftlikköy Municipal Example	
Thesis Author: İsmail Duran	Advisor: Dr. Öğr. Üyesi Uğur Bekir Dilek
Date of Acceptance: //	Total Number of Page: viii (pre text) + 59 (main body) + 6 (appendices)
Department: Social Work	Field of Study: Social Work
<p>Globalization, the effectiveness of neoliberal policies, and the decentralization approach, which has come to the fore in parallel with the rise of cities, impose social policy roles on municipalities. Accordingly, municipalities nowadays have an active role in providing social justice and social peace and redistribution of welfare by providing social assistance and social services besides basic urban services. This new role assumed by municipalities is called "social municipality". Social municipality in Turkey started to be discussed in the 1970s and has been included in the basic areas of social responsibility municipalities with municipal law enacted after the 2000s. However, the social municipality role of municipalities varies according to the dynamics of the city, the attitude of the managers, the demands of the people and the municipal facilities.</p> <p>In this study, the social municipality practices of local administrations were determined by the example Çiftlikköy Municipality. The study includes three chapters, except Introduction and Conclusion and Recommendations. In the introduction of the study, the subject, purpose, importance, method and hypotheses of the study are discussed.</p> <p>In the first part of the conceptual and theoretical framework of the study, the concepts of local government, social policy, social municipalities, social assistance and social services are discussed; the place of local governments in social policy is examined.</p> <p>In the second part, the situation of social municipality in Turkey has been discussed. The historical development process of local governments and legal framework of social municipality in Turkey was discussed in this topic. In the last part of the study, the findings and comments of the study are included.</p> <p>In this study, document analysis and utilization of existing statistics were used.</p> <p>Within the scope of the study, official site of the municipality, activity reports, project reports and magazines were examined.</p> <p>In the research, the following findings are reached: The social assistance practices of Çiftlikköy Municipality are limited with in-kind assistance. Social work practices focus on social, cultural and artistic activities that appeal to all people. Social service practices for the protection of disadvantaged groups are insufficient.</p>	
Key words: Social Municipality, Local Government, Social Services	

GİRİŞ

Toplumun tüm bireylerinin insan onuruna yaraşır asgari yaşam koşullarına ulaşması, sosyal politikaların ana misyonunu oluşturmaktadır. Ancak, günümüz ekonomik ve sosyal koşullar içerisinde bunun bireylerin çabaları veya toplumun iç dinamikleriyle kendiliğinden oluşması mümkün değildir. Sanayi devrimi öncesinde bireylerin kültür veya inanç temelli yardımlaşma ve dayanışma içeren tutumu ve yine aynı değerlere bağlı olarak ortaya çıkan örgütlenmeleriyle toplumsal sorunlar aşılabiliyorken, kapitalizmin toplumsal düzen üzerindeki yıkıcı etkileriyle birlikte bu sorun artık toplumun kendi içerisinde tolere edebileceği ve üzerinden gelebileceği düzeyi aşmıştır. Bu durum merkezi yönetimlerin sosyal refahın yeniden dağıtımında sorumluluk almasıyla sonuçlanmış ve 19. yüzyılda başlayan sosyal politika denemeleri 20. yüzyılda da sürdürülmüştür. Liberal yaklaşımlarla sosyal refah anlayışının kıyasıya yarıştığı bu politik zeminde, sosyal refahın yeniden dağıtımında kaynakların en verimli şekilde sunulacağı yöntemler tartışılmaktadır. Bu süreçte karşımıza çıkan en önemli aktör yerel yönetimlerdir. Yerel yönetimler, halka en yakın, toplumla doğrudan iletişim içerisinde ve kentin kendine özgü dinamiklerinin farkında olan yapılar olarak, temel kentsel hizmetlere ek olarak sosyal refahın yeniden dağıtımındaki rolünü de arttırmaktadır.

Türkiye; diğer sosyal ve ekonomik süreçlerde olduğu gibi yerel yönetim anlayışının gelişiminde de batıdan farklı bir süreç yaşamıştır. Son yüzyılda hem kentlerdeki hızlı nüfus artışı hem de kaynakların en verimli şekilde kullanılması zorunluluğu, Türkiye’de yerel yönetimlerin sosyal politikadaki rolünü artırmakla beraber batıya nazaran halen oldukça sınırlı bir yetki alanına sahiptir. 2000’li yıllardan sonra yapılan bir dizi yasal düzenleme, yerel yönetimlerin yetki alanını genişletmekle beraber, yerel yönetimlerin yetki sınırlarına ve sosyal refahın yeniden dağıtımındaki rolüne dair tartışmalar sürmektedir. Özellikle 1970’li yıllardan sonra Türkiye belediyeçiliğine dahil olan “sosyal belediyeçilik” anlayışının hem vatandaşın olumlu dönüşler alması hem de sosyal sorunların çözümünde yararlı çıktılar sunması, yerel yönetimlerin yetkilerinin genişletilmesi taleplerini artırmaktadır. Sosyal belediyeçilik, belediyelerin temel kentsel hizmetleri dışında, vatandaşları riskler karşısında korumaya yönelik çabaları içerir. Bu nedenle sosyal belediyeçilik hem tanım hem de uygulama açısından standartlaştırılabilecek bir kavram değildir. Bu çalışmada Yalova- Çiftlikköy Belediyesi’nin sosyal belediyeçilik kapsamındaki uygulamaları kapsamlı bir şekilde ele alınarak sosyal belediyeçiliğin fonksiyonları ve toplumsal yansımaları değerlendirilecektir.

Çalışmanın Konusu

Sosyal Belediyeçilik anlayışıyla hareket eden belediyeler sınırları içerisinde bulunan vatandaşların iyilik halini tehdit eden risklerle mücadele etmek durumundadır. Bu risklerin kaynağı ülkenin yapısal sorunlarıyla doğrudan bağlantılı olan makro boyuttaki göç ve yoksulluk benzeri sorunlar olabildiği gibi kentin kendine özgü yetersizliklerine bağlı olarak ortaya çıkan sorunlar veya dezavantajlı bireyler/gruplarla sınırlı sorunlar da olabilmektedir. Belediyelerin üstesinden gelmeye çalıştığı sorunların çeşitliliği, sosyal

belediyecilik uygulamalarını da oldukça farklılaştırmaktadır. Ancak bu farklılık sadece sorunların kaynağıyla ilgili değildir; aynı zamanda belediye yöneticilerinin kişisel tutumları, belediyenin olanakları, halkın talep, ısrar ve önceliği gibi değişkenler de uygulamaların çeşitliliğini belirlemektedir. Bu durum, sosyal belediyecilik uygulamalarını standart bir başlık altında toplamayı zorlaştırdığı gibi belediyeler arasında yüzeysel karşılaştırmaları da olanaksız kılmaktadır. Bu nedenle, herhangi bir belediyenin ortaya koyduğu çalışmalar “sosyal belediyecilik” perspektifiyle incelendiğinde, belediyenin yetki sınırları içerisinde kalan alanın ve bu alanda var olan toplumun kendine özgü koşulları ve dinamikleri de göz önünde bulundurulmalıdır.

Bu bağlamda, araştırmanın ana konusunu Yalova- Çiftlikköy Belediyesinin sosyal belediyecilik uygulamaları oluşturmaktadır. Sosyal belediyecilik uygulamaları yukarıda da izah edildiği üzere, çeşitlilik göstermektedir. Bu bağlamda, Çiftlikköy Belediyesi'nin yoksulluğun önlenmesine yönelik uygulamaları, engelliler, yaşlılar gibi korunması gereken gruplara yönelik çalışmaları, kadınlara, ailelere, çocuk ve gençlere yönelik eğitici faaliyetleri ve toplumun tüm kesimlerine yönelik sunulan sosyal ve kültürel faaliyetleri de bu araştırmanın konusunu oluşturmaktadır.

Çalışmanın Amacı

Çalışmada Yalova Çiftlikköy Belediyesi örnekleminden yola çıkarak, Türkiye’de yerel yönetimlerin sosyal belediyecilik uygulamalarıyla vatandaşa sunduğu hizmetlerin nitelikli analizinin yapılması amaçlanmaktadır.

Çalışmanın Önemi

Kamu kaynaklarının toplum refahını artırmaya yönelik en verimli şekilde kullanılabileceği modellere dair tartışmalar birçok alanda olduğu gibi akademik alanda da canlı bir biçimde sürmektedir. Bu tartışmalar arasında “sosyal belediyecilik” uygulamaları kendine geniş bir yer bulmaktadır. Türkiye’de 1970’li yıllarda dillendirilmeye başlanan “sosyal belediyecilik” söylemleri, günümüz koşullarında sadece refahın yeniden dağıtımında ve sosyal sorunların aşılmasında verimli bir yöntem olarak görülmekten öte, halkın taleplerine bağlı olarak da geniş uygulama alanı bulmaktadır. Yerel yönetim aygıtlarından biri olan belediyelerin, sosyal belediyecilik uygulamalarıyla toplumun tamamına veya özel olarak dezavantajlı gruplara yönelik sunduğu hizmetlerin ele alınması, hem akademik düzeyde yürütülen tartışmalara katkı yapması hem de belediyelerce hayata geçirilecek yeni uygulamalara yol göstermesi açısından önemlidir.

Çalışmanın Yöntemi

Çiftlikköy Belediyesinin sosyal belediyecilik uygulamalarının incelendiği bu araştırma, alan araştırması niteliğini taşımaktadır. Araştırmada belirlenen hipotezlerin denenmesi değil, sosyal belediyecilik uygulamalarının tüm yönleriyle nitelikli bir şekilde ortaya konması hedeflenmiştir. Bu yönüyle araştırma betimsel bir araştırma niteliği taşımaktadır.

Siyasette alan araştırması, yönetim alanıyla ve belli bir mekânsal sınırlamayla yapılır. Burada siyasetin görünümü ve nasıllığı ortaya konulur. Alana giren araştırmacı gözlemlerini, analizlerini, karşılaştırmalarını alan araştırması ile yapabilir. Siyaset sürecini, değerleri, tutumları, yansımaları alan araştırma ile ortaya koymak mümkündür.

Alan araştırmasında tüm kitleyi temsil edecek çalışmanın yapılmasının getirdiği zorluktan dolayı bütünü temsil edecek örneklemden hareket edilir. Araştırma da bu grup üzerinden hareketle yürütülür. Burada önemli olan alınan örneklemin alan araştırması açısından bütünü temsil edebilmesidir. Diğer taraftan gerekli/yeterli niceliğe de değer verilir (Kesgin, 2017:33).

Araştırmada veri toplama aracı olarak var olan istatistikler ve ikincil analizden yararlanılmıştır. Bu yöntem, hükümet belgelerinden ya da önceki taramalardan mevcut bilgilerin toplanmasına işaret eder. Araştırmacılar yeni sorunları yeni yollardan ele almak için verileri inceler (Neuman, 2012: 463). Kitap, dergi gibi yayınlanmış eserlerde bulunan bilgiler veya dijital olarak kaydedilmiş veriler, yeni bir araştırma sorusunu cevaplarken kullanılabilir. Araştırmacı, farklı amaçlarla ve metotlarla oluşturulmuş bu verileri bir araya getirerek kendi önermesini test edebilir veya bir durumu nitelikli olarak ortaya koymak için kullanılabilir (Neuman, 2012:478).

Bürokratik kuruluşların oluşturduğu bilgilerle ilgili olan konularda, var olan istatistikler araştırmasından yararlanılması en uygundur. Devlet kurumları, politika kararlarında kullanmak veya doğrudan bir kamu hizmeti olarak sistematik bir biçimde birçok bilgi türü toplar. Bu veriler arasında, kuruluşların betimlemeleri de sıklıkla bulunmaktadır. Bu bağlamda, araştırmacı, hükümet aygıtlarından birine dair bir araştırma yürütüyorsa, araştırma sorularına yanıt bulmak için oluşturulan bu verilerden yararlanması uygundur (Neuman,2012:478).

Bu araştırmada veri kaynağı olarak “belge incelemesinden de genişçe yararlanılmıştır. Belge incelemesi kapsamında, araştırma konusuyla ilgili kurumsal kayıtlar, raporlar, istatistikler gibi yazılı materyallerden yararlanılabilmektedir. Belge incelemesinden gözlem ve görüşme verileri desteklemek ve araştırmanın geçerliğine katkıda bulunması maksadıyla ek veri kaynağı olarak kullanılabilereği gibi, gözlem ile görüşmenin mümkün olmadığı durumlarda başlı başına veri toplama aracı olarak da yararlanılabilir (Balaban Salı,2012:151). Araştırmalarda veri olarak hangi belgelerden yararlanılacağı araştırmanın amacı ve sorunsalıyla bağlantılıdır. (Balaban Salı,2012:151). Bu araştırmada Çiftlikköy Belediyesinin faaliyet raporları, stratejik planları, üç aylık dergileri ve internet sitesinden yararlanılmıştır.

Araştırmanın Sorusu ve Alt Soruları:

Çalışmanın ana sorusu şudur: Yerel yönetimlerin sosyal belediyeçilik uygulamalarının sosyal sorunların çözümündeki rolü nedir?

Araştırmanın ana sorunun net bir biçimde cevaplandırılması için şu alt sorulara da cevap aranmaktadır:

- Belediyelerin yoksullara yönelik sosyal belediyeçilik uygulamaları nelerdir?
- Belediyelerin yaşlılara yönelik sosyal belediyeçilik uygulamaları nelerdir?
- Belediyelerin ocuklara yönelik sosyal belediyeçilik uygulamaları nelerdir?
- Belediyelerin kadınlara yönelik sosyal belediyeçilik uygulamaları nelerdir?
- Belediyelerin engellilere yönelik sosyal belediyeçilik uygulamaları nelerdir?

- Belediyelerin göçmenlere yönelik sosyal belediyecilik uygulamaları nelerdir?
- Belediyelerin diğer dezavantajlı veya risk altındaki gruplara yönelik sosyal belediyecilik uygulamaları nelerdir?

Araştırmanın Varsayımları ve Sınırlılıkları

Araştırma varsayımı şudur: Çiftlikköy Belediyesinden elde edilen istatistikler bilimsel yöneme uygun elde edilmiş, doğru bilgiler içermektedir.

Araştırmanın sınırlılığını, Çiftlikköy Belediyesi'nin sosyal belediyecilik uygulamalarına dair oluşturduğu veriler belirlemektedir.

BÖLÜM 1

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Merkezi Yönetim ve Yerel Yönetim Kavramları

Toplumsal düzenin sağlanması ve kamu hizmetlerinin yerine getirilmesi “Merkezi Yönetim” ve “Yerel Yönetim” olmak üzere iki ayrı yönetim birimi aracılığıyla sunulmaktadır (Toprak,2010:13). Merkezi yönetim kamusal hizmetlerde bütünlük ve birliği temin etmek üzere, karar ve icraatların merkezi idare yahut hiyerarşisinde bulunan birimlerde icra edilmesidir. Devletin karar verme yetkisinin ve gücünün merkezi hükümette bir araya geldiği yönetim, merkezi yönetim diye tanımlanmaktadır (Taşar, 2009:109)

Merkezi yönetimi; idari hizmetleri merkez teşkilatı ve taşra teşkilatı marifetiyle yerine getirilmesi, vatandaşlara sunulmakta olan hizmetin merkezi idare tarafından tek elden gerçekleştirilmesi ve kamu erkinin bütünüyle merkezde toplanması olarak tarif etmiştir (Günday,2003:7). Merkeziyetçi yönetimi benimseyen ülkelerde, yasama, yürütme ve yargıya dair tüm yetkilerin ve kamu erkinin merkezi yönetimde birleştiği, tüm kamusal hizmetlerin merkezi idare marifetiyle finans edildiği ve yerine getirildiği ifade edilmektedir (Türkoğlu,2009:9). Bu tür sistemlerde hem yerel hem de merkezi hizmetler merkezi yönetim tarafından veya hiyerarşik yapısında bulunan diğer teşkilatlar marifetiyle gerçekleştirilmektedir.

Yerel yönetimler kamu yönetim sisteminin yapısında yer alırlar ve merkezi devlet yerel yönetimlere yönelik politikalarıyla bu kurumların yapı, rol ve fonksiyonları ve dolayısıyla sosyal politika üzerindeki rol ve etkinliği üzerinde belirleyicidir (Ersöz,2007:31). Yerel yönetimler, ulusal sınırlar içerisindeki değişik büyüklüklerdeki topluluklarda yaşayan insanların, ortak ve yerel nitelikteki gereksinimlerini karşılamak amacıyla kurulan ve hukuk düzeni içerisinde oluşturulmuş olan anayasal kuruluşlardır (Genç,2009:9). (Kaya 2006:3) yerel yönetimleri “belirli bir coğrafi alanda yaşayan ve bölgedeki halkın ortak yerel ihtiyaçlarını karşılamak için kurulan, karar organları yerel toplulukça seçilerek göreve getirilen, yasalarla belirlenmiş görev ve yetkilere, özel gelirlere, bütçeye ve personele sahip olan, görevleri için kendi örgütsel yapısını kurabilen ve aynı zamanda merkezi yönetimle olan ilişkilerinde idari özerklikten yararlanan kamu tüzel kişiler” olarak tanımlamaktadır (Akt. Keskin,2013:12). Bir başka tanımda yerel yönetimler, temelde belli bir coğrafi sınırlar içinde yaşayan halkın yararlanabileceği bölgesel ve ortak nitelikteki hizmetleri sağlayan kuruluşlardır. Bu kuruluşlar devletin, kamu yönetimi aygıtının, bir parçası olarak kamu hizmetlerini sağlamaktadırlar (Ersöz,2011:57).

Yerel yönetimler, ulusal düzeyde geçerli olan kanunlara aykırı davranamaz ve merkezi yönetimin belirlediği sınırlara uygun olarak yerelin ihtiyaçlarına karşılık verirler. Bu çerçevede yerel yönetimler “demokratik sistemin vazgeçilmez ve etkili bir aktörü”, “özerk kuruluş”, “halk katılımına imkân veren yönetsel birim” olarak tanımlanmaktadır (Ersöz,2007:30). Ersöz, vatandaşa en yakın yönetim birimlerinin yerel yönetimler

olduğunu ve yerel halka karşı duyarlılık ve sorumluluğun yüksek olduğunu ifade etmektedir. Ersöz bu nedenle, yerel düzeydeki kamu hizmetlerinin halka aracısız ve etkin bir biçimde sağlanmasında merkezi yönetime kıyasla yerel yönetimlerin daha başarılı olduğunu vurgulamaktadır.

Yerel yönetimler, yerinden yönetim (âdem-i merkeziyetçilik) ilkesiyle hareket eden kamu tüzel kişiliğe sahip kuruluşlardır (Toprak,2010:13). Yerinden yönetim “merkeziyetçiliğin tersi olarak mahallî idarelerin merkezî yönetim karşısındaki yetki ve özerkliğinin genişletilmesi; merkezin gücünün kırılması, yetkilerin merkez ile taşra arasında paylaşılması; merkezleşmenin önlenmesine yönelik karar ve uygulamalar” olarak tanımlanmaktadır (Seyyar,2008:625).

Yerel yönetimlerle ilgili Birleşmiş Milletler, Avrupa Konseyi ve Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği (IULA) belgelerinde yer alan ve Türkiye'nin de kabul ettiği temel evrensel niteliklere göre; (1) yerel yönetimler demokratik sistemin vazgeçilmez ve etkili bir aktörüdür, (2) yerel yönetimler özerk kuruluşlardır, (3) yerel yönetimler halk katılımına imkân veren yönetsel birimlerdir, (4) yerel yönetimler mahalli düzeydeki kamu hizmetlerinin halka doğrudan ve etkin olarak sağlanmasında merkezi yönetime göre daha başarılıdır ve (5) halka en yakın yönetim birimi olan yerel yönetimlerin mahalli halka, hemşehrilere karşı duyarlılığı ve sorumluluğu yüksektir (Ersöz,2011:57).

Öte yandan, (1) yerel yönetimler ulusal yönetim sistemi bütünlüğü içinde yer alırlar, (2) yerel yönetimlerin kuruluş ilkeleri, görev ve yetkileri, gelir sistemleri yasama organı tarafından belirlenir, (3) merkezi yönetim ülke yönetiminde birlik ve bütünlüğü sağlamak amacı ile yerel yönetimlerin de uymaları gereken ulusal amaçları, hedefleri, ilkeleri ve standartları belirler, (4) yerel yönetimler, merkezi idarenin ülkenin tümü için geçerli olan kural ve kararlarına aykırı hareket edemezler, (5) yerel yönetimlerin türlerini, biçimlerini, yetkilerini ve yönetim usullerini merkezi yönetim tek taraflı olarak istediği gibi belirleyebilir ve (6) bu kurumlar merkezi yönetimce çizilen çerçeve içinde yerel ihtiyaç ve taleplere cevap vermeye yetkili kılınmışlardır (Ersöz,2011:57).

Yerel yönetimlerin kuruluş amacı ele alındığında yerel halkın müşterek ihtiyaçlarına karşılık vermek maksadıyla kurulduğu ve belde halkına karşı değişik yükümlülükler üstlenmiş kamu özerk kuruluşları olduğu görülmektedir. Bu perspektiften ele alındığında yerel yönetimlerin, etik değerler ve yerel halkın taleplerini göz önünde bulundurarak karar almak durumunda oldukları söylenebilir. Bu sebeple yerel halkın istek, beklenti ve taleplerine duyarlı olmak ve karar sürecine yerel halkın katılımını ön planda tutmak yerel barış için son derece önemli olduğu ifade edilmektedir (Yüksel,2008:297).

1.2. Sosyal Politika ve Sosyal Politikada Yerel Yönetimlerin Rolü

Sosyal Politika kavramı 19. yüzyılda Batı Avrupa’da başlayan Sanayi İnkılabının ortaya çıkardığı devasa zenginliğin aksine, zenginliği üreten fakat hak ettiği payı alamayan emekçilerin karşı karşıya kaldığı derin yoksulluğu ve sefaletin sonucunda doğmuştur. Sosyal politikanın ana amacı, toplumdaki refahın ve huzurun bütün olarak temin edilmesidir. Refahın ekonomiyle ilgili olması nedeniyle sosyal politikacıların öncelikli olarak iktisatçı/ ekonomist olması gerekir Sosyal politika bir yandan insanlığa dair yüksek

ideallerine ulaşmayı amaçlarken öte yandan bu idealleri gerçekleştirmenin külfetlerinin ve kazanımlarının adil bir biçimde dağıtımını sağlayarak toplumsal barışı temin etmenin yollarını arar (Bozkır Serdar,2011:2).

İnsan hakları ve demokratik haklar gibi birçok değişkenle ilişkili olan sosyal politika “sosyal nitelikli politikalar bütünü” olarak tanımlanmaktadır (Altan, 2007: 14). Sosyal politika dar anlamda sosyal politika ve geniş anlamda sosyal politika olarak iki farklı şekilde tanımlanmaktadır. Dar anlamda sosyal politika ilk önce kapitalist sistemde işçiler ve patronlar arasındaki adaletsiz durumu ve çatışmayı barışçı bir biçimde sonlandırmak, ekonomik ve sosyal yaşamın özetle düzenin sürdürülmesini sağlamaya dönük politikalar biçiminde ortaya çıkmıştır (Bozkır Serdar, 2011:3). Dar anlamda sosyal politika ikiye ayrılmaktadır. Birincisi, maddi açıdan muhtaç ve güçsüz bireylerin devlet müdahalesiyle sömürülmesinin önlenmesi ve sermaye karşısında korunmasıyla sınıflar arasında dengeyi ve uyumu sağlayan tedbirlerin alınması, ikincisi ise devlet tarafından vatandaşın sahip olduğu özgürlük ve hakların ihlal edilmemesi ve diğer bireylere karşı korumasıdır (Talas,1997:53-54). Sosyal politika bu bağlamda, kapitalist toplumlarda üretim ve çıktılarının adil bir biçimde dağıtılmasını sağlayan politikaları içerdiği ifade edilmektedir (Bozkır Serdar,2011:13). Bu politikalar emekçinin hak ve özgürlüklerini temin etmeye dönük politiklardır.

Geniş anlamda sosyal politika, işveren ve işçileri uzlaştırmaya çabalamaktan öte, toplumsal düzeni tehdit eden tüm çatışmaları konu edindiği ifade edilmektedir. Sosyal politika geniş anlamıyla, sosyal refahın ve barışın temini için ekonomik kazanımların sınıflar arasında yaratabileceği dengesizlikleri ve adaletsizlikleri gidermeye dönük tedbirleri içermektedir (Talas,1997:5). Bu yönüyle sosyal politika; toplumsal düzen içinde sınıfların uyumlu olarak yer almasını hedefler. Toplumsal bütünlüğü yok etmeye dönük çelişki, gerginlik ve çatışmaların barışçıl ve toplumun farklı kesimlerinin müşterek olarak onaylayacağı yollarla çözüme erdirilmesine dönük politikalar üretir (Bozkır Serdar, 2011:4). (Talas,1992:13) bir başka eserinde sosyal politikanın geniş anlamı için şu ifadeler yer vermektedir:

Sosyal politika; Geleneklere dayanan çalışma koşullarından, yoksullara, yaşlı ve çocuk gibi güçsüzlere, sakatlar ve bir mesleğin gereksinimi içinde olanlarına yardımlardan başlayarak kişisel ve toplumsal dayanışmalara kadar uzanmış, kapitalist çağın doğuşu ile birlikte sosyal sınıfların ilişkilerine ve devletin yeni görevler yüklenmesine dönük oluşumlara kadar gelmiştir. Bu süreç içinde örgütlenme hakkının, işçi-işveren ilişkilerinin devletçe düzenlenmesi, mevzuat oluşumları ve devletin bu alanlarda da örgütlenmesi gibi durumlar doğmuştur. Bu anlamı içinde sosyal politika geniş bir alanı kavrar.

Sosyal politika günümüzde sosyal yaşama olumsuz etki eden ve toplumsal bütünlüğü riske eden her türden problemle savaşmaya dönük bir yapıya bürünmüştür. Bu bağlamda ele alındığında sosyal politika yalnızca kapitalist değil modern yaşamla beraber gelen her tür rejimin yarattığı sosyal sorunlarla ilgilenmektedir. Bilhassa gelişmiş batı devletlerinde, birey ve grupların karşılaştığı sorun alanlarının ve toplumsal ihtiyaçların gittikçe çeşitlenmesi, sosyal politikalarda kapsam genişlemesi ve uygulama çeşitliliğinin zenginleşmesiyle sonuçlanmıştır. Bununla beraber günümüzde sosyal dışlanma ve ayrımcılık gibi yeni sorun temaları ve çocuk, genç, yaşlı, kadın, eski hükümlü, mülteci,

engelli, tüketici ve çevre hakları gibi yeni alanlar sosyal politikanın 3. Kuşak konuları olarak önem kazanmaktadır (Bozkır Serdar,2011:5). Sosyal Politikanın bugünkü anlamına ve boyutlarına ulaşabilmek için yüzyılların geçmesi, toplumların ekonomik, sosyal, siyasal ve etniksel yapılarının köklü değişikliklere ve dönüşümlere uğraması gerekmiştir. Genel olarak, sosyal politika toplumsal ilişkilerin özel, ayrı bir dalıdır. Toplumların ekonomik ve sosyal yapılarına bağlı olarak insanlar ve sınıflar arasındaki ilişkileri, oluşumları inceler. Bu ilişkiler ve oluşumlar güçlünün güçsüzü köleliğe indirgemesinden ve sömürmesinden başlayarak tabakalaşma ve sınıflaşma durumlarına, sınıfların doğuşlarına, bunların çelişkilerine, hareketlerine ve savaşımalarına kadar uzanır. Bütün bu olgular toplum içinde yeni bir hukuk, yeni haklar, yeni özgürlükler, yeni çıkar ilişkileri ve yeni politikalar doğurur (Talas,1992:13).

Yerel yönetimler, ülkeden ülkeye ve döneme bağlı olarak farklılık gösterse de sosyal politika işlevleri bulunmaktadır. Ekonomik istikrarın sürdürülmesi, gelir dağılımı ve kamu hizmetlerini sunma fonksiyonlarına sahip yerel yönetimler gelişmekte olan ve gelişmiş ülkelerde demokratik sistemin vazgeçilmez ve etkili bir aktörü ve özerk kuruluşlar olma niteliğini tam olarak yerine getiremese de merkezi idarelerin kamu hizmeti sunmasında yerel düzeydeki temsilcisi veya ortağı olarak görev üstlenmektedir (Ersöz,2011:65).

Avrupa'da sanayi devriminden önce yerel yönetimler daha çok, prenze bağlı, özerk bir yapıya sahip bağımsız şehir yönetimleri şeklindedir ve bu dönemde yerel yönetimler temel kentsel hizmetlerin yanında günümüz üniter devletler tarafından yerine getirilen hizmetleri de yerine getirmektedir. Ancak 14. yy'den itibaren monarşilerin yükselmesiyle belediyelerin hak ve yetkilerine son verilmiştir (Ersöz,2011:66). Monarşik yönetimler altında merkezi idarelerin yeniden güçlenmesi ve 17 ve 18. yüzyıldan itibaren "ulus devlet" anlayışının doğuşu ile özerk bölgelerin imtiyazları ortadan kaldırılarak yerel yönetimlere, bir kamu yönetimi örgütü ve merkezi yönetimin alt birimlerinden biri olma statüsü verilmesiyle gerçekleşmiştir. Bu dönemde yerel yönetimler sosyal politika tarihinde önemli bir yere sahip olan "Yoksulluk Yasalarının uygulanmasında etkin bir rol oynamışlardır. Bu yasalardan en önemlisi ve I. Kraliçe Elizabeth tarafından 1601 yılında yapılmış ve bu yasanın temel maddeleri Amerikan kolonilerinde uygulanan yasalara dâhil edilmiştir (Ersöz,2011:67).

Sanayi devrimiyle birlikte ekonomik refah sınırlı bir kesim için inanılmaz düzeyde artarken büyük bir kitle için ise derin sefaleti getirmiştir. Bu dönemde birçok ülkede merkezi devletin güçlendiği ve müdahaleci politikalar çerçevesinde sosyal ve iktisadi yaşamı düzenleyici yasalar yaptıkları görülmektedir. Sanayi devriminden II. Dünya savaşına kadar yerel yönetimlerin sosyal politikadaki rolleri de aynı paralelde artmıştır. Kentlerin hızla büyümesi de sosyal politikada yerel yönetimlerin önemini arttırmıştır (Ersöz,2011:68).

2. Dünya savaşından petrol krizlerin yaşandığı 1970'li yıllara kadarki süre içerisinde "Refah Devleti" anlayışın ortaya çıkmasıyla birlikte, devletin müdahaleci niteliğinin ekonomik ve sosyal hayatta belirleyici olması gerektiği anlayışı gelişmiştir. Refah devleti, toplumda sosyal refahın sağlanması için devletin ekonomiye müdahale etmesinin gerekli

olduğundan hareket eden devlet anlayışıdır (Ersöz,2011:73). Refah devleti ekonomiye müdahalelerle refahın artırılması ve daha da önemlisi artan refahın üretim faktörleri arasında adil dağıtılmasını amaçlar. 1970'li yılların ortalarında, birinci ve ikinci petrol krizleri ile başlayan yeni bunalıma kadar hızlı bir büyüme ve refah artış dönemi yaşanmış ve müdahale anlayışının iyice yükseldiği bu dönemde devletler sosyal politikaların sağlanmasında en etkin kurumlar haline gelmiştir. Refah devleti dönemi yetkilendirme ve refah hakkı olarak devletten beklentilerin yükselmesi genel kültürünü doğurmuş ve bu kültür devletin yeni taleplere ve baskı gruplarının harcamaların artırılması isteklerine karşı çıkmasını güçleştirmiştir. Yerel düzeyde örgütlü diğer kurumlar kadar yerel yönetimlerde artan beklentiye dayanan kamu hizmetlerinin dağıtımında temel ajans olmuşlardır. Gerçekten, yerel yönetimler merkezi idareler tarafından ulusal ölçekte planlanan sosyal programların uygulanmasında temel bir araç haline gelmişlerdir. Refah programları başlangıçta ulusal nitelikli olmalarına rağmen, programların uygulanması ve mahalli düzeyde yorumlanması yerel yönetimlerin düzenlenmelerine bağlı olarak gerçekleşmektedir. Birçok Avrupa ülkesinde desantralizasyon politikaları yerel yönetimlerin daha fazla yetki ve sorumluluk almasına imkân vermiş, yerel yönetimler refah politikalarının en önemli tamamlayıcı-uygulayıcı ajansı haline gelmişlerdir. Zaten refah devleti aktivitelerinin yarısından fazlasını oluşturan kamu refahı hizmetleri yerel yönetimler tarafından organize edilmekte ve dağıtımı yapılmaktadır (Ersöz,2011:73).

Yerel yönetimler, küreselleşmenin etkisiyle sosyal politikaların ana aktörlerinden ve birincil kurumlarından olmaya başlamıştır. (Kesgin,2017:278). Küreselleşmeyle birlikte yoksulluk derinleşmiş ve orta sınıf ortadan kalkmıştır (Kesgin,2012:96). Bu süreç yerel yönetimleri de yeniden şekillendirmiştir. Nitekim Orta Çağda ticaretin merkezi olarak büyük önem taşıyan kentler, küreselleşme süreciyle beraber ulus devleti aşan bir güce ulaşmış, özellikle 1980 sonrasında yerel yönetimlerin sosyal politika uygulamalarındaki avantajları gündeme taşınmıştır. Yerel boyutu da bulunan yoksulluğa karşı esnek, yerele ve araziye göre politika üretmede yerel yönetimlerin başarı şansı vurgulanır olmuştur. Gerçekten de yerelciliğin vurgulandığı yeni dönemde yoksulluğa karşı merkezden belirlenen politika ve uygulama ilkelerine karşı yerel yönetimlerin sahaya uyarlama ve uygulama avantajları kanıtlanmıştır (Kesgin,2012:97).

Yerel yönetimler günümüzde kamu hizmeti sağlayan önemli aktör olarak daha fazla rol almaktadır. Merkezi yönetimin kamu hizmetlerinin vatandaşa sunumundaki görevlerini yerel yönetimlere bıraktığı görülmektedir. Kamu hizmetlerinin bir bölümünün yerel yönetimlere bırakılmasının ardındaki temel neden küreselleşmeyle merkezi yönetimin işlevinin azalması ve piyasa ekonomisinin hâkim olmasıdır. Demokratikleşme, yönetim ve kamu gücünü halka yakınlaştırma bu durumun ortaya çıkmasında etkilidir (Yüksel,2007:12).

Çağın şartları ve refah artışına bağlı olarak kitlelerin eğitim, sağlık, sosyal haklar ve sosyal güvenlik taleplerinde artış görülmekte; bu durum yerel yönetimlere yönelik talepleri de arttırmaktadır. Merkezi yönetim yetki ve sorumluluklarını yerele aktarırken yerelin fonksiyonu genişlemekte, merkezi yönetimlerin birçok uygulamaları ve refah tanımlaması içerisine giren birçok hizmet artık yerel yönetimlerin aracılığıyla yürütülmektedir. Yeni dönemde yerel yönetimler klasik sorumluluklarını sürdürürken

sosyal yardım ve sosyal hizmetler alanında da rolünü arttırmaktadır (Kesgin,2012:102). Kamu hizmeti yanında yerel yönetimler, katılım, şeffaflık, hesap verebilme, demokrasi gibi konular yanında etkinlik ve verimlilik bağlamında da değerlendirmeye tabi tutulmaktadır. Yine yerel yönetimler, bir yandan mevcut olan hizmetleri yaygın, verimli, etkin, şeffaf bir şekilde sunarken, yeni ve farklı hizmet taleplerini de karşılamaya çalışmaktadır. Yeni beklentiler ve talepler yerel yönetimlerin etkinlik alanını arttırmıştır. Tarihten günümüze kadar gelişen süreçte yerel yönetimler halka yakın kurumlar olduğu için önemli işlevleri yerine getirmiştir (Kesgin,2017:278).

1.3. Sosyal Devletin Tanımı

Sosyal belediyeçilik kavramı, sosyal devlet anlayışının bir doğurgusudur. Bu bağlamda sosyal belediyeçiliği anlamak, sosyal devlet anlayışını tanımlamayı zorunlu kılmaktadır. Çalışmanın bu bölümünde önce sosyal devlet kavramı tartışılacak ve bu bağlamda sosyal belediyeçilik kapsamlı bir şekilde ele alınacaktır. Sosyal devlet tanım ve kapsam itibariyle genel geçer bir tanıma oturtulamamakta ve kavram halen canlı bir şekilde tartışmalara konu olmaktadır. Sosyal devlet kavramı aslında çok geniş bir tartışma alanına kapı aralamaktadır. Ancak çalışmanın kapsamı itibariyle temel düzeyde ele alınacaktır.

Sosyal devlet “kişi ve ailelere sosyal statü ve sınıflarına bakılmaksızın sahip oldukları gelir ve mülklerinden bağımsız olarak minimum bir gelirin garanti edilmesi, ferdi ve ailevi krizlere yol açabilecek hastalık, yaşlılık, işsizlik, tabii afetler gibi belirli sosyal riskleri karşılayabilecek duruma getirilmeleri amacıyla piyasa güçlerinin işleyişine müdahaleleri içeren politikalar uygulayan devlettir (Ateş, 2009: 90).

Sosyal devlet, ekonomik ve sosyal yaşama aktif müdahaleler içeren politikalarla gelir eşitsizliğini ve yoksulluğu önleyerek toplumun refahını arttırmaya ve sosyal adaleti sağlamaya çalışan devlet modelidir. Sosyal devlet, sosyalizmin sıklıkla vurguladığı eşitlik gibi ilkelerinden kısmi olarak da esinlenen, klasik kapitalizmin doğurguları olan olumsuzlukların ortadan kaldırılmasına yönelik olarak geliştirilen bir modeldir (Seyyar, 2011:164). Literatürde “sosyal devlet”, “refah devleti” veya “sosyal refah devleti” birbirinin yerine kullanılmaktadır (Seyyar,2011:164; Özdemir,2004:69).

Sosyal devlet anlayışı, devletin sosyal barışı ve sosyal adaleti sağlamak amacıyla sosyal ve ekonomik hayata müdahalesini gerekli görür (Pektaş,2010:5). Sosyal devlet, vatandaşlarının sosyal durumlarıyla ilgilenen, ekonomik ve sosyal tedbirlerle, gelir eşitsizliğini ortadan kaldırarak, vatandaşa asgari yaşam şartları sağlamayı hedef edinen devlet anlayışıdır (Soysal,1974:178; Erbaş,2005:32). Sosyal devletin temel amacının, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için, insan onuruna uygun gerekli koşulların hazırlanması olduğu ifade edilmiştir (Akt.Yüksel,2007:280). Sosyal devlet olmanın yükümlülüklerinde yerel yönetimlere önemli sorumluluklar verilmiştir.

Tarihsel süreç bağlamında ele alındığında sosyal devlet anlayışı, kapsam, içerik ve işlevsel açıdan gelişim göstermiştir. Nitekim sosyal devletin sahneye çıktığı 19. yy. 'da işveren- işçi arasında meydana gelen sınıfsal çalışmalar ve gerginlikleri yok etmeye dönük devletin uzlaşmayı sağlayıcı görev üstlenmesi gerektiği yönündeki düşünceler hâkim olmuş ve kavram dar bir kapsama sıkıştırılmıştır. Merkezî sosyal politikaları üreten ve

hayata geçiren sosyal devlet, bilhassa İkinci Dünya Savaşı'nın ardından gelişmiş kapitalist ülkelerde daha fazla benimsenmeye başlanmıştır (Koray,2005:84-86). Günümüzde ise sosyal devlet, eski rolünü sürdürmekle birlikte dezavantajlı gruplar başta olmak üzere, toplumun bütününe yönelik refah hizmetleri sunan bir yaklaşım içerisinde ele alınmaktadır (Şaylan,2003:92-93).

Daha geniş sorumluluklara atıfta bulunan tanımlamalarda sosyal devletin, vatandaşlarına asgari düzeyde gelir ve sosyal koruma sağlamakla yükümlü olduğu vurgulanmaktadır. Sosyal devlet bu hedefleri yerine getirmek için aktif istihdam politikaları aracılığıyla işsizliği asgari düzeye çekmek veya çeşitli sosyal yardım ve sosyal hizmet faaliyetleriyle toplumun temel hak ve özgürlüklerini kullanmalarını sağlamaya çalışır. Sosyal devleti bu bağlamda, bireyleri kanunlara dayalı olarak sahip oldukları fırsat eşitliğini koruyarak, temel, bireysel, sosyal ve ekonomik hak ve özgürlüklerini bir bütün içerisinde işlevsel duruma getirmeyi amaçlayan devlet olarak tanımlanmaktadır (Özkıvrak, 2008:38).

Sosyal devlet, demokrasi ve sosyal haklar ile ilişkilendirilerek, sosyal devletin vazgeçilmez unsurları içinde sendika, toplu pazarlık ve grev gibi bazı klasik demokratik hak ve özgürlükler sıralandıktan sonra; bir ülke halkının her alandaki hayat düzeyini yükseltmek ve geliştirmek için maddî ve gayri maddî (manevî) tedbir ve politikaların uygulanmasını kanunlarla garanti altına almış sosyal haklara bağlamaktadır (Talas,1991:101).

Ülkeler, hangi sosyal devlet modelini benimserlerse benimsesinler geniş anlamıyla sosyal politika kapsamında üstlendikleri görevlerin başında gelecekte karşılaşılması muhtemel sosyal tehdit ve risklere karşı maddî bir teminat olan sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, eğitim, sağlık, sosyal adalet (gelirin yeniden dağıtımı) ve sosyal konut (barınma) gibi alanlar girmektedir (Özdemir,2006:28'den akt. Yavuz,2013:8).

1.4. Sosyal Belediyeciliğin Tanımı

Sosyal belediyeciliğe dair birçok tanıma rastlanmakla birlikte sıklıkla şu tanıma yer verilmektedir: Sosyal belediyecilik, yerel yönetimlere sosyal alanlarda planlama ve düzenleme sorumluluğu yükleyen, bu açıdan kamu harcamalarını sosyal hedeflerin hayata geçirilmesine yönlendiren, işi olmayan ve kimsesiz bireylere yardımda bulunulması, sosyal dayanışmanın ve entegrasyonun sağlanmasıyla sosyo-kültürel faaliyetlerin gerçekleştirilebilmesine yönelik elzem olan altyapı yatırımlarının sağlanması için bilinçli politikalar üretilmesini öngören; bireyler ve toplumsal gruplar içinde zayıf düşen sosyal adalet ve sosyal güvenlik olgusunu güçlendirmeye dönük, yerel idarelere sosyalleştirme ve sosyal kontrol fonksiyonları yükleyen bir modeldir (Öksüz,2019: parag. 12).

Yerel yönetimlerin sosyal devletin gerekliliğini yerine getirmedeki rolü, sosyal belediyecilik olarak tanımlanmaktadır. Bir anlamda sosyal belediyecilik, sosyal devletin bir yansımasıdır ve güçlülerin karşısında güçsüzlerin korunmasına yönelik gerekli tedbirlerin alınmasını gerektirmektedir (Orhan,2007:58). Belediyeler geliştirdikleri sosyal politikalar ve uygulamalarla kent halkının refahını artırarak sosyal barışı ve dengeyi sağlamakla beraber, yerel düzlemde sosyal kalkınmayı gerçekleştirmektedirler (Pektaş,2010:5). (Akdoğan,2002:14) sosyal belediyeciliği şu şekilde tanımlamıştır:

“Mahalli idareye sosyal alanlarda planlama ve düzenleme işlevi yükleyen, bu çerçevede kamu harcamalarını konut, sağlık, eğitim, yoksulluğun giderilmesi ve çevrenin korunması alanlarını kapsayacak şekilde sosyal amaca kanalize eden; muhtaçlara yardım yapılması ve sosyal dayanışmanın tesis edilmesi ile sosyo-kültürel faaliyetlerin gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan alt yapı yatırımlarını üstlenen; bireyler ve toplumsal kesimler arasında zayıflayan sosyal güvenlik ve adalet mefhumunu güçlendirmeye yönelik olarak mahalli idarelere sosyal kontrol işlevleri yükleyen bir modeldir.”

(Can, 2006: 18) Sosyal belediyeciliğin hedeflerini ve amaçlarını referans alarak yaptığı tanımlama şöyledir:

Sosyal belediyecilik, yerel nitelikteki kamu harcamalarını sosyal güçsüzlerin (kimsesiz, özürlü, yaşlı gibi) korunmasını, maddi açıdan desteklenmesine yönlendiren, yerel düzeyde eğitim ve sağlık olanaklarının geliştirilmesine katkıda bulunan, sosyal adaletin tesis edilmesine yardımcı olan, sosyal sermayenin gelişimi için çalışmalara önem veren bir modeldir.

Sosyal belediyeciliğin ayrıca sosyal güçsüz olarak tanımladığı dezavantajlı gruplara yardımla sınırlı olmadığı ifade edilmekle beraber, dezavantajlı gruplara yardım sunularak onlara asgari düzeyde yaşam şartlarına sahip olmalarına yönelik çalışmalar yürütülmesinin yanında esas önemli şeyin, bu yaklaşımın sağlıklı bir şekilde sürdürülebilir olmasına ve dezavantajlı grupların bağımsız bir şekilde çözüm üretme yeterliliklerinin artırılması gerektiğine dikkat çekmektedir (Can,2006:18).

Belediyelerin hizmetlerin üretiminde aktif rol almasının yanında rantın yeniden dağıtılmasında da önemli kurumların başında geldiği ifade edilmektedir (Kesgin,2012:120). Yerel yönetimler “yerelliklerine” uygun olarak her zaman halka yakın kurumlar olmak zorundadır. Bu yakınlık hem fiziki anlamda hem de toplumsal ve psikolojik anlamda olmalıdır. Bunun için yoksulların içinde buldukları sorunlara karşı çözüm sağlayacak kurumların başında belediyeler gelmektedir.

Mahalli idareler düzeyindeki bir tür izdüşümünün adı olan sosyal belediyecilik, sosyal devlet anlayışının yerel alandaki uygulamasıdır. Belediyeler uygulayacağı sosyal politikalar ile kentte yaşayanların esenliğini, refahını, huzurunu arttırmak, onlara en iyi hizmeti sunmak, onların bütçelerine sosyal adalet sağlayıcı yöntemlerle katkı yapmak böylece toplumsal dengeyi tesis ederek sosyal barışı ve sosyal kalkınmayı gerçekleştirmektedir. Merkezi yönetimin bölge ve ülke kalkınma program ve planlarına aktif destekte bulunarak ülkenin kalkınmasında önemli rol üstlenmektedirler (Pektaş,2010:5).

Yerel yönetimler istihdam, yoksullukla mücadele, sağlık, çevrenin korunması, eğitim, konut, sosyal danışmanlık, sosyal yardım ve hizmetler gibi çeşitli sosyal alanlara ve sosyal gruplara yönelik programlar hazırlamakta ve uygulamaya koymaktadırlar. Yerel sosyal politika ve programlar mahalli düzeyde sosyal hayatın yerel ekonomik ve sosyal gelişmeyle desteklenmesini öngören sosyal politikalarlardır. Bu politikaları başarılı bir biçimde yerel düzeyde gerçekleştiren belediyeler, sosyal devlet anlayışının yerel yansıması olarak “sosyal belediye” ismini almaya hak kazanmaktadırlar (Seyyar,2008:240).

1.5. Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet Kavramları

Vatandaşın, sosyal refah düzeyinin insan onuruna yaraşır asgari koşullara ulaştırılmasında yerel yönetimlerin de sorumluluğu bulunmaktadır. Belediyeler, sosyal politikanın konusunu oluşturan bu sorumluluklarını sosyal yardım ve sosyal hizmet uygulamalarıyla yerine getirmektedir (Kesgin,2016b:453). Belediyelerin mahalli alanlarda hizmet üretimlerinde ve bunlara erişimde, bunlara ulaşamayan “yoksun kesim” olarak ifade edebileceğimiz gruplara sosyal yardım ve hizmet sunması, hem anayasal ölçütlerde sosyal devlet olmanın bir gereği hem de fonksiyonları gereğidir (Negiz,2011:323). Belediyeler, mahalli müşterek olarak, sosyal yardımı ve sosyal hizmetleri, mahalli sorumluluğa sahip olarak yerine getirmektedir (Kesgin,2016b:448).

Sosyal yardım ve sosyal hizmet kavramları, bireylerin ve toplumun refahını tehdit eden risklerin ortadan kaldırılması ve sosyal adalet ve barışın sağlanması gibi amaçsal ortaklıklardan dolayı, çoğu zaman birbirlerinin yerine kullanılmaktadır (Uyanık,2018:1). İki kavramın birbirinin yerine kullanılması, birbiriyle ilişkili ve birbirini tamamlayan faaliyetler olmasıyla ilgilidir (Kesgin,2016b:451). Bu amaçsal paydaşlığa rağmen iki kavram kapsamlı olarak değerlendirildiklerinde, birbirlerinden farklıdır.

1.5.1. Sosyal Yardım

Günümüzde yüklendiği anlamıyla sanayileşmeyle sonrasında ortaya çıkan sosyal yardım, sosyal güvenliğin içinde hem “ilk uygulama alanı” olarak yer alan hem de toplum içinde eskiden beri mevcut olan faaliyet alanıdır (Kesgin,2014:11). İnsanların muhtaç halde olmaları, diğer bir deyişle sosyal yardıma ihtiyaç duymaları, tarih boyunca var olmuştur. Günümüzde ise dünyada bu muhtaç grubun (yoksullar, fakirler vb.) sayısının arttığı bilimsel verilerle de ortaya konulmaktadır. İnsanlar, eskiden beri toplum içerisinde yer alan yoksul ve yardıma muhtaç kesimleri desteklemeye yönelik bir sosyal güvenlik sistemi inşa etmişlerdir (Taşçı,2008:128). (Karakaş,1999:42) Sosyal yardımın farklı isimlerle tarihin ilk dönemlerinden beri var olageldiğini ancak “sosyal yardım” kavramının kullanılmaya başlanmasının – net bir biçimde olmasa da- sanayileşme döneminde gerçekleştiğini, bu bağlamda kavramın modern anlamda, sanayileşme sürecinde bilhassa refahın yeniden dağıtımında işlevsel bir araç olarak önemini günümüze kadar sürdürdüğünü ifade etmiştir (Akt. Taşçı,2008:128).

Sosyal yardımlar, genel anlamda ihtiyaç içindeki bireylere sunulan aynı ve nakdi yardımları tanımlamak için kullanılmasına rağmen dünyanın farklı bölgelerinde kavramın içeriği oluşturulurken farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle sosyal yardımın evrensel ve genel geçer bir tanımının olduğunu söylemek mümkün değildir (Gough,2006:232). Sosyal yardımlar genel olarak, kişisel veya çevresel koşullara bağlı olarak ortaya çıkan ve bireylerin kontrolleri dışında gelişen yardıma muhtaçlık durumlarını önlemeye veya hafifletmeye yönelik yapılan maddi yardımlar olarak tanımlanmaktadır (Kesgin,2016b:451: Taşçı,2008:129). Sosyal güvenlik yöntemi içerisinde kabul edilen sosyal yardım, muhtaçlık durumlarının tespitine bağlı olarak sunulan, bireyin kendine yeterli hale gelmesi amacıyla karşılıksız olarak yapılan maddi yardımlardır (Aygen,2015:152). Muhatabını yoksul kesimlerin oluşturduğu maddi yardımlar, aynı ve nakdi yardımlar şeklinde yapılmaktadır (Kesgin,2016b:451).

Modern devletin yoksul kesimleri koruyucu yöndeki sosyal sorumluluklarının bir gereği olarak ortaya çıkan kamusal sosyal yardımlar yoksulların korunmasında önemli bir araçtır. Sosyal yardımların temel amacı, muhtaç kişilere, muhtaçlık koşulları ortadan kalkıp yardım almadan hayatlarını sürdürebilecek duruma gelinceye kadar gelir güvencesinin sağlanmasıdır (Öğülmüş,2011:84). Sosyal yardımlar muhtaç kesimlerin insan onuruna yaraşır asgari yaşam koşullarına yönelik olarak devlet tarafından yapılan yardımlar olarak da tanımlanmakta bu nedenle “kamu yardımları” olarak da tanımlanmaktadır (Kesgin, 2016b; Tuncay,2000). Günümüzde sosyal yardımların finansmanı kamu kaynaklarıyla sağlanmaktadır (Karabulut;2011:11). Kamu kaynaklarıyla finanse edilen sosyal yardımlarla, gelir grupları arasında farkların oluşmasının önlenmesi, alt gelir gruplarının iyileştirilmesi amaçlanır (Kesgin, 2014:30).

Kamu yönetimi bağlamında sosyal yardım alanı da sosyal yardımın yapılış şekliyle yardım sorumluluğunun kimlere yüklendiğine, yardımların miktarından neyle ilişkilendirildiğine, yardımın sunulacağı kesimi tanımlama biçiminden yardımın türüne kadar çeşitlilik göstermektedir (Kesgin,2014:11). Kamusal sosyal yardımların belirli, düzenli ve sistemli kurallara bağlı olarak gerçekleştirilmesi de onları dini veya gönüllü kuruluşların yaptığı yardımlardan ayırmaktadır (Türkoğlu,2013:281). Dini ve gönüllü organizasyonlar marifetiyle yapılan yardımlar kamu sosyal yardımlarının yanında ek yardımlar işlevine sahiptir. Bu nedenle bu yardımlar literatürde “ek sosyal yardımları” olarak tanımlanmaktadır (Dilik,1980:56). Ancak yine de sosyal yardım terimiyle temelde kamu tarafından yapılan sosyal yardımlar ifade edilmektedir (Arıcı,2015:503).

Sosyal yardımların hedefinde yoksul bireyler bulunmaktadır. Sosyal yardım gelir transferi yoluyla gelirlerin yeniden dağıtımının sağlanarak yoksullara temel/ zorunlu geçimini temin edeceği aynı veya nakdi yardım yapılmasıdır (Kesgin,2014:30). Görüldüğü üzere sosyal yardımların sosyal politika bakımından üstlendiği rol, yoksulluğu tamamen ortadan kaldırmak değil muhtaçlık durumuna çözüm üretmektir (Seyyar,2003; Çengelci,1993). Bilhassa açlık sınırı altında kalan gelir düzeyleriyle toplumun en alt kesimini oluşturan yoksul bireylerin orta ve uzun vadeli yoksullukla mücadele politikalarının çıktılarını bekleyecek güçleri ve zamanları bulunmamaktadır. Bu nedenle bu grupların yeme, içme, barınma vb. temel gereksinimlerinin ivedi olarak tedarik edilmesi zorunludur. Sosyal yardımlar bu acil ihtiyaçları karşılamaya dönük hızlı çözümlerdir (Öğülmüş, 2011:84).

1.5.2. Sosyal Hizmet

Sosyal yardımlar yoksulların geçim koşullarını hafifletmeye yönelik maddi yardımları içerirken sosyal hizmet hem hedef kitlesi hem de uygulamalar açısından daha kapsamlıdır. Sosyal yardım ve hizmet açılımında bir taraftan yoksun durumdaki gruplara destek sağlamak yer alırken, diğer taraftan sosyal hizmet yönüyle de mahalli alanlarda herkes tarafından ihtiyaç duyulan sosyal içerikli hizmetlerini kapsamaktadır (Negiz, 2011: 323). Sosyal hizmetleri hem geniş anlamıyla hem de dar anlamıyla ifade eden tanımlar bulunmaktadır. Örneğin Sosyal hizmet “*Toplumda yaşayan ve yaşamını kendi başına, öz gücüyle sürdürme olanağına ya doğuştan sahip olamamış ya da bu olanağı geçici olarak yitirmiş kimselere yaşamlarını sağlıklı, sorunsuz ya da en az sorunla sürdürebilmelerini ve toplumla uyumlarını sağlama amacıyla, verilen her türlü hizmete verilen isim*” olarak

dar anlamda ifade edilmektedir (Tomanbay,1999: 250). Burada uygulama açısından sosyal hizmeti geniş bağlamda ele almaktayken hedef kitlesi açısından dezavantajlı gruplarla sınırlandırmaktadır. Daha geniş bir tanımlamada ise sosyal hizmetler, bireylerin kendi kontrolleri dışında gelişen fiziksel, ruhsal ve zihinsel sorunlarından, yoksulluk ve eşitsizlikten korumak veya daha az etkilenmelerini sağlamak için yapılan uygulamalara ek olarak; toplumun değişen koşullarından doğan sosyal problemleri gidermek, yaşam standartlarını yükseltmek ve iyileştirmek, bireylerin birbiriyle ve sosyal çevreleriyle uyumunu kolaylaştırmak maksadıyla insan onuruna yaraşır eğitim, bakım, sağlık ve psiko-sosyal rehabilitasyon ve danışmanlık niteliğindeki tüm hizmetler olarak ifade edilmiştir (Seyyar, 2008:518). Sosyal hizmetlerle, sosyal yardımın amaçlarına ek olarak bireylerin yaşamlarını sosyal ve kültürel çevreleriyle uyum içerisinde idame ettirebilme amacı taşıdığı, bu amacın kamu erkinin gözetim ve denetiminde olma koşuluyla özel sektör marifetiyle de yerine getirilebildiği ifade edilmektedir (Tuncay, 2000: 9).

Yukarıdaki fonksiyonlara ek olarak, sosyal hizmetlerin sosyalleştirme fonksiyonuna vurgu yapmakta, bu hizmetlerle toplumun sosyal refahın artırılması ve iyilik halinin geliştirilmesinin yanında bireyin diğer bireylerle ve toplumla iletişimin sağlıklı bir şekilde sürdürebilmesinin amaçlandığı ifade edilmektedir (Kesgin 2016b:451). Bu nedenle sosyal hizmeti sadece düşük gelir gruplarıyla veya yoksullukla eşleştiren bir faaliyet olmadığını, sosyal yardımın asıl odağının yoksul bireyler olduğunu belirtmektedir. Sosyal hizmetlerde ise geçim kaynağının düzeyine bakılmaksızın, tüm bireylere ihtiyaç duydukları hizmetler sunulmaktadır (Kesgin, 2016b: 451). Sosyal yardım ve sosyal hizmet arasında katı sınırlar çekmenin olanak dışı olduğunu ifade etmekle birlikte sosyal hizmetlerin, kamu, gönüllü organizasyonlar ve özel sektör tarafından finanse edilen ve çok kapsamlı hizmetleri tanımlarken sosyal yardımların kamu kaynaklarıyla finanse edilen aynı ve nakdi yardımları karşıladığı belirtilmektedir (Uyanık, 2018: 8).

Sosyal yardımın yapılabilmesi için tespit edilmiş olan bir muhtaçlık durumu söz konusu iken sosyal hizmetler bu işlevin yanında olası riskleri de bertaraf ederek koruyucu-önleyici rol üstlenmektedir. Yani sosyal hizmetler, sorun meydana gelmeden yapılan müdahaleleri de içermektedir. Sosyal yardım ise, bireyin alt gelir durumuna dâhil olması ve “yardımı hak edecek düzeyde yoksullaşması” ile mümkündür. Yapılan yardımlar karşısında herhangi bir ücret talep edilmemesi de sosyal yardımı sosyal hizmetlerden ayırmaktadır (Kesgin, 2016b: 452). Sosyal yardım ve sosyal hizmetlerin sunulmuş biçimleri de birbirinden farklıdır (Kesgin, 2016b: 451). Sosyal yardım aynı ve nakdi yardımlar şeklinde yapılırken sosyal hizmetler ise dezavantajlı bireylerin durumlarına ve muhtaçlıklarına özgün olarak daha çok profesyoneller marifetiyle gerçekleştirilmektedir. Bu anlamda sosyal yardım ekonomik ihtiyacı gidermeye yönelikken sosyal hizmet ile bireylerin çevreleriyle kurduğu ilişkide ortaya çıkan aksaklıklar da giderilmeye çalışılır.

Sosyal yardım ve sosyal hizmetin arasındaki farka rağmen önemli amaçsal ve işlevsel benzerlikleri bulunmaktadır: Nitekim temel anlamda her iki uygulama biçiminin de sosyal güvenlik sisteminin eksik kaldığı durumlarda tamamlayıcı rolü üstlenir ve sosyal güvenlik sisteminden hiç yararlanamayanlara da korunma sağlanır (Hacımahmutoğlu 2009: 23-25). (Koşar, 2000: 7, 119) Sosyal refah devleti olarak adlandırılan her ülkede sosyal hizmete bağlı olarak sosyal yardımın olacağını belirterek aralarında zorunlu

birlikteliğe vurgu yapmıştır (Akt. Kesgin, 2016b: 452). Sosyal yardım, sosyal hizmetler kapsamına bir uygulama alanı ve hizmet şekli olarak girmektedir (Çengelci, 1993:9). Modern devletin yoksul kesimleri koruyucu yöndeki sosyal sorumluluklarının bir gereği olarak ortaya çıkan kamusal sosyal yardımlar yoksulların korunmasında önemli bir araçtır (Öğülmüş, 2011:84). Bu nedenle sosyal yardımlar kamu kaynaklarıyla finanse edilir, herhangi bir karşılık söz konusu değildir. Sosyal yardımlar, primli sisteme dayanan sosyal güvenlik sisteminde olduğu gibi bireysel katkılara dayalı olarak ödenmez, tamamen vergi gelirlerinden finanse edilmektedir. Bu nedenle “primsiz ödemeler” şeklinde de tarif edilen sosyal yardım ve hizmetler “sosyal koruma” kavramıyla iç içe bir yapı arz etmektedir (Taşçı, 2007: 58).

Sosyal yardımlar ve hizmetler hem merkezi yönetim hem de yerel yönetimler tarafından sunulmaktadır. Dünyanın birçok yerinde belediyelerin sosyal yardım ve sosyal hizmet faaliyetini yerine getirdiğini; yerel yönetimlerin sosyal yardım ve sosyal hizmet uygulamalarının ülkenin yerel sosyal politikasına, yerel kaynaklarına, insan sermayesine bağlı olmakla birlikte ülkelerin sendikal, sivil, siyasi mücadelesine, kültür değerlerine ve yerelin kendi mekânlarında vatandaşların bireysel ve toplumsal olarak sosyal hizmete ve sosyal yardıma muhtaçlıklarına göre de değiştiğini ifade etmektedir (Kesgin, 2016b: 452). Belediyelerin sunduğu sosyal hizmetlerin çeşitliliğinin, yoğunluğunun, kalite ve etkinlik düzeyinin belediyenin büyüklüğüne, sahip olduğu maddi kaynak ve insan kaynağına, yerel halkın taleplerine ve gelişmişlik düzeylerine göre farklılık gösterdiği ifade edilmektedir (Akdoğan,2006:45).

1.6. Sosyal Belediyeciliğin Temel Fonksiyonları

Belediyeler sınırları içerisindeki birey, aile ve toplulukların üç ayrı kaynaktan gelen sorunlarıyla yakından ilgilenmek durumundadır. Bunlar; temelde toplumsal sistemin yapısından ve işleyişinden kaynaklanan, özellikle büyük şehirlerde acil müdahaleyi gerektirecek boyutlardaki yoksulluk, işsizlik, dilencilik, suçluluk ve benzeri sorunlar; belediyelerin hizmet alanları içinde oluşan afetlerden zarar gören birey ve ailelerin karşılaştıkları sorunlar ve insanın doğasından kaynaklanan, çevresel koşulların da etkisiyle somutlaşan çocuk, yaşlı ve engellilerin karşılaştıkları sorunlardır. Belediyelerin sosyal belediyeciliğe dair uygulamaları, işte bu üç kaynaktan gelen sorunların çözümüne yönelik çabalar olup, temelde sosyal hizmetler ve sosyal yardımlardan oluşmaktadır (Toprak ve Şataf, 2009: 19-20).

Sosyal belediyecilik, belediyenin sınırları içerisinde ikamet eden vatandaşları alakadar eden yerel idarelerin sunmuş olduğu sosyal politikaları içeren kamusal faaliyetlerdir (Sevinç, 2015: 204). Bu paralelde sosyal devlet mantığının yerel düzlemdeki karşılığı olan sosyal belediyeciliğin, belediyelerin vatandaşın problemleriyle alakadar olması ve sorunlarına çözüm üretmesi fikrinin bir doğurgusu olarak zuhur ettiği söylenebilir (Alodalı vd., 2010:533). Belediyecilikte yeni dönem anlayışı, temel belediye hizmetlerine ek olarak halkın değişen ve çeşitlilik gösteren talep, gereksinim ve beklentilerini göz önünde bulundurarak sosyal, kültürel ve eğitsel yaratımlar içeren her türlü sosyal hizmet ve yardımları sunmasını da içermektedir.

Bu perspektifte sosyal belediyeciliğin işlevleri dört başlık altında sınıflandırılmaktadır; sosyalleştirme, sosyal kontrol ve rehabilitasyon; yönlendirme, kılavuzluk ve rehberlik etme; yardım etme, dar gelirli ve mağduru gözetme; sosyal yatırım (Akdoğan, 2006:33; Kesgin, 2016:171; Pektaş, 2010:14).

1.6.1. Sosyalleştirme, Sosyal Kontrol ve Rehabilitasyon

Sosyalleştirme, sosyal kontrol ve rehabilitasyon “bireyin yaşadığı toplumun kültürel ve sosyal yapısına uygun olarak kendisinden beklenen biçimde davranmayı ve diğer bireylerle uyumlu olarak yaşamayı öğrenme süreci” olarak tanımlanmaktadır (Kesgin,2016:171). Sosyalleşme başlı başına bir sorun alanı olduğu gibi, başka toplumsal sorunların da kaynağı olabilir.

Kesgin’e göre belediyeler, eğitici ve entegrasyon sürecine zemin hazırlayıcı işlevler üstlenerek bireylerin toplum içerisindeki davranışlarının şekillenmesine katkıda bulunabilir. Belediyelerin vatandaşlara yönelik ekonomik destek hizmetleri de bireylerin topluma sağlıklı bir şekilde uyum sağlamasını engelleyen psiko-sosyal sorunların aşılması bağlamında benzer amaca hizmet etmektedir. Sosyal uyuma yönelik girişimlerde belediyeler önemli çalışmalar yürütmektedir. Bu da sosyal belediyeciliğin çalışma alanını oluşturmaktadır (Kesgin,2016:171). Belediyeler mahalle kütüphaneleri, esnaf ziyaretleri, halk meclisleri, kiraathane toplantıları vasıtasıyla vatandaşa mesaj verebilmektedir (Toprak ve Şataf, 2009: 16).

1.6.2. Yönlendirme, Kılavuzluk Etme ve Rehberlik Etme

Vatandaşların bir kısmı kanuni haklardan veya var olan kamusal kaynaklardan haberdar olamayabilir veya bu haklarını nasıl kullanabilecekleri konusunda bilgisiz olabilirler. Belediyeler buradaki rolü toplumsal kesimleri yönlendirmektir. Belediyeler bireylere danışmanlık hizmeti vererek, sorunlarını hangi kurumlar aracılığıyla ve ne şekilde çözüme erdirebilecekleri hususunda yardımcı olma gibi fonksiyonlar üstlenmektedir (Toprak ve Şataf, 2009: 16). Halkın sorunlarının ne şekilde çözümlenebileceğine dair bu yönlendirme/ kılavuzluk etme hizmeti danışmanlık metoduyla gerçekleştirilmekte; bu fonksiyonu genel olarak belediyelerin bünyelerinde bulundurduğu danışma merkezleri yerine getirmektedir. Talep eden veya ihtiyaç içinde olduğu tespit edilen bireylere yönelik kılavuzluk hizmeti, bireysel ve toplumsal ihtiyaçlara cevap verir (Kesgin, 2016:171).

1.6.3. Yardım Etme

Belediyelerin yardım etme ve dezavantajlı grupları gözetme işlevleri son yıllarda önem kazanmıştır. Yoksul ve ihtiyaç içerisindeki gruplara sosyal yardım ve sosyal hizmet etme, belediyelerin geçmişten beri üstlendikleri görevler arasındadır. Ancak son dönemlerde belediyeler bu yönleriyle daha fazla görünür olmuşlardır. Belediyeler sınırları içerisinde ikamet eden yoksul ve ihtiyaç sahibi bireylerin sosyo-ekonomik durumlarını takip etmek, kendi başına sorunların üstesinden gelemeyenlerin muhtaçlık durumlarını tespit etmek amacıyla envanter çalışmaları da yapmaktadır (Kesgin,2016:171). Muhtaçlık kriterleriyle belirlenen yoksul kesimlere dönük birçok uygulama hayata geçirilmektedir. Envanter çalışmasıyla asgari yaşam standartlarını yakalayamayan aileler tespit edilmekte, sosyal inceleme sonucunda belirlenen ihtiyaçları gidermeye yönelik sosyal yardımlar

sağlanmaktadır (Kesgin,2016:171). Yerel yönetimler sınırları içinde ikamet eden vatandaşların bilgilerine rahatlıkla ulaşabildiği için muhtaçlık durumlarını hızlı bir şekilde belirleyebilmekte ve asgari yaşam standardı altında olan bireylere yakacak, gıda, kırtasiye, ilaç ve tıbbi malzeme yardımında bulunabilmektedir (Kaya,2016:17). Bu durum, belediyeleri sosyal hizmet ve sosyal yardım konularında ana aktör haline getirmektedir.

1.6.4. Sosyal Yatırım

Halkın ekonomik sorunlarını azaltmaya yönelik yatırımlar da belediyelerin görev üstlendiği alanlardan biridir. Günümüz kentlerinde yükselen işsizlik ve yoksulluk gibi problemlere yönelik belediyeler daha aktif rol üstlenmektedir. Belediyeler, bilhassa göç yoluyla kente yerleşen ve iş piyasasında yer bulmak için yeterli donanımı olmayan “yeni kenttaşlar”ın da asgari ihtiyaçlarını gidermede sorumlu aktör olarak görülmektedir. Bir yandan sosyal devlet deneyimleri öte yandan yerleşme söylemleri, belediyelerden sosyal refah beklentilerini yükseltmektedir (Kesgin,2016:171).

Yeni dönemde “sosyal istihdam” ve “yerel kalkınma” söylemlerinin belediyelerde de anılır olduğu ve belediyelerin merkezi yönetime benzer bir tutum sergileyerek kendi sorumluluk sınırları içerisindeki işsizlik oranlarını çözümlenmesi gereken bir sorun alanı olarak gördükleri ifade edilmektedir (Kesgin,2016:171). Belediyeler, bölgelerinde istihdamı artıracak yatırımlar kanalıyla yerel halkın istihdamına katkı sağlayacak bir dizi çalışmalar gerçekleştirmektedir. Bu durumun belediyelerin sosyal sorumluluğuyla ilgili olduğu kadar seçmen baskısına da dayandığı ifade edilmektedir (Kesgin,2016:172).

Belediyelerin yatırımları işsizliği tamamen ortadan kaldırmaya da işsizlik oranlarını düşürücü etki yapmaktadır. Benzer şekilde, belediyeler yoksulluğu tamamen ortadan kaldırmaya dönük köklü çözümler sunamamakla birlikte, geçim koşullarını hafifletici bir dizi faaliyetler gerçekleştirmektedir. Örneğin, halk ekmek fabrikaları, tanzim satış merkezleri, kariyer merkezleri veya istihdam merkezleri kurma gibi faaliyetlerle geçim zorluğunu hafifletmeye; mahalle kütüphaneleri, sağlık ocakları, sığınma evleri gibi sosyal yatırımlarla da vatandaşın sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik hizmetler sunmaktadır (Beki,2008:41; Pektaş,2010:14).

Yerel yönetimlerin sosyal adalet ve denkleştirici uygulamalarla sosyal politikaların belirleyici aktörleri olduğuna vurgu yapılmaktadır (Kesgin,2012:103). Kesgin, kapitalist süreçlerle birlikte kentin farklı bölgelerinde görülen refah düzeyi farklılıklarının (prestij mekân-çöküntü alanlar) daha da belirginleştiğini ve yerel yönetim politikalarının bu durumu daha derinleştirme veya hafifletme potansiyeline sahip olduğunu ifade etmiştir. Kesgin’e göre bu durumda yerel yönetimlerden beklenen, uygulamalarını piyasa kapitalizminin işlevlerine uygun olarak düzenlemek yerine, toplumsal tabana dayanarak ve sosyal adalete hizmet edecek şekilde düzenlemeleridir. Kesgin, kentlerin gelişimine bağlı olarak yerel yönetimlerin, istihdam yaratma, vasıflı eleman yetiştirme gibi sosyal sermayeyi güçlendirici fonksiyonlarının da ön plana çıktığını ifade etmektedir.

Yukarıdaki belirtilen ana ilkeler çerçevesinde belediyelerin sosyal belediyeçilik faaliyetleri şu şekilde sıralanabilir (Toprak ve Şataf,2009; Pekküçükşan,2004):

Yoksulluğun Önlenmesine Yönelik: (1) Yakacak, giyecek ve yiyecek, kırtasiye, ilaç ve aşıevlerinde ücretsiz yemek dağıtımıyla ve ucuz konut sahibi olma imkânı sunarak yoksul hanelerin geçim zorluklarını hafifletmek (2) Meslek eğitimleri ve istihdam merkezleriyle işsizlerin meslek sahibi olmalarını sağlamak. Başta kadınlar olmak üzere, girişimcilerin eğitimlerle ve nakdi yardımlarla desteklenmesi de bu çerçevede gerçekleştirilmektedir.

Çocuk ve Gençlere Yönelik: Okuma kursları, bilgi evleri, gençlik merkezi kurmak ve çocuk ve gençlerin yararlanabileceği sosyal etkinlikler düzenlemek. İstismar mağduru, suça sürüklenmiş veya sokakta çalışan/yaşayan çocuklar gibi risk altındaki gruplara yönelik sosyal hizmet çalışmaları da belediyelerin çalışma alanlarına girmektedir.

Kadınlara Yönelik: Kadın sığınma evleri, mesleki eğitimleri ve istihdam hizmetleriyle kadınların güçlendirilmesine yönelik çalışmalar ve kişisel eğitim hizmetleri (aile içi iletişim, gelişim psikolojisi, anne-çocuk sağlığı vb. kurslar) ile kadınların bilinçlendirilmesi.

Yaşlılara Yönelik: Huzurevleri ve yaşlı bakım evleri açmak, ihtiyaç içindeki yaşlılara ayni ve nakdi yardımda bulunmak, kentin yaşlılar için ulaşılabilir olmasını sağlamak.

Engellilere Yönelik: Eğitimlerine yönelik okullar açmak, kültürel ve spor faaliyetlere katılmalarını sağlayacak imkânlar sunmak, sosyal yaşama katılımlarını artırmak için ulaşım, eğitim ve sosyo-kültürel koşullarda iyileştirmeler yapmak.

Toplumun Tüm Kesimlerine Yönelik: Spor tesisleri, tiyatro ve sinema salonları gibi kültür/sanat merkezleri açmak ve yaygınlaştırmak; park, mesire alanları yapmak; halk sağlığını korumaya yönelik gezici sağlık otobüsleri/ birimleri oluşturmak, sağlık merkezleri/ ocakları kurmak.

BÖLÜM 2

TÜRKİYEDE SOSYAL BELEDİYECİLİK

2.1. Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Tarihsel Gelişimi

Sosyal belediyecilik uygulamalarının araştırmanın konusunu oluşturması nedeniyle, Türkiye’deki yerel yönetimlerin tarihsel gelişimi, belediyelerin kuruluşu ve değişimi bağlamında ele alınacaktır. Bu bağlamda hem dönemsel koşulların hem de yasal düzenlemelerin Türkiye’deki belediyecilik anlayışı hem de uygulamaları üzerinde ne tür değişiklikler yarattığı irdelenecektir.

2.1.1. Cumhuriyet Öncesi Dönem

Osmanlı Devleti’nde kuruluşundan (1299) Tanzimat Fermanı’na (1839)’a kadarki sürede belediyeyle ilgili tanımlanan hizmetler hem devlet teşkilatı hem de yerel halkın sivil inisiyatifine dayanan örgütlenmelerle gerçekleşmiştir. Tanzimat Fermanı’yla “belediye” ifadesi kullanıma girmiş ve belediyeciliğin temeli 1854 yılında İstanbul’da kurulmuştur. (Tortop vd.,2006:148).

Türkiye’de belediyelerin sosyal hizmet ve sosyal yardım uygulamaları bağlamında üç dönem şeklinde incelenebileceği ifade edilmektedir (Ersöz,2005:138). İlk dönem, belediyelerin yerel hizmetlerin sunumunda etkin olduğu Cumhuriyet’in kuruluşundan 2. Dünya Savaşı’na değin olan süreçtir. İkincisi ise merkezi yönetimin sosyal politikaların ana aktörü olarak karşımıza çıktığı 1990’lı yıllara kadar süren dönemdir. Son dönem ise bu dönemden büyükşehir belediyelerinin öneminin artış gösterdiği dönemlere kadar olan süreçtir.

Bu çalışmada Ersöz’e benzer bir sınıflama yapılmakla beraber, Cumhuriyet’in ilk yıllarından 1930’lu yıllara kadarki dönemde Osmanlı yerel yönetim sisteminin sürdürüldüğünü göz önünde bulundurarak, Osmanlı dönemine de kısaca değinmekte yarar görülmüştür.

2.1.1.1. Tanzimat Öncesi Dönem

Tanzimat dönemi Osmanlı için batılılaşma dönemidir ve birçok alanda olduğu gibi yerel yönetim anlayışında da köklü değişiklikler yaratmıştır. Osmanlı’da Batılılaşmanın başladığı tarihlere kadar eyalet sistemi ve bir nevi “yerel yönetim sistemi” hâkimken bu tarihten sonra yönetimde merkezileşme belirginlik kazanmıştır (Kesgin,2016:137). Batılılaşma dönemi olarak nitelendirilen Tanzimat döneminden öncesi “klasik dönem” veya “geleneksel dönem” olarak adlandırılmaktadır.

Osmanlı topraklarının çok geniş sınırlara sahip olması nedeniyle bu dönemde, yönetimde desantralizasyon “yetkilerin yerele” aktarıldığı bir sistem benimsenmiştir. Bu durum, eyaletlerin kendi içlerinde “otonomiye” sahip olmalarını sağlamıştır. Klasik dönemde eyalet yönetiminde Beylerbeyi ve Sancakbeyleri bulunmakta ve birçok yetki ve sorumluluğu bulunmaktaydı (Eryılmaz,2002:172). Ancak Osmanlı’da yerel yönetimler açısından en önemli rolü kadılar üstlenmekteydi.

Tanzimat öncesi dönemde Osmanlı kentlerinin yönetimi ve yargıyla ilgili görevleri, ilmiye sınıfına tabi olan kadılara verilmekteydi. Kadı şehirle birlikte civardaki köy ve bucakların da mülki amiri ve yargıçı görevini yerine getirmekteydi. Merkezden atanan kadılar, atandıkları bölgelerde güvenlik, yargı, maliye ve yönetim işlerini yürütmekle de sorumluydu (Ortaylı,2007:85). Şehrin yöneticisi konumundaki Kadı'nın belediye işlerinin yanında noterler gibi vekâletnameler, alım ve satım işlemlerinin düzenlenmesi gibi günümüz noter işlerini de yerine getirmekteydi (Uzunçarşılı,1988:83)

Osmanlı'da sosyal uygulamalar, merkezileşme ve batılılaşmanın başladığı tarihlere kadar yerel nitelikte sunulduğu ve bu dönemde, hizmetlerin merkezi yönetim veya yerel yönetimlerden çok, sivil inisiyatifler eliyle yürütülmekteydi (Kesgin,2016:64). Nitekim sosyal nitelikli hizmetler yakın çevrenin ve “sivil” olanın görev ve sorumluluk alanı olarak görülmekteydi (Kesgin,2016:137). Bu dönemde vakıflar, lonca ve ahi teşkilatlarıyla imaretler sivil inisiyatiflerle kurulmuş ve sosyal nitelikli hizmet sunan birimlerin başında yer almaktaydı (Kesgin,2016:64). Yine yoksulların barındırılması, yedirilip içirilmesi için imarethaneler, yolcuların konaklaması için kervansaray benzeri yapılar vakıflar marifetiyle inşa edilmiş ve işletilmiştir (Kesgin,2016:137).

19. Yüzyıl, merkezi yönetimin kısıtlı olanaklar nedeniyle sosyal alana çok fazla müdahale edemediği bir dönem olarak nitelendirilmiştir (Özbek,2002:10). Özbek'e göre bu dönemlerde ahilik ve lonca teşkilatı tarzı mesleki dayanışmalar, cemaat, köy, mahalle dayanışmaları, kan ve aile bağı ilişkileri, zaviye, tarikat gibi dini amaçlı odaklaşmalardan meydana gelen beşerî ilişkiler toplum bireyelerine doğal, ailevi ve sosyal krizler durumunda yardım ve koruma sağlayarak, refah sisteminin oluşturulmasında önemli bir rol oynamıştır.

Sosyal alanda merkezi yönetimin sınırlı müdahalesi, devletin ekonomik gücünden öte İslam dininin yardımlaşmayı inancın temeline oturtan yaklaşımının toplumca benimsemesiyle ilişkilidir. Nitekim sivil inisiyatifle kurulmuş tüm örgütlenme biçimleri bir yönüyle İslam inancıyla desteklenmektedir. Osmanlı'nın devletinin kitlesel sorunlarla boğuştuğu son döneme kadar sivil örgütlenmelerin, sosyal sorunlar karşısında etkin rol oynaması da İslam inancının yardımlaşmayı teşvik eden tutumuyla ilgilidir. Sosyal koruma gereksinimi; imparatorluğun küçük yerleşim merkezlerinde yaşayan kalabalık ailelere ve tarıma dayalı kapalı ekonomik yapısı içinde büyük ölçüde aile üyeleri, akrabalar, komşular arasında karşılanabilmiştir. Güçlü bir dayanışma duygusu ile insanlar, yüzyıllar boyu birbirlerinin yardımcısı ve güvencesi olabilmişlerdir. İslam dininden kaynaklanan zekât, fitre, adak, kurban, kefare, sadaka, bağış vb. yardımların da bu alandaki gereksinimlerinin karşılanmasında önemli bir payı olmuştur. Ayrıca hükümdarların, hanedan üyelerinin, yöneticilerin, varlıklı ailelerin girişim ve bağışları ile kurulan vakıfların ve özellikle de salt sosyal yardım amacı olan avarız vakıflarının korunma zorunluluğu içinde olan yoksullar, dullar, sakatlar, yetimler, öksüzler, hastalar ve kimsesiz yaşlılar yönünden önemli bir boşluğu doldurduğu bilinmektedir (Altan,2007: 65).

2.1.1.2 Tanzimat Sonrası Dönem

Tanzimat Dönemi, Osmanlı Devleti adına idari modernleşme ihtiyacının şiddetle duyulduğu yüzyıldır. Bu dönem öncesinde başlayan ve Osmanlı yönetimi tarafından desteklenen yenileşme hareketleri, devletin siyasi nüfuzunu iyiden iyiye kaybetmeye başlamasının ardından, Batılı devletlerin dayatmasıyla şekillenmiştir (Beki,2008:24).

Osmanlı yönetimi 19. yy.'a kadar sosyal yardım ve sosyal hizmet alanlarındaki sorumlulukları İslam inancına dayalı olarak hareket eden mahalli gruplara, cemaatlara ve vakıflara bırakmıştı. Tanzimat sonrası dönemde vakıfların rolleri devam etmekle birlikte sorumlulukların olabildiğince merkezi yönetimine aktarıldığı görülmektedir. Bu açıdan Tanzimat Dönemi'nde hayata geçirilen uygulamalar ve idare düzenlemeler, ülkemizdeki mahalli yönetimlerin şekillenmesine zemin hazırlamıştır (Negiz ve Akman, 2013: 48; Beki, 2008: 25).

19. Yüzyıl Osmanlının refah sisteminde değişikliklerin ortaya çıktığı ve merkezi yönetimin refahın dağıtımındaki rolünün arttığı bir dönemdir (Özbek,2011:53). Özbek bu dönemde vakıf gelirlerinin Evkaf Nezaretine devredildiği, vakıf yöneticilerine devlet memuru ünvanı verildiği ve bu bağlamda yoksul ve muhtaç kesimlere yönelik koruma mekanizmalarının merkezi yönetim eliyle gerçekleştiğini ifade etmektedir. Bir anlamda tanzimat dönemi yerel hizmetlerin ve refah hizmetlerinin kurumsallaşma sürecidir. Bu dönemde birçok yasal düzenlemeyle bu kurumsallaşma süreci güçlendirilmiştir.1868 yılında yürürlüğe giren Dersaadet İdare-i Belediye Nizamnamesi bu yasal düzenlemelerden biridir. Bu düzenlemeyle belde dahilindeki yoksulların korunması görev şehremanetine verilmiştir (Özbek, 2011: 60).İstanbul Şehremaneti ile başlamış olan belediye yönetim tarzı, 1876 tarihli Anayasa olan Kanun-i Esasi ile yasal bir dayanağa kavuşturulmuş, Meclisi Mebusan tarafından çıkarılan Dersaadet Belediye Kanunu ve Vilayetler Belediye Kanunu kısmi değişikliklerle, 1884 tarihli Fransız Belediye Kanunu'ndan esinlenerek, 1930 yılında çıkarılmış olan 1580 sayılı Belediye Kanunu'na kadar yürürlükte kalmıştır (Şanlı,2005:161'dan akt. Gündüz,2015:11).

Tanzimat süreci, Osmanlı için batılılaşma sürecidir ve bu süreçten yerel yönetim anlayışı da payını almıştır. Tanzimat öncesi dönemde sosyal hizmet ve sosyal yardım vakıflar aracılığı ile yapılırken, Batılılaşma ile birlikte bu nitelikli hizmetlerde belediyeler de ilk hizmetleri sunmaya başlamıştı. Zaten klasik dönemde şehir hizmetleri vakıflar, sandıklar ve Loncalar eliyle ve daha çok yerelin inisiyatifi ile yürütülüyordu. On dokuzuncu yüzyıldan itibaren yerel yönetimlerin özellikle yoksullara yönelik hizmetlerde sorumlu olduğu görülmektedir. Bu yıllardaki düzenlemelerle yoksullara yardım devletin görevleri arasında sayılmış ve özellikle yerel yönetimlere bu anlamda görevler verilmiştir (Kesgin,2016:144).

2.1.2. Cumhuriyet Sonrası Dönem

2.1.2.1 1923-1973 Dönemi

Cumhuriyetin ilk yıllarında, Tanzimat sonrası dönemde başlayan yerel yönetimlerin kurumsallaştırılması süreci devam ettirilmiş, bu süreçte Osmanlı'nın yasal düzenlemelerinden de yararlanılmıştır (Ersöz,2011:103). Türkiye'de yerel yönetim sisteminin temelini oluşturan kanunların Cumhuriyetin ilk senelerinde yapıldığını ve uzun süre değiştirilmediğini; hatta İl Özel İdaresi Yasası'nın Osmanlı'dan devralındığını ve 1987 yılına kadar değişikliğe uğramadan yürürlükte kaldığını ifade etmektedir. Tanzimat'la başlayıp I. Meşrutiyet'le tüzel bir kişiliğe sahip olmasına rağmen, Cumhuriyet dönemine sınırlı bir yerel yönetim ve temsil anlayışı aktarılmıştır (Çitçi,1989:60).

Cumhuriyetin kuruluş döneminde mahalli idarelerin, yerel hizmetlerin sunulmasında etkin kurumlar haline gelemediği ve bunda yeniden yapılanma süreci kadar Osmanlı Devleti döneminden devralınan mirasın niteliği belirleyici olmuştur (Ersöz,2011:103). Osmanlı Devleti döneminde 389 belediye kurulmuş ve bunlar Türkiye Cumhuriyeti'ne miras olarak kalmıştır (Beki,2008:28). Ancak Osmanlı'dan kalan bu belediyeler aydınlatma, su, toplu ulaşım gibi alt yapı hizmetlerinin yabancı şirketler tarafından sağlandığı İstanbul dışında, temel kentsel hizmetleri dâhi yerine getirebilecek mahallî örgütler haline gelememişlerdir (Ersöz,2011:104). Bu hâliyle yerel yönetime dair birikim, Cumhuriyet dönemi için yol gösterici olmaktan uzaktı. Yeni devletin hukuki yapısı da I. Meclis tarafından kabul edilen 1921 Anayasası ve Osmanlı hukuk sisteminin devamı şeklindeydi. Bu dönemde Cumhuriyet yönetimi kentsel ve mekânsal politikaları başkent olarak seçtiği Ankara' da 1924 yılında Ankara Şehremanetini kurarak uygulamaya başlamıştır. Bu ilk uygulama, 1930 yılında sona ermiş ve ancak Türkiye' de yerel yönetimlerin yapılandırılmasında önemli bir deneyim meydana getirmiştir (Ersöz, 2011: 104). Cumhuriyetin ilanından 1930 yılına kadar geçen dönemde Osmanlı sistemi genel olarak korunmuş ve buna ilaveten belediyelerin mali yönden güçlendirilmesi şeklinde bazı kararlar alınmışsa da kısa bir zaman sonra yapılan yasa değişiklikleriyle belediyelerin mali imkânları azaltılmaya çalışılmış ve bunlar merkezi hükümete aktarılmıştır (Kesgin,2016:148).

3 Nisan 1930'da yürürlüğe giren 1580 sayılı Belediye Kanunu'yla şehremini isim ve unvanının yanı sıra şehremanetleri de kaldırılarak bütün teşkilatların adı 'belediye' olarak belirlendiği gibi, belediye meclisi gibi unvanlar da bütünüyle genelleştirildi (Ortaylı, 'Belediye' mad., s. 402'den akt. Beki, 2008:28). Bu dönemde belediyecilik alanındaki en önemli gelişme bu yasanın hayata geçirilmesidir. Yasa, oldukça ileri düzenlemeler içermekte ve belediyelerin kentsel hizmetlerin sağlanmasındaki rolünü genişletmekteydi. Özellikle Yasanın 19. maddesi su, elektrik, havagazı, tramvay tesisatı kurmak ve işletmek ve vapur nakliyatını yürütmek gibi görevleri belediyelerin görevleri arasında saymıştır (Ersöz,2011:105). Diğer taraftan 1580 sayılı Yasa belediyelere temel kentsel altyapılardan, eğitim ve sağlığa kadar çok çeşitli alanlarda 76 tür görev vermiştir. Bu yasa ile verilen görevlerin yanı sıra, belediyelerin etkinliği İkinci Dünya Savaşı sonuna kadar yeni görevlerin eklenmesiyle sürekli artmıştır. Belediyelerin görevlerindeki genişleme, bu

kurumların taleplerinden dolayı değil, toplumdaki artan ve çeşitlenen hizmet beklentisini karşılamakta güçlük çeken devletin sorumluluklarını devretmesinden kaynaklanmıştır (Tekeli,1990:51'den akt. Ersöz,2011:106). Bu kanun belediyeçiliği belli bir intizam altına almış olsa da istenilen yeterliliğe de sahip olamamıştır. (Beki,2008:28). Nitekim 1580 sayılı yasa belediyeleri merkezi hükümetin bir uzantısı olarak kabul etmektedir. Böylece her şeyi merkezi yönetimin denetimi ve kontrolü altında tutma mantığının bir yansıması kaçınılmaz olmuştur. Bu dönemde belediyeler karar alma süreçlerinde kaynak ve yetki kullanımlarında ve hatta haberleşmelerinde merkezi yönetimin sıkı bir kontrolü altındaydılar (Kesgin,2016:150).

İkinci Dünya Savaşı sonrasında ülkemizde hızlı ekonomik ve sosyal gelişmelere tanık olunmuştur. Devletçi politikadan liberal politikalara geçin gözlemlendiği bu dönemde, özel sektörü ve dış ticareti destekleyen politikalar güdülmüştür. Ancak, 1954 yılından itibaren bu iki alanda yaşanan tikanlıklar, devleti daha korumacı politikalara yönlendirmiş; ithal ikamesine ve sanayi atılımlarına öncelik veren bir politika izlenmiştir. 1950'li yıllar hem genel nüfusun hem de kentli nüfusun hızlı artış gösterdiği yıllardır. Benimsenen politikalara bağlı olarak köyden kente doğru yaşanan hızlı göçler nedeniyle plansız bir kentleşme süreci yaşanmıştır. Bu zamana kadar nüfusun büyük çoğunluğunu kırsal nüfusu oluştururken bu süreçten sonra demografik yapı kentsel nüfus lehine değişmiş ve bu durum da kentsel hizmetlere olan ihtiyacı artırmıştır. Bu nedenle, 1945-1980 döneminde il sayısı 65'den 67'ye, belediye sayısı 583 'ten yaklaşık 3 kat artarak 1.725 'e yükselmiştir. 1945 'te nüfusun yüzde 24,94'ü şehirlerde yaşarken, bu oran 1980 yılında yüzde 43,91 'e ulaşmıştır. Aynı yıllarda belediye sınırları içinde yaşayan nüfus miktarı ise 5.145.020' den yaklaşık 5 kat artarak 25.523.604'e çıkmıştır (Ersöz,2011:109). Bu dönemde yaşanan önemli gelişmeler şunlardır;

- 1933 yılında belediyelere ekonomik ve teknik destek olmak için Belediyeler Bankası kurulmuş ve 1946 yılında iller bankasına dönüştürülmüştür.
- 1948 yılında Belediye Gelirleri Kanunu'yla belediyelerin gelir ve borçlanma olanaklarının genişletilerek belediyelerin faaliyet düzeyinin artırılmasını sağlamaya çalışılmıştır.
- 1957 yılında İmar Kanunu ve 1958 yılında da İmar ve İskân Bakanlığı'nın kurulması Türk Belediyeçilik tarihindeki önemli hukuki düzenlemelerdir.
- 1950 yılında yürürlüğe giren 5656 Sayılı kanun ile Belediyelere konutlarla ilgili zorunlu görevler verilmiştir.

1960 ve 1980'li yıllar arası belediyeçilikte, demokratikleşme ve özerkleşme eğilimlerinin ortaya çıktığı ancak bunun yarım kaldığı bir dönemdir (Ersöz,2011:110). 1961 Anayasası, yönetim sistemini merkezi yönetim ve yerel yönetim olarak iki başlık altında ele almış ve yerel yönetimi, daha özerk ve güçlü bir yapıya ulaştıracak anayasal bir çerçeve oluşturmuştur. 1961 Anayasasının 116. Maddesi yerel yönetimleri "İl, belediye ve köy halkının ortak ihtiyaçlarını karşılayan ve karar organları halk tarafından seçilen kamu tüzel kişiler" olarak tanımlamış ve 112. Maddesinde ifade edilen idarenin bütünlüğü

ilkesiyle yerel yönetimlerin merkezi yönetimle bütünleşen bir yapıya kavuşturulması amaçlanmıştır (Albatan,1990:317).

1946-1980 yılları arasında belediyelerin sosyal politika ile ilgili olan sosyal ve kültürel görevlerini merkezi hükümete bıraktığı ve belediyelerin temel kentsel hizmetlere yöneldiği görülmüştür. Hatta bazı kentsel hizmetlerin de merkezi idarelere devredildiği görülmüştür. Bu dönemde belediyelerin merkezi idareye karşı görev alanını genişlettiği tek sosyal görev, toplu konut yatırımları olmuştur (Tekeli,1988:16).

Yerel yönetimlerde 1970 yıllarından sonra yaşanan gelişmeler, Türkiye sosyal belediyeçilik anlayışının zeminini oluşturmuştur. 1973 yerel seçimleri, belediyeçilik açısından dönüm noktasıdır ve Türkiye’de “toplumcu belediye”, “demokratik belediyeçilik”, “sosyalist belediyeçilik”, “yeni belediyeçilik” gibi isimlerle adlandırılan belediyeçilik akımı geliştirilmiştir. Bu yıllarda yerel ve ulusal düzeyde farklı siyasal görüşlere sahip parti ve politikacıların siyaset sahnesinde yer almasının getirdiği siyasal farklılaşma ortamı içerisinde yerel yönetimlerin mali açıdan güçlendirilmesi gereği üzerinde durulmuştur. Ayrıca vesayet denetiminin azaltılarak yerel özgürlüğün ve özerkliğin önünün açılması sürekli gündemde tutuldu. Bununla yerel inisiyatiflerin önünün açılması hedeflenmiştir (Kesgin,2016:151).

Bu dönem belediyeçilik anlayışının temel ilkeleri şu şekilde sınıflandırılmıştır; demokratik- katılımcı belediye, üretici belediye, tüketimi düzenleyici belediye, kaynak yaratıcı belediye (Kesgin,2016:151). Üretici belediye anlayışı, yerel yönetimleri girişimci ve üretimci aktörler haline getirerek, kendi gücü ve yeterlilikleriyle hizmet üretmesini amaçlamaktadır. Üretici belediyeler, bu anlayışla arsa ve konut üretimi gibi sosyal hizmetler üretmişlerdir. Tüketimi düzenleyici yerel yönetim anlayışıyla, tüketicinin belediye tarafından etkin bir düzenlemeyle ve denetimiyle bir yandan halkın yaşamının kolaylaştırılması, öte yandan kırsal alandaki üreticilerin ürünlerinin değerlendirilmesine olanak sağlanmış oldu. Birlikçi- bütünlükçü belediye anlayışıyla, belediyelerin kendi aralarında iş birliği yapmaları, ortak çözümler aramaları ve dayanışmaların sağlayan bir yapı oluşturulmuştur. Bu ilkeyle, hızla büyüyen kentlerin karmaşık sorunları karşısında belediyelerin iş birliği ve güç birliğiyle mücadele etmesi sağlanmıştır. Kaynak yaratıcı belediye anlayışı, belediyeleri zorunlu olarak kaynak üretmeye teşvik etmiştir. Belediyeler kaynak kıtlığı sorununu aşabilmek için kendi başlarına uygulayacakları bir “fiyat mekanizması” ile kentte ve çevresinde oluşan rantların topluma veya kamuya döndürülmesi ile “mahalli yönetim sektörü” anlamında bir halk katılımı ile kredi almada tanınacak öncelikler ve kolaylıklarla bunu sağlamayı hedefledi. 1973’lü yıllarda ortaya çıkan toplumcu belediyeçilik deneyimi, bir yandan katılımcılık, diğer yandan etkinlik ve verimlilik ilkelerinin birlikte işlevselleştiği ve birlikte yürütüldüğü belediyeçilik örnekleridir (Kesgin,2016:153).

Kentsel hizmetlerin, aracısız, ucuz vasıtalarla ve amaçlanan hedeflere uygun şekilde vatandaşa ulaştırılması bu yıllarda hedeflendi. 1990’lı yıllarda ortaya çıkan sosyal belediyeçilik anlayışının temeli esasen bu dönemin toplumcu belediyeçilik deneyimi ile bir dereceye kadar paralellik arz etmektedir (Kesgin,2012:169).

2.1.2.2 1980-1996 Dönemi

1980'yi yıllarda Türkiye belediyciliğini şekillenmesinde küreselleşme ve neo-liberal politika eğilimleri belirgin rol oynamıştır. 1980'li yıllardan devletin asli görevlerine dönmesini öngören neo-liberal anlayışlar birlikte desantralize olabilecek kamu hizmetlerin yerel yönetimlere (belediyelere) bırakılması eğilimi gelişmiştir. Merkezî sosyal politika ve sosyal hizmetlerin bir bölümünün yerelleştirilmesi amacıyla yerel yönetimlerin yetkilerinin artırılması bu dönemde gerçekleşmiştir (Yüksel,2004:3-4; Özel, 2007:416-417 akt. Yavuz,2013:8). Küreselleşme süreciyle birlikte ulus devlet anlayışının silikleşmesi ve küresel kentlerin yükselişi, merkezi politikaların kentin iç dinamiklerini yorumlamada, kendine özgü ve karmaşık sorunlarını çözmede yetersiz kaldığı tartışmalarını ön plana çıkarmış, yerelleşme (desantralizasyon) diğer bir ifadeyle yerinden yönetim anlayışına yönelik talepler daha güçlü bir biçimde dillendirilmiştir. Kamu hizmetlerinin bir bölümünün yerel yönetimlere terkedilmesi küreselleşmeyle merkezi yönetimlerin rolünün azalması ve serbest piyasa ekonomisinin hakimiyetiyle ilişkilidir (Yüksel,2007:12). Yüksel bu durumun ortaya çıkmasına yol açan itici güçlerin demokratikleşme eğilimleri ve kamu gününün halkla bütünleştirilmesi ve yönetim eğilimleriyle ilgili olduğunu vurgulamaktadır. Yerinden yönetim anlayışının hayata geçirilmesiyle, hem bürokrasi ve kırtasiyeciliğin yarattığı hantal yapının ortadan kaldırılarak çağın gerektirdiği hızlı ve etkin yönetim mekanizmalarının harekete geçeceği hem de merkezi politikalarla üretilen prototip çözümlerin, tüm bölgelere uygulanmasının yarattığı olumsuzluklar ve çelişkilerin önüne geçilmesi arzulanmaktadır. Bu yeni anlayışın altında, halka daha yakın ve coğrafyanın kendine özgü sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel koşullarına vâkıf yerinden yönetim anlayışıyla, daha etkin sonuçlar elde edileceği düşüncesi yatmaktadır.

Bu yeni liberal akım Türkiye'de de yerel yönetimin şekillenmesinde etkili olmuştur. 1980'lerin ortalarında iktidara gelen ANAP hükümetinin belediycilik anlayışıyla Türkiye'de yerelleşme eğilimi artmıştır.

Bu dönemde yerel yönetimlerin yapısını belirleyen önemli faktörlerden biri de kentlerin ülke ekonomilerindeki öneminin artışıyla karşımıza çıkan "küresel kent" kavramıdır. Ekonomik kapasiteleriyle ön plana çıkan bu kentlerin birbiriyle yarıştığı bir döneme girilmiştir. Dünyada bu kentlerin durumunu açıklamak için "yarışan kentler, rekabet eden kentler, imaj peşinde koşan kentler" ifadeleri kullanılmaya başlanmıştır (Kesgin, 2012: 128). 1980'li yıllar girişimci kent mantığıyla şehirlerin, ekonomik rekabet ve ekonomik yapılanma açısından önemli bir özne olarak ortaya çıktığı yıllardır (Jessop; 2005:380). Küreselleşme, post-fordist dönüşüm süreci ile birlikte uluslararası rekabetin metropoller aracılığı ile yürütülmesinin öngörülmesi, yerel yönetimlerin çeşitlenmesine yol açmıştır (Aydınlı, 2003'ten akt. Bayraktar,2013:31).

Bu gelişmeler dünyanın gelişmiş ülkelerinde belediye sayısının azaltılarak daha etkin belediyelerin kurulması eğilimini geliştirmiş, buna paralel olarak da Türkiye'de büyükşehir belediyeleri kurulmuştur. Türkiye'de büyükşehir belediyeleri, Türk belediyciliğine 1984 yılında girmiş olan üst kademe belediyelerdir. Büyükşehir belediyeleri 2972 sayılı yasa ve 195 sayılı KHK ile, 1982 anayasada ifadesi bulunan (Mad.127). "büyük yerleşim

yerlerinde özel yönetim biçimleri oluşturulabilir" maddesine dayandırılarak kurulmuştur. Aynı yıl içerisinde yürürlüğe giren 3030 sayılı yasa ile büyükşehir belediyelerin ve bağlı ilçe belediyelerinin statüleri kesinleşmiştir. İstanbul, Ankara ve İzmir'de kurulan büyükşehir belediyelerine 1986- 1988 yılları arasında 5 şehir daha dahil olmuştur. 1993 yılına kadar bu sayıya 7 büyükşehir belediyesi daha dâhil olmuştur (Özgür,2008:126).

Anavatan Partisi (ANAP) iktidarının başladığı 1984 yılından sonra neo- liberal eğilimler, Türkiye yerel yönetim anlayışında etkili olmuştur. Neo-liberal politikaların devletin küçülmesi ve piyasaya daha geniş bir alan bırakmasına yönelik talepleri, bazı mal ve hizmetlerin özel sektöre devriyle gerçekleşmiştir. Bu dönemde, belediyeler bir taraftan belediye hizmetlerinde özelleşmeler yaparken öteki taraftan da Belediye İktisadi Teşebbüslerini de kurmaya başlamıştır (Aksoy, 1998: 10). Bu yıllarda, sosyal politika uygulamalarının tamamen yerele devri değil, merkezi yönetimle yerel yönetimlerin sorumluluk paylaşımı söz konusudur. Neo-liberal politikalara bağlı olarak hızla artan kentleşme sorunu karşısında, yerel yönetimler marifetiyle alınacak tedbirlerle kırdan kente nüfus akışının önlenmesi amaçlanmıştır (Yüksel,2007:280).

2.1.2.3. 1996'dan Sonrası

1990'lı yıllar BŞB'lerin hukuksal bir düzenlemeye veya bütçe arttırımına dayanmayan fakat görev ve sorumluluklarının artış görüldüğü yıllardır (Ersöz,2009:42-43). 1980'li yıllarda başlayan yerelleşme eğilimi 1990'lı yıllarda sürdürülmüş ve belediyeler kurumsal inisiyatiflerle büyük hizmetler üretmeyi sürdürmüşlerdir. Bu durumun ortaya çıkmasında yerelin yetkilendirilmesi kadar kaynak aktarımının da önemi bulunmaktadır. Küreselleşme sürecinin olağan çıktısı olarak yerelin inisiyatif kullanabilme becerisinin artması kentlerin sermayeyi kendilerine çekmeye çalışmalarıyla yerel yatırımlarda artış görülmüş, belediyeler meslek edindirmeden istihdam yaratmaya kadar birçok alanda faaliyetler yürüterek yoksulluk karşısında etkin rol oynamışlardır. Böylelikle merkezi hükümet ekseninde düşünülen kalkınma, belediyenin aktif olduğu yerel kalkınma odaklı bir anlayışa evrilmeye başlamıştır. (Kesgin,2012:131).

1994'lü yıllarda Refah Partisinin belediye seçimlerinde kazandığı zaferler de Türkiye'nin yerel yönetim anlayışında yeni bir döneme kapı aralamıştır. Refah Partisi, kendi seçmenini oluşturan orta ve alt kesime yönelik sosyal yardım odaklı belediyecilik anlayışı sonraki süreçlerde kalıcı olmuştur. Bu süreçte sosyal uygulamalar, yerel yönetimler için çok önemli beledi uygulamalar ve hizmetler olarak görülmeye başlanmıştır. Ayrıca toplumsal kesim -özellikle kentte tutunamayan ve nüfusun azımsanmayacak kesimini oluşturan yoksullar- için ne kadar hayati anlamı olduğunu son yıllardaki uygulamalar da desteklemektedir. Refah Partisinin öncülüğünü yaptığı büyükşehir belediyelerindeki sosyal belediyecilik uygulamaları 1995 sonrasında günümüze artık klasikleşmiştir. (Kesgin,2012:131). Özellikle Ankara ve İstanbul kentlerinde belediye yönetimini üstlenen başkanlar, kişisel tutumlarına dayalı olarak "sosyal belediyecilik" anlayışıyla kültürel ve sosyal hizmetlere yönelmişlerdir (Ersöz, 2009: 42-43). Bu bağlamda, 90'lı yıllar, başta büyük şehirlerde olmak üzere belediyelerin, kültürel ve sosyal alanlarda hizmet ürettiği, engelliler, yaşlılar gibi risk gruplarını sosyal yardım ve sosyal hizmet uygulamaları içeren hizmetler sunduğu bir dönem olmuştur (Güloğlu ve Es, 2008:262).

1990'lı yılların başından itibaren geçmiş döneme göre nispeten gelirleri artan bazı belediyeler, bir yandan eğitim ve kültür düzeyi değişen ve kentsel ve sosyal hizmet talebi büyüyen ve çeşitlenen nüfusun, diğer yandan ülkenin birbiri ardına yaşadığı krizlerden dolayı göçle gelen veya giderek yoksullaşan kentli kitlelerin ihtiyacını karşılamak için sosyal yardım ve sosyal hizmet merkezli sosyal politika önlemlerine daha fazla pay ayırmaya başlamışlardır. Geçmiş dönemden fakir, kimsesiz, özürsüz ve yaşlı kimselere aşevlerinde sıcak yemek, yiyecek, giyecek verilmesi biçiminde devralınan sosyal yardımlar, 1990'lı yıllardan sonra hem tür, nitelik ve kapsam olarak artmış ve hem de ayrı ayrı belediye kurumları tarafından sağlanır hale gelmiştir. Özürsüz merkezleri, huzurevi, kadın ve çocuk sığınma ev ve merkezleri, hastane, poliklinik ve sağlık merkezlerinin kurulması ve kapsamlı meslek ve beceri kazandırma kurslarının düzenlenmesi birçok büyükşehir belediyesinin temel hizmetleri arasına girmiştir. Bazı büyükşehir belediyeleri tarafından sağlanan bu hizmetler, giderek yaygınlaşmaktadır (Ersöz, 2005: 149). Sonuç olarak, Cumhuriyetten günümüze kadar olan süreçte ülkemizdeki belediyeler idari ve mali kısıtlar altında dahi, sağlık, sosyal yardım ve sosyal hizmetler, örgün ve yaygın eğitim ile konut alanında önemli fonksiyonlar yerine getirmişlerdir. Bu durum, ülke belediyelerinin kendilerine yeni yasa ile tanınan alanlarda önemli sayılabilecek deneyim ve birikime düzeyine sahip olduğunu ortaya koymaktadır (Ersöz,2005:149).

Bu yeni yaklaşım biçimi, 2000'li yıllar sonrasında yerel yönetimler, yerel halkın sosyo-kültürel ve ekonomik ilerlemesinden sorumlu aktörler arasına girmiştir (Ersöz,2009:42-43). 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'yla belediyelere sosyal yardım ve sosyal hizmet alanlarında geniş yetkiler verilmiştir. (Güloğlu ve Es, 2008:262).

2.2. Türkiye'de Sosyal Belediyeciliğin Yasal Çerçevesi

Sosyal belediyeciliğin ana bileşenlerini oluşturan “sosyal yardım” ve “sosyal hizmet” uygulamalarında belediyelere sorumluluk yükleyen iki önemli yasal düzenleme bulunmaktadır. Bunlar, 5393 Sayılı Belediye Kanunu ve 5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'dur. Ancak Türk Belediyecilik mantığını anlamak için ve karşılaştırmalı olarak yeni dönem yasaların getirdiklerini yorumlayabilmek için 75 yıl boyunca yürürlükte kalmış ve belediyeciliğin temel yaklaşımını ortaya koymuş olan 1580 Sayılı Belediye Kanunu'nu ve büyükşehirlerin kurulmasını sağlamış olan 3030 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nu incelemekte yarar vardır.

2.1.1. Belediye Eski Kanunlarında Sosyal Belediyecilik

Yerel yönetimler vatandaşa en yakın yönetim birimi olarak tanımlanmaktadır (Kesgin, 2012). Yerel hizmetler bağlamında vatandaş açısından en etkin ve işlevsel kuruluşlar ise belediyelerdir. Belediyeleri yapılandıran, idari yapısı, yetki ve sorumluluklarını belirleyen iki ana düzenleme bulunmaktadır. Bunların birincisi 2005 yılında yerini 5393 sayılı Belediye Kanunu'na bırakan 1930 tarih ve 1580 sayılı Belediye kanunu; ikincisi yerini 2004 yılında 5216 Sayılı Büyükşehir Kanunu'na bırakan 1984 tarih 3030 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'dur (Erkmen,2018:73).

2.1.1.1. 1580 Sayılı Belediye Kanunu

Türkiye'nin belediye yönetimlerine “sosyal belediyecilik” görev ve sorumluluğu yükleyen ilk yasal düzenleme 1580 Sayılı Belediye Kanunu'dur. Günümüzde yürürlükten kaldırılmış olmasına rağmen 2005 yılına kadar 75 yıl süreç boyunca uygulanan yasa, Türkiye'de sosyal belediyeciliğin anlaşılması için incelenmek durumundadır.

Cumhuriyetin ilk yıllarında belediyecilik adına bazı düzenlemeler yapılmışsa da 1930'lu yıllara kadar genel olarak Osmanlının ortaya koyduğu yapının sürdürüldüğü bu dönemde belediyelerin ekonomik olarak güçlendirilmesine yönelik bazı düzenlemelere rağmen sonraki süreçlerde belediyenin olanakların azaltıldığı ve merkezi yönetime aktarıldığı, bu bakımdan Cumhuriyet Döneminin belediyecilik anlayışındaki esas belirleyici yasanın 1930 yılında kabul edilen 1580 Sayılı Belediye Kanunudur (Kesgin,2016:148). 1580 sayılı yasayla birlikte belediyelerin sosyal hizmet üretmek için gerekli yasal zemine ulaştığı ancak kaynak yetersizliği nedeniyle istenilen düzeyde hizmet üretilmemiştir (Ersöz,2005:148). Ersöz'e göre ikinci dünya savaşının sonuna kadar sınırlı da olsa belediyelerin sunduğu sosyal hizmetlerin 1950'lilerden sonra kent nüfusundaki aşırı artışın nedeniyle belediye yönetimleri sınırlı kaynakları temel kentsel hizmetler için kullanmaya başlamış böylece sosyal anlamdaki hizmetler rafa kaldırılmıştır. 1580 sayılı yasayla sosyal yardım ve sosyal hizmet alanında belediyelere tanınan bu sorumluluk alanına rağmen uygulamada yeterince karşılık bulamamıştır (Akman,2013:53). Tüm bunlara rağmen yasanın yürürlükte olduğu dönemde belediyelerin eğitim, konut, sağlık, sosyal yardım ve sosyal hizmetler alanlarındaki yetkinliklerini ortaya koyan başarılı projelere de imza attıkları görülmüştür (Ersöz,2005:148).

1580 sayılı yasa ile ilk defa kamu kuruluşu olan belediyelere bakıma muhtaç kişilerin (yaşlıların) koruması, yaşlı evleri yapma ve yönetme yükümlülüğü getirilmesi üzerine, değişik illerde aceze evleri, güçsüzler yurdu, düşkünler evi ve huzurevi adı altında yatılı yaşlı kuruluşları açılmıştır (Kesgin,2016:148). Bu kanunla Türkiye'deki farklı büyüklükteki belediyelerin eşit olarak kabul edilmiş ve örgüt yapıları aynı olarak belirlenmiştir (Göymen,1997:20). Göymen'e göre bu yasayla, farklı kurumlara dağılmış olan birçok görevin belediyelere devriyle bütünleşme sağlanmıştır (Akt. Gündüz, 2015: 12).

- 1930 tarih ve 1580 sayılı Belediye Kanunu'nda, belediyelerin görevleri 76 maddeyle (ek maddeler dâhil 82 madde) açıklanmıştır. Bu maddelerden bazıları “sosyal belediyecilik” kapsamında değerlendirilecek görevlerle ilgilidir. Bu maddeleri şu şekilde sıralamak mümkündür:
- Bırakılmış ve bulunmuş çocukları, delileri, kazaya ve afete uğrayanları koruyup gözetmek. (Mad. 15/18).
- Halk için kütüphane ve okuma salonları açmak, belediye bahçeleri, fidanlıkları, çocuk bahçeleri, oyun ve spor yerleri yapmak, belediye koruları yetiştirmek, bunları korumak ve işletmek (Mad. 15/33).
- Fakir ailelerin ikiz çocuklarına alelumum öksüz, fakir, kimsesiz çocuklara para, hekim, ilaç, yeme, içme, giyecek, barınma, tahsil, terbiye cihetlerinden yardım

etmek. Fakir Hastalar meccanen bakmak, ilaç vermek, fakir cenazelerini meccanen kaldırmak, alil, işten aciz olup da bakacak kimsesi olmayanlara bakmak (Mad. 15/34).

- Yetimhane, acezehane, doğum ve emzirme ve mecburi olarak meccani doğum evleri tesisat ve teşkilatı ve mahalleri Sıhhat Vekâletince tayin ve tasdik edilmek şartıyla tımarhane, fenni tephirhane ve tathir istasyonları vücuda getirmek ve işletmek; (Mad. 15/ 45)
- Yersiz, yurtsuzlara iş bulmak, bunlardan garip olup çalışamayacakları memleketlerine göndermek, kimsesiz kadın ve çocukları korumak. (Mad. 15/48)
- Gençler için mahallin ihtiyacıyla mütenasip stadyumlar tesis etmek ve işletmek. (Mad.15/54)
- Belediyeye ait eğlence yerleri tesis etmek ve işletmek. (Mad. 15/55)
- Eczanesi olmayan yerlerde hususi kanuna tevfikan eczane açmak, fakirlere parasız veya ucuz ilaç vermek, ücretli ücretsiz muayenehane, dispanser vücuda getirmek, fakirler için meccani doğum yardımını temin etmek üzere ebe istihdam etmek (Mad. 15/57).
- Belediye tiyatrosu, sineması, halk müzeleri, hayvanat ve nebatat bahçeleri yapmak ve idame etmek ve yaptırıp işletmek. (Mad. 15/59)
- Ucuz belediye meskenleri yapmak... (Mad. 15/68)
- Fakirler için yatı evleri yapmak ve idare etmek. (Mad. 15/69)
- Muhtacin için iane sandıkları tesis ve idare etmek... (Mad. 15/71)
- (Ek: 30/5/1997-KHK-572/4 md.)Bu maddede sayılan her türlü yapılar ve çevresinin, yolların, park, bahçe ve rekreasyon alanlarının, sosyal ve kültürel hizmet alanları ile ulaşım araçlarının özürülülerin kullanımına ve ulaşılabilirliğine uygun olarak yapılmasını sağlamak ve denetlemek (Mad. 15/ 78).
- İlgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yaparak genç ve yetişkin özürülüler için bölgenin işgücü piyasasına uygun mesleklerde, meslek ve beceri kazandırma kursları, iş eğitim merkezleri ve yaşam evleri açmak. (Mad. 15/80)
- Özürülüler için, ulaşım ile sosyal ve kültürel amaçlı hizmetlerden ücret almamak veya indirimli tarife uygulamak, belediyelere ait ve belediyeler tarafından işletilen veya kiraya verilen büfeler, otoparklar gibi işyerlerinin özürülüler tarafından işletilmesi konusunda kolaylık sağlamak. (Mad. 15/81).
- Afetlerde mülki idare amirinin emriyle gerek kendi görev sahası içinde gerekse diğer il, ilçe, belde ve köylerde kurtarma ve yardım hizmetlerinde bulunmak, afetzedelere yardımcı olmak (Mad. 15/ 82).

Görüldüğü gibi yasa, belediye yönetimleri için sosyal alanda hizmet üretmek için oldukça geniş bir yetki ve sorumluluk alanı tanımlamıştır.

Bu yetki ve sorumluluk alanı “Aslında belediyeler her ne tür faaliyet yapmak isteseler yasal temelini bu yasada bulabilmişlerdir.” ifadesiyle ortaya konmuştur (Ersöz,2005:148).

2.1.1.2. 3030 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu

Anayasada ifadesi bulunun (127. Mad.) “kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir” hükmüne dayalı olarak 1984 yılında 3030 Sayılı kanun ile Büyükşehir belediyeleri kurulmuştur. Yirmi yılı aşkın sürede yürürlükte kalan mezkûr kanun yerini “yerel yönetim reformu” adı altında tasarlanarak mecliste 2004 yılında kabul gören 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’na devretmiştir. Kanunda, belediyeyle ilgili kanunların bu kanunla çelişmeyen hükümlerin uygulanması aynen sürdürülmüştür(Eryılmaz,2002: 161).

3030 sayılı kanun sosyal ve ekonomik yaşamdaki değişikliklerin zaruri bir sonucu olarak değerlendirilmekte; nüfus artışı ve kentleşmenin geldiği nokta itibariyle anakent yönetimini zorunlu kılmaktadır (Kesgin, 2016b: 3). Kentleşmeyle birlikte karşı karşıya kalınan büyük ölçekli sorunlar karşısında anakent yönetiminin devreye sokulduğunu belirten Kesgin, bu yolla sorunlar karşısındaki eşgüdümlü bir organizasyon yapısı sağlanarak daha kalıcı ve etkin çözümler üretilmesinin hedeflendiğini ifade etmiştir.

1984 yılında 3030 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile büyükşehir belediyeleri kurulmasına rağmen sosyal belediyeçilik kapsamında değerlendirilecek hizmetlerin bulunmadığı görülmektedir (Kesgin, 2012b: 150). Sadece Büyükşehir Belediyelerine ait görevlerin düzenlendiği bölümde (Mad. 6/A (f)) “Yeşil sahalara, parklar ve bahçeler yapmak, sosyal ve kültürel hizmetleri yerine getirmek, spor, dinlenme, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek” görevi tanımlanmıştır. Yasada Büyükşehir Belediyesinin en temel sorumluluğu, ilçe belediyeleri arasındaki eşgüdümü sağlama yoluyla hizmetlerin daha ekonomik, verimli ve koordineli bir biçimde sunulmasını sağlamak ve hizmetlerin gerektirdiği alt birimleri tesis etmektir. Yasama erki, büyükşehir belediyelerin ilçe belediyelerin üstesinden gelemediği işlere yardımcı olmakla da görevlendirilmiştir Yasaya göre Büyükşehir Belediyeleri, hizmetleri yürütürken 1580 sayılı Belediye Kanunu ile diğer mevzuatın belediyelere tanıdığı bütün hak, yetki ve imtiyazları kullanır, çeşitli bağımsızlıklardan yararlanır (Giritli,1999:74-75).

2.2.2. Son Dönem Belediye Yasalarında Sosyal Belediyeçilik

2.2.2.1. 5393 Sayılı Belediye Kanunu

Yürürlükte kaldığı 75 yıllık sürenin sonunda 1580 sayılı kanunun çağın gereklerini ve yeni yönetim taleplerini karşılayamaması nedeniyle yerini 2005 tarih ve 5393 Sayılı Belediye Kanunu’na bırakmıştır. Yeni kanunda belediye “Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi” olarak tanımlanmış ve belediye yönetiminde “katılımcılık” ve “özerklik” vurgusu yapılmıştır. Yeni yasayla birlikte belediyelerin artan sosyal belediyeçilik rollerinin daha rahat bir şekilde yapılması için gerekli yetki alanını genişletmiştir.

5393 Sayılı Belediye Kanunu’nun “Hemşehri Hukuku” başlıklı 13/1 maddesinde şu ifadeye yer verilmiştir: Herkes ikamet ettiği beldenin hemşehrisidir. Hemşehrilerin, belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilendirme ve

belediye idaresinin yardımlarından yararlanma hakları vardır. Yardımların insan onurunu zedelemeyecek koşullarda sunulması zorunludur. Bu madde ifadesi bulunan “karar ve hizmetlere katılma” ve “bilgilendirme” vurgusuyla yönetim kavramının temelini oluşturan “katılımcılık” ve “şeffaflık” ilkelerine vurgu yapılması bakımından oldukça önemlidir.

13. maddenin ikinci bendinde de belediye yönetimlerine, belediye sakinleri arasındaki sosyal ve kültürel ilişkinin geliştirilmesi ve değerlerin muhafazası noktasında çalışmalar yapma; bu çalışmalarda üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, sendikalar, sivil toplum örgütleri ve uzman kişilerle iş birliği yapma sorumluluğu yüklenmiştir.

Belediyelerin “Sosyal Belediyecilik” bağlamındaki görev ve sorumlulukları 14. Maddede ayrıntılı bir biçimde ifade edilmiştir. Bu görev ve sorumlulukları şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Mad 14/1: Belediyelere konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor; sosyal hizmet ve yardım, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapma ve yapma;
- Mad. 14/2: Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 50.000'i geçen belediyelere kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açma
- Mad. 14/3: Belediyelere okul öncesi eğitim kurumları açabilme; devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapabilme ve yaptırabilme
- Mad. 14/4: Belediyelere öğrencilere, amatör spor kulüplerine malzeme verme, destek sağlama, amatör spor müsabakaları tertip etme, yurt içi ve yurt dışı karşılaşmalarda başarı elde eden veya derece alanlara belediye meclisi kararıyla ödül verebilme,
- Mad. 14/6 hizmetleri, vatandaşa en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunma; sosyal hizmet ve yardım sunumunda özürlü, yaşlı, düşkün, kimsesiz, muhtaç, yoksul ve dar gelirlilerin durumuna uygun yöntemler uygulama görev ve sorumluluğu vermiştir.

Kanununun 15. Maddesinde de nüfusu 10.000'i geçen tüm belediyelere meclis kararıyla eğitim, sağlık, turizm ve sosyal hizmetlerin gelişimine katkıda bulunacak projelere ücretsiz veya indirimli olarak taşınmaz tahsis etme; ibadethanelere, yurtlara, hastanelere, eğitim kurumlarına ve pansiyonlarına indirimli veya ücretsiz olarak içme ve kullanma suyu verebilme yetkisi verilmiştir.

Belediye Başkanının yetki ve görevlerinin tanımlandığı 38. Madde belde sakinleri ve bilhassa risk altındaki grupların korunması ve refah düzeyinin artırılmasına yönelik tedbirlerin alınmasına dair ifadeler bulunmaktadır. Bunlar maddenin bentlerinde şu şekilde belirtilmiştir: (l) Şartsız bağışları kabul etmek (m) Belde halkının huzur, esenlik, sağlık ve mutluluğu için gereken önlemleri almak (n) Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak, engellilere yönelik hizmetleri yürütmek ve engelliler merkezini oluşturmak.

Görüldüğü gibi 5393 Sayılı Belediye Kanunu, belediye yönetimlerine sosyal belediyecilik uygulamaları bağlamında oldukça geniş sorumluluklar vermiştir. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun, belediyecilik anlayışına kattığı yeniliklerin başında 76. Maddede ifadesi bulunan kent konseyleridir. Yasa kent konseyini şu şekilde tarif etmiştir.

Kent konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır. Belediyeler kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasi partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar.

Bu madde, sivil örgütlerin, özel ve kamu sektörünün katılımıyla oluşturulan kent konseyinin sosyal dayanışma ve yardımlaşma içerisinde kent sakinleri için projeler ve çalışmalar üreteceği ve belediyenin de destek sağlayacağını göstermektedir.

Yukarıda da değindiğimiz gibi, bu yasayla katı yönetim yerine modern bir yönetim biçimi olan yönetim teşvik edilmiştir. Kanunun belediye hizmetlerinde gönüllü katılımı öneren şu maddesi, yönetişimin temel ilkelerinden olan katılımcılık bağlamında önemli bir maddedir: Belediyeler; sağlık, eğitim, spor, çevre, sosyal hizmet ve yardım, kütüphane, park, trafik ve kültür hizmetleriyle, yaşlılara, kadın ve çocuklara, özürllülere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında beldede dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak maksadıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygularlar (Mad. 77/1).

Görüldüğü gibi bu yasa belediyelere başta dezavantajlı ve sosyal risk grupları olmak üzere toplumun tamamını kapsayacak şekilde sosyal hizmet ve sosyal yardım üretmeyi ve bunları katılımcılık, şeffaflık, etkinlik ve verimlilik ilkeleri ışığında, toplumda var olan halk, sivil toplum, özel sektör ve diğer yerel aktörlerle dayanışma şeklinde gerçekleştirilmesi görevini yüklemektedir.

Yasa genel olarak değerlendirildiğinde, belediyelere yüklenmiş olan temel kentsel hizmetlerin yanında güçlü bir şekilde toplumun sosyal, kültürel ve ekonomik olarak güçlendirilmesini öngören sosyal belediyecilik rolünü güçlendirmeye ve ön plana çıkarmaya dönük bir şekilde tasarlanmıştır. Böylece belediyeler klasik rollerine ek olarak vatandaşa en yakın ve doğrudan iletişim kurma şansı olan kuruluşlar olarak aynı ve nakdi yardımlar dışında sosyal mekânları ve faaliyetler üretme sorumluluğu almıştır.

2.2.2.2. 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu

Sosyal belediyeçilik bağlamında Türkiye’de belediyelere görev ve sorumluluklar tanıyan önemli düzenlemelerden biri de 10/7/2004 tarih 5216 sayılı Büyük Şehir Belediyesi Kanunu’dur. 1990’lı yıllardan sonra hem küresel ve iç politikalarda yaşanan dönüşümler hem de kentleşmenin artışına paralel olarak belediyelerin sosyal politikayla ilgili işlevlerinde genişleme oluşmuştur. Böylece sosyal politikaya dair bir alanını yerel yönetimlerden öte merkezi yönetime yükleyen 1580 Sayılı Belediye Kanunu’yla uygulama alanı arasında çelişkiler doğmuş ve bu durum bir kapsamlı bir düzenlemeyi zorunlu kılmıştır. 5216 Sayılı yasayla bu çelişki ortadan kaldırılarak belediyelere sosyal politikayla ilgili konularda esnek bir hareket alanı sunulmuştur.

Son dönem yürürlüğe giren 5393 ve 5216 sayılı yasalardan önce yerel yönetimlerin merkezî yönetimin vesayetinde ve ekseriyetle temel kentsel hizmetlerin verildiği bir yönetim şekli ile faaliyetlerini gerçekleştirdiği, çıkarılan yeni yasalardan günümüze gelindiğinde ise yerel yönetimler özellikle de belediyeler sosyal yardım, sağlık, eğitim, meslek edindirme vb. birçok alanda faaliyet yürütmektedir (Kesgin,2014:191).

5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun, BŞB’nin Görev, Yetki ve Sorumlulukları bölümünde (madde 7/v) Büyükşehir Belediyelerine “Sağlık Merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işletmek, bu hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksekokullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapmak” sorumluluğu vermiştir.

5393 sayılı kanuna ek olarak 5216 sayılı kanun engellilere dönük önemli düzenlemeler içermektedir. Kanunda, belediyelere engellilere dönük hizmet üretecek “özürlü hizmet birimleri” kurulması görevi verilmiştir. Bu birimler marifetiyle “engellilerin bilgilendirilmesi, bilinçlendirilmesi, yönlendirilmesi ve danışmanlık, sosyal ve mesleki rehabilitasyon hizmetlerinden yararlandırılması” sağlanacaktır. Buna ek olarak belediyeler, “engelli bireylere hizmet sunmak amacıyla faaliyette bulunan dernek, vakıf vb. sivil örgütlenmelerle ve üst kuruluşlarıyla” iş birliği içinde faaliyet yürütebileceklerdir (Aygen,2014:176).

5216 Sayılı yasada, Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları 7. Maddede ayrıntılı bir biçimde tarif edilmiştir. Maddede sıralan görevlerden sosyal belediyeçilikle ilişkilendirilebilecekler şunlardır:

Mad. 7/m: Büyükşehirin bütünlüğüne hizmet eden sosyal donatılar, bölge parkları, kütüphane, müze, spor, dinlenme, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek veya işletmek.

Mad.7/n: Gerekliğinde sağlık, eğitim ve kültür hizmetleri için bina ve tesisler yapmak, kamu kurum ve kuruluşlarına ait bu hizmetlerle ilgili bina ve tesislerin her türlü bakımını, onarımını yapmak ve gerekli malzeme desteğini sağlamak.

Mad. 7/v: Sağlık merkezleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu

amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işlettirmek, bu hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksekokullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile iş birliği yapmak.

İhtisas komisyonlarının bulunduğu kanunun 15. Maddesi yeni bir düzenlemedir. Yasada, belediye meclis üyelerinden oluşacak ihtisas komisyonlarında çevre ve sağlık komisyonu, eğitim, kültür, gençlik ve spor komisyonlarının kurulması mecburi tutulmuştur.

Büyükşehir Belediye başkanının görev ve yetkilerinin sıralandığı 15/m maddesi de sosyal belediyecilik bağlamında önemli ifadeler içermektedir. Maddeye göre “Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak, engellilerle ilgili faaliyetlere destek olmak üzere engelli merkezleri oluşturmak” da belediye başkanının görevleri arasındadır. Büyükşehir Belediyesinin giderlerinin düzenlendiği 24/j maddesinde de “Dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile engellilere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar.” Belediye giderleri arasında yer almaktadır. Bu madde doğrultusunda başkan, sosyal risk gruplarına yönelik olarak sosyal hizmet ve sosyal yardımlarda bulunma olanağına sahip olmaktadır.

2012 yılında yürürlüğe giren 6360 Sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’la 6216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu revize edilmiş, idari yönetim açısından birçok değişikliğe gidilmiştir. Ancak sosyal belediyeciliğin temel uygulamaları olan sosyal hizmet ve sosyal yardım açısından yeni bir düzenleme getirmemiştir. 6216 sayılı kanunla belirtilen sosyal yardım ve sosyal hizmet görev ve sorumlulukları aynen devam ettirilmiştir.

Belediyelerin “sosyal belediyecilik” kapsamı içerisinde üreteceği hizmetler zikredilen yasalara ek olarak, Uluslararası anlaşmalar, KHK’lar ve bunlarla ilgili yönetmelikler, Asker Ailelerinden Muhtaç olanlara Yardım Hakkında Kanun (4109), Belediye Opera ve Tiyatroları Sanatkâr, Mütihazsıs, Hizmetli ve Stajyerlerine Verilecek Ücretler Hakkında Kanun (37), Çevre Kanunu (2872), Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu (2863), Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanunu (3257) vb kanunlar; Danıştay, Sayıştay ve Yargıtay kararları ile Belediye Mevzuatı ile ilgili tüzük ve yönetmelikler belediyeleri bağlayan temel unsurlardır (Özer,2015:94). 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun “sosyal amaçlı yardımlar” başlıklı 103. maddesinin 3. bendinde de bu Kanunla sağlanan gelirlerin %1’inin kanunlarla tayin edilen veya belediyelerce tespit edilen sosyal amaçlı kuruluşlara veya hizmetlere tahsis edileceği hüküm altına alınmıştır (Kobak,2006:73).

BÖLÜM 3

ÇİFTLİKKÖY BELEDİYESİNDE SOSYAL BELEDİYECİLİK UYGULAMALARI

3.1. Çiftlikköy İlçesine Dair Veriler

Sosyal Belediyecilik yerel yönetimlerin temel kentsel hizmetler dışında, sınırları içerisinde bulunan vatandaşların sosyalleşmeleri ve sorunlar karşısında güçlendirilmelerini amaçlayan bir dizi uygulamaları içermektedir. Sosyal belediyecilik faaliyetlerinin yerel halkın ihtiyaçları ve talepleri doğrultusunda oluşturulması nedeniyle standart bir çerçeve oluşturulamamakta, aksine kentin kendine özgü koşullarına bağlı olarak olabildiğince çeşitlilik göstermektedir (Ateş,2009:92). Bu gerekçeyle bir belediyenin ortaya koyduğu uygulamalar değerlendirilirken öncelikli olarak kentin sosyal, ekonomik ve demografik verilerini içeren kapsamlı bir analizin yapılması zorunludur.

Çiftlikköy Belediyesinin sosyal belediyecilik uygulamalarının incelendiği bu başlıkta öncelikli olarak Çiftlikköy ilçesinin konumu ve tarihçesine kısaca değinildikten sonra, yerel halkın demografik yapısı, sosyal ve kültürel yaşamı ve ekonomik durumuyla ilgili verilere yer verilecektir. İkinci alt başlıkta ise Çiftlikköy Belediyesinin idari yapısı, mali durumu ve fiziki yeterliliklerine dair verilere kısaca değinilecektir. Bu verilerin zemininde son olarak da Çiftlikköy Belediyesinin sosyal belediyecilik uygulamaları kapsamlı bir şekilde irdelenecektir.

3.1.1. Çiftlikköy'ün Konumu ve Tarihçesi

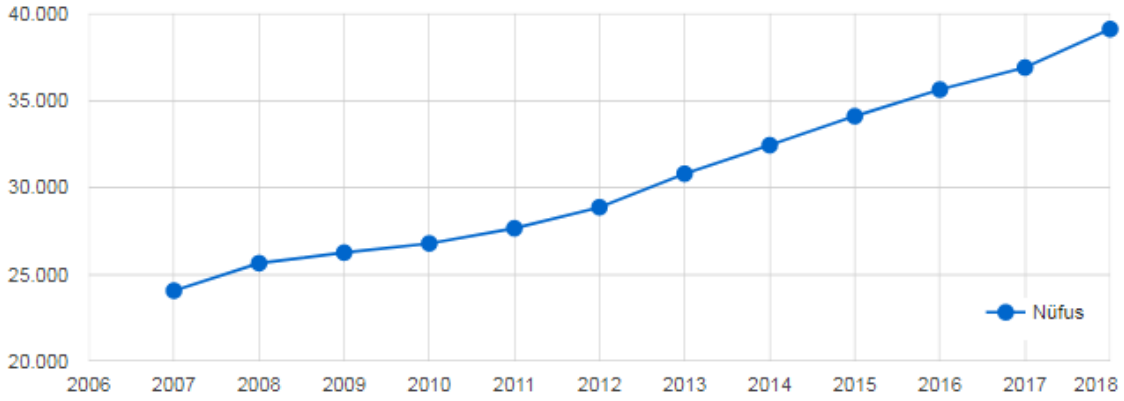
Yalova il merkezine beş kilometre uzaklıktaki Çiftlikköy Belediye'sinin sınır alanı 5.946 dönümdür. Çiftlikköy'ün oldukça eski bir yerleşim yeridir ve yörenin bilinen ilk ismi Pylai'dir. Kadı Çiftliği olarak bilinen yörenin adı, 1932 yılında Atatürk tarafından Çiftlikköy olarak değiştirilmiştir. 93 Harbi sonrasında Bulgaristan'ın Şumnu kasabasından bölgeye göç edenler tarafından yerleşilen bu bölgeye, 1923 yılı sonrasında Kafkasya'dan göç edenler yerleşmiştir. Çiftlikköy'e ilçesine bağlı dokuz köy ve bir belde bulunmaktadır.

3.1.2. Çiftlikköy'ün Demografik Yapısı

Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi (ADNKS) verilerine göre 2019 yılı itibariyle Çiftlikköy'de 39.110 kişi yaşamaktadır. Nüfusun 19.610'u erkek ve 19.500'ü kadından oluşmaktadır. Nüfusun %50,14'ü erkek, %49,86'sı kadınlardan oluşmaktadır.

Çiftlikköy belediyesinde ikamet eden kişi sayısı yıllara bağlı olarak hızlı bir artış göstermektedir. 2007 yılında 24.046 olan Çiftlikköy nüfusu 2018 yılında 39.110'a ulaşmıştır. Aşağıdaki grafikte son 12 yılın nüfus istatistiği ortaya konulmuştur:

Grafik 1 Çiftlikköy Nüfusunun Yıllara Göre Değişimi

Kaynak: Nufusu.com (2019)

Grafikten de açıkça anlaşılacağı üzere Çiftlikköy’de oldukça yüksek bir nüfus artışı yaşanmaktadır. Oransal açıdan son 12 yılda %60’lık bir nüfus artışı görülmüştür. Bu artış hızında doğum oranlarından çok göç olgusu belirleyicidir. Nitekim Yalova İlinin nüfusu, son yıllarda hem dış hem de iç göçlere bağlı olarak hızla yükselmektedir. Bu nüfus artış hızından kent merkezine oldukça yakın olan Çiftlikköy nüfusu da etkilenmektedir.

İkinci konut alanı olarak değerlendirilen İlçenin nüfusu 1987 yılında bölgenin imara açılmasına bağlı olarak hızlı şekilde artmıştır. Diğer bölgelerden göç eden vatandaşların da bu bölgede ikamet etmeleri, bölgenin geniş istihdam alanına sahip olması da nüfusun artmasına sebep olmuştur. Yeni halk genellikle Kafkas ve Karadeniz kökenlidir.

Nüfus artış hızındaki bu durum temel kentsel hizmetler ve alt yapı hizmetlerine ek olarak göç ve entegrasyon problemleri başta olmak üzere birçok sorun alanında yerel yönetimin sorumluluğunu ve yükünü artırmaktadır.

2018 sayımlarına göre 31.773 (%81) kişi merkez sınırları içerisinde ikamet ederken, 7337 (%19) kişi de belde ve köylerde ikamet etmektedir. Bu veriler değerlendirildiğinde ilçe nüfusunun önemli bir kısmı kent merkezinde yoğunlaşırken kırsal nüfusun da önemli bir orana karşılık geldiği görülmektedir.

3.1.3. Çiftlikköy’ün Ekonomik Yapısı

İlçe topraklarının düz, sulama imkânlarının yüksek olması ve yüksek verim sunmasından dolayı tarıma oldukça elverişlidir. Özellikle sahil kesiminde tarıma uygun arazilerin genişliği artarken iç kesimlere gidildiğinde verim görece düşmektedir. Çiftlikköy arazilerinin tarıma elverişli olması nedeniyle yöre halkının önemli bir kısmı geçimini tarımla sağlamaktadır. İlçede 51.538 dekar tarım alanı bulunurken bunun 47 bininde zirai faaliyet yürütülmektedir. Çiftlikköy Belediyesi’nin verilerine göre tarım işletmeciliğinden geçimi sağlayan aile sayısı 1.100 iken tarımda istihdam edilen işçi sayısı 1300’dür. İlçede meyve yetiştiriciliği, tarla ürünleri (Buğday, arpa, yulaf, mısır, ayçiçeği, fiğ), sebzeçilik ve çiçekçilik yapılmaktadır. Çiftlikköy özellikle süs bitkileri yetiştiriciliğinde önemli coğrafyalardan biridir.

3.2. Çiftlikköy Belediyesi'ne Dair Veriler

Belediyelerin sosyal belediyecilik uygulamaları, hizmetlerin sunulma gerekçesi veya hedef grubuna bağlı olarak oldukça çeşitlilik göstermektedir. Bu durum, sosyal belediyecilik uygulamalarının belediyelerde farklı idari birimler arasında bölüştürülmesiyle sonuçlanabilmektedir. Örneğin, eğitim faaliyetleri kapsamında yapılan sosyal belediyecilik uygulamalarıyla dezavantajlı gruplara yönelik uygulamalar bazı durumlarda aynı idari birim tarafından yürütülmekte bazen de farklı birimler tarafından iş bölümü yapılarak yürütülebilmektedir. Bu bağlamda Çiftlikköy Belediyesi'nin idari yapısını ortaya koymak yararlı olacaktır. Bununla beraber belediyenin mali durumu ve fiziki kaynakları da sosyal belediyecilik uygulamalarının kapsamı ve niteliğinin belirlenmesinde önemli unsurlardır. Bu bağlamda, bu başlık altın Çiftlikköy Belediyesinin idari yapısı, mali durumu ve fiziki kaynakları ele alınacaktır.

3.2.1. Çiftlikköy Belediyesi'nin İdari ve Personel Yapısı

06.06.1995 tarihinde, 550 sayılı kanun hükmünde kararname ile kurulmuş olan Çiftlikköy Belediyesi yönetim birimi başkan, biri belediye encümeni olan iki başkan yardımcısı, belediye meclisi ve 13 birim müdürlüğünden oluşmaktadır. Aşağıdaki şekilde Çiftlikköy Belediyesinin idari yapısı aktarılmıştır.

Tablo 1 Çiftlikköy Belediyesinin İdari Yapısı

Kaynak: Çiftlikköy Belediyesi Organizasyon Şeması (2019)

Aşağıdaki tabloda Çiftlikköy Belediyesinin personel yapısı eğitim durumu, cinsiyet ve istihdam durumuna göre ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

Tablo 2 Çiftlikköy Belediyesinin Personel Yapısı

İSTİHDAM DURUMU		Eğitim Durumuna Göre Dağılım					Cinsiyete Göre Dağılım	
		İlköğretim	Lise	Ön Lisans	Lisans	Lisansüstü	Bay	Bayan
Memur	53	2	11	12	26	2	41	12
İşçi	56	42	12	2	-	-	48	6
Sözleşmeli Personel	15		1	7	7	-	10	5
Geçici İşçi	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	124							

Kaynak: Çiftlikköy Belediyesi Faaliyet Raporu (2017:16)

Tablodan da anlaşıldığı üzere 2017 yılı itibariyle Çiftlikköy Belediyesi toplamda 124 personel ile yerel halkın ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmaktadır.

Çiftlikköy Belediyesi'nde sosya belediyeçilik bağlamında en geniş görev ve sorumluluk, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü marifetiyle yürütülmektedir. Görev ve Çalışma Yönetmeliği'nde (GÇY) Müdürlüğün "Sosyal Belediyeçilik" ile ilgili olan görev, yetki ve sorumlulukları özetle şu şekildedir (mad. 7):

- Kültür ve sanat etkinliklerinin (konser, sergi, sempozyum, panel, seminer, konferans, söyleşi, gösteri, kültür festivalleri, önemli günler, şenlikler, açık hava etkinlikleri) düzenlenmesi
- Kültürel yararı olan basılı eserler (kitap, dergi) ve diğer materyallerin (Kaset ve CD) satın alınması veya üretilmesi.
- Yarışmaların düzenlenmesi (ödüllü-ödülsüz).
- Yerel örgütlerle (dernek, vakıf vb. sivil toplum kuruluşları) iş birliğinin geliştirilmesi ve ortak sosyal ve kültürel faaliyet/ projelerin gerçekleştirilmesi.
- İlçede ikamet eden yoksul vatandaşlara, yemek, yakacak, giyecek gibi ihtiyaç duyulan malzemenin sağlanması ve dağıtımının yapılması
- İlçe sınırları içerisinde ikamet eden ihtiyaç sahibi kimselere barınma yardımında bulunulması
- Vatandaşlara Çiftlikköy Belediyesi bünyesinde bulunan spor tesislerinde spor yapma olanağı sunulması.
- El sanatları ve meslek edindirme kurslarının hayata geçirilmesi

- Eğitim hizmetleri kapsamında, okulların ihtiyaçlarının giderilmesi ve kütüphane hizmetlerinden öğrencilerin ve sivil vatandaşların yararlandırılması.
- Seminerler veya web üzerinde vatandaşların eğitilmesi ve bilinçlendirilmesine yönelik çalışmaların gerçekleştirilmesi

Görüldüğü üzere Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü sosyal belediyecilik uygulamaları açısından oldukça geniş görev ve sorumluluklarla donatılmıştır. Müdürlük, bu geniş sorumluluklarını bünyesinde kurduğu alt birimler marifetiyle yerine getirmektedir. Müdürlüğe bağlı alt birimler şu şekilde organize edilmiştir:

Kültür İşleri Birimi: Bu birim aracılığıyla, Çiftlikköy Belediyesi bünyesinde faaliyet gösteren Kültür Merkezinin işletilmesi ve kültürel etkinliklerin organizasyonu ile koro topluluğunun etkinlikleri gerçekleştirilmektedir.

Sosyal İşler Birimi: İlçede ikamet eden yoksul bireylere ayni (gıda, yakacak) ve nakdi yardımların yapılmasını sağlamaktadır.

Meslek Edindirme ve El Sanatları Eğitim Birimleri: Çeşitli branşlarda el sanatları kursları ve meslek atölyeleri (Biçki dikiş, kumaş boyama, mefruşat, makine nakışı, porselen süsleme, iğne oyası, el nakışı, kurdele nakışı, çanta- kemer, takı tasarım, ney, ahşap boyama, teşbih, ney, yağlıboya resim, ebru ve hat sanatları vb.) kurarak vatandaşların yararlanmasını sağlamak.

Basın-Yayın Birimi: Vatandaşların belediyenin gerçekleştirdiği hizmetlerden haberdar olmasına yönelik habercilik faaliyetleri ve kent sakinlerinin belediye hizmetlerine dair görüş ve taleplerinin araştırılması bu birim görevleri arasındadır. Herhangi bir konuda toplumsal bilinç ve duyarlılığın artırılmasına yönelik bilgilendirici afiş, el broşürü gibi yazılı materyallerin basımını yapıp dağıtmak da bu birimin görevleri arasında yer almaktadır.

Sosyal belediyecilik bağlamında en geniş sorumluluğun Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü tarafından yürütülmekle beraber diğer müdürlüklerin de sorumluluk alanına giren uygulamalar bulunmaktadır. Yapılan ayni ve nakdi yardım bütçelerinin hesaplanması ve ödemelerin yapılması Mali İşler Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. Park ve Bahçeler Müdürlüğü kentin yaşanabilir ve sosyalleşmeye uygun alanlarla donatılmasında sorumluluk sahibidir. Hukuk İşleri Müdürlüğü ise hukuki haklarından yararlanamayan vatandaşların bilgilendirilmesi ve yönlendirilmesinde ana aktör olarak görev almaktadır.

3.2.2. Çiftlikköy Belediyesi'nin Mali Yapısı

Çiftlikköy Belediyesinin yıllık bütçesi nüfusunun artışına paralel olarak sürekli artış göstermektedir. Aşağıdaki tabloda Çiftlikköy Belediyesinin 2014-2017 yılları arasındaki mali durumu aktarılmıştır:

Tablo 3 Çiftlikköy Belediyesinin Mali Durumu

YIL	TAHMİNİ BÜTÇE	GELİR	GİDER
2018	95.200.00	54567155	72531934
2017	88000000	53651067	84721084
2016	50000000	29947931	49513007
2015	35000000	26131850	30431225
2014	22750000	19468778	21934243

Kaynak: Çiftlikköy Belediyesi Faaliyet Raporları, 2014, 2015, 2016, 2017,2018

Tablodan da açıkça anlaşılacağı üzere 5 yıl içerisinde Çiftlikköy Belediyesinin tahmini bütçesi yaklaşık 4 katına çıkmıştır. Belediyenin giderlerinde benzer bir orana rastlanmasına rağmen gelir düzeyi açısından ise aynı değerlendirilme yapılamamaktadır. Bu 5 yıl içerisinde belediyenin gelirinde 3 kat artış bile yakalanamamıştır. Veriler bütüncül bir şekilde ele alındığında gelir ve gider arasındaki fark gittikçe artış göstermektedir. Bu durum belediye yönetiminin borçlanması, daha fazla faiz gideri ödemesi ve bütçe planının zarar görmesi anlamına gelmektedir. Aşağıdaki tabloda son yılın harcama verileri yer almaktadır.

Tablo 4 Çiftlikköy Belediyesi 2018 Gelir ve Gider Bütçesi

GİDER (TL)		GELİR(TL)	
Personel Giderleri	10.896.874,58	Vergi Gelirleri	10.522.055,03
Sos.Güv.Kur.Devl.Giderleri	1.770.869,75	Teş. Ve Mül. Gelirleri	9.475.858,68
Mal ve Hiz. Alım Giderleri	35.933.247,25	Diğer Gelirler	21.481.934,61
Faiz Giderleri	1.704.377,63	Sermaye Gelirleri	13.057.307,30
Cari Transferler	771.640,70	Alınan Bağış ve Yardımlar	30.000,00
Sermaye Giderleri	20.593.782,25		
Sermaye Transferleri	861.142,63		
TOPLAM	72.531.934,79	TOPLAM	54.567.155,62

Kaynak: Çiftlikköy Belediyesi 2018 Faaliyet Raporu

3.2.3. Çiftlikköy Belediyesi'nin Fiziki Kaynakları

Belediyelerin fiziki kaynakları “sosyal belediyecilik uygulamaları” açısından önemli oynamaktadır. Özellikle sosyal ve kültürel aktivitelerde başat rol oynayan kapalı ve açık alanlara olan talep, sosyal belediyecilik anlayışıyla hareket eden yerel yönetimlerin geliştirmeye çalıştığı bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Aşağıdaki tabloda Çiftlikköy Belediyesinin sahip olduğu hizmet binalarına dair veriler bulunmaktadır.

Tablo 5 Çiftlikköy Belediyesinin Hizmet Binaları

HİZMET BİRİMLERİMİZ		
SIRA NO	KULLANIM DURUMU	SAYI
1	KÜLTÜR MERKEZİ	1
2	SPOR TESİSİ	1
3	SOSYAL TESİS (BAYRAKTEPE, SAKLIBAHÇE, ENGELSİZ CAFE, MOKAMP)	4
4	BELEDİYEYE AİT İŞYERLERİ (KAPALI PAZARYERİ-47, SULTANIYE-5, SAHİL-8)	60
5	DÜĞÜN SALONU	2
6	HİZMET BİNASI (ESKİ GÜMRÜK MÜDÜRLÜĞÜ)	1
7	İTFAİYE VE GARAJ HİZMET BİNASI	1
8	MEZARLIK MÜDÜRLÜĞÜ BİNASI	1
9	ZABITA KONTROL NOKTASI	2

Kaynak: Çiftlikköy Belediyesi Faaliyet Raporu (2018)

Görüldüğü üzere, Kültür Merkezi, Spor Tesisi, Sosyal Tesis, Düğün Salonu sosyal belediyecilik uygulamalarıyla doğrudan ilintili alanlardır. Konferans salonunda bulunan konferans ve sergi salonlarıyla gerçekleştirilen sosyal etkinliklerde oluşan salon talepleri karşılanmaktayken spor tesislerinde voleybol, basketbol gibi spor dalları ve branşlarında vatandaşlara spor yapma olanağı sağlanmakta, ayrıca çeşitli spor dallarında müsabakalar düzenlenmektedir. 39 bin civarında olan ilçe nüfusu göz önüne alındığında hali hazırda yerel ihtiyacı karşılaması mümkün iken son yıllardaki nüfus artış hızı baz alındığında yakın dönemde kapalı mekân ihtiyacının ortaya çıkması kaçınılmaz olacaktır. Bu bağlamda Çiftlikköy Belediyesinin kapalı alan açısından gelişime açık bir tutum sergilemesi gerekmektedir.

3.3. Çiftlikköy Belediyesi'nde Sosyal Belediyecilik Uygulamaları

Sosyal Belediyecilik, yerel yönetimlere yoksullar, engelliler, korunmaya ihtiyacı olan çocuklar gibi dezavantajlı ve özel olarak korunması gereken risk gruplarına yönelik sosyal hizmet çalışmalarından kentin vatandaşların sosyal taleplerine uygun olarak tasarlanmasına kadar çok geniş uygulamaları içermektedir. Sosyal belediyeciliğin geniş yelpazede sunulan tüm uygulamalarının nihai hedefi sosyal barış, sosyal adalet ve sosyal güvenlik alanlarındaki zafiyetleri önleyerek vatandaşın mutlu, huzurlu ve memnun olmasını sağlamaktır. Çiftlikköy Belediyesinin sosyal belediyecilik anlayışıyla ortaya koyduğu çalışmalar bütüncül bir biçimde ele alındığında oldukça geniş kesimlere hitap eden ve çeşitlilik arz eden uygulamalarla karşılaşmaktadır.

3.3.1. Yoksullara Yönelik Uygulamaları

Sosyal belediyecilik uygulamaları belediyenin olanakları, yerel halkın ihtiyaçları ve talepleri gibi birçok değişkene bağlı olarak çeşitlilik göstermektedir. Ancak yoksullukla mücadele tüm sosyal belediyelerde ortak bir tutum olarak karşımıza çıkmaktadır. Yoksullukla mücadelede yerel yönetimler farklı stratejiler geliştirebilmektedir. Çiftlikköy Belediyesinin uygulamaları bütüncül bir şekilde ele alındığında yoksul vatandaşların aynı ve nakdi yardımlarla desteklenmesi ve işsiz bireylerin istihdamını kolaylaştırmaya yönelik tedbirlerin alınması şeklinde iki yöntemin ön plana çıktığı görülmektedir.

3.3.1.1. Aynı ve Nakdi Yardımlar/ Sosyal Yardımlar

Yoksul ailelerin geçim şartlarının iyileştirilmesi, sosyal belediyecilik anlayışının temel düsturunu oluşturmaktadır. Çiftlikköy belediyesi, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'nün görev ve sorumluluklar bölümünde bu alandaki ihtiyacı aynı ve nakdi yardımlar yoluyla aşmayı planlamıştır. Ancak uygulamaya bakıldığında yoksul ailelere nakit yardımlar yerine sadece aynı yardımlar yapılmaktadır. Aynı yardımlar ise kömür yardımı ve erzak yardımı şeklinde yapılmaktadır. Aşağıdaki tabloda 2014-2017 yılları arasında Çiftlikköy Belediyesi'nin yoksul ailelere yaptığı kömür yardımı ve gıda yardımına dair veriler sunulmuştur

Tablo 6 Yıllar Bazında Yapılan Aynı Yardımlar

	Kömür Dağıtımı		Gıda Yardımı		
	Miktarı (Ton)	Tutarı (TL)	Yararlanılan Aile	Koli	Tutar
2018	368	Veri yok	Veri yok	3000	Veri yok
2017	220	136196,78	Veri yok	450	Veri yok
2016	190	103580,4	1500	Veri yok	Veri yok
2015	Veri yok	85.545, 28	350	Veri yok	34.853
2014	Veri yok	13.653, 00	Veri yok	Veri yok	14.945, 00

Kaynak: Çiftlikköy Belediyesi Faaliyet Raporları (2014,205, 2016, 207,2018)

Görüldüğü üzere Çiftlikköy Belediyesi'nin yoksul ailelere yaptığı kömür yardımı 4 yıl içerisinde on katına çıkmıştır. Bu oran, Çiftlikköy nüfusunda görülen oranın çok üzerindedir. Çiftlikköy Belediyesi'nin bu 4 yıl içerisindeki bütçesini 4 katına çıkardığı göz önünde bulundurulduğunda, kömür yardımına ayırdığı bütçenin genel bütçeye oranında belirgin bir artış olduğu görülmektedir. Çiftlikköy Belediyesi'nin yoksul

ailelerin geçim koşullarını iyileştirmeye yönelik başka bir aynı yardım uygulaması ise gıda yardımı şeklindedir. Yıllık faaliyet raporlarından elde edilen verilere dayalı olarak hazırlanan tabloda bulunan bilgiler, yıllar arası karşılaştırmayı mümkün kılmamaktadır. Ancak 2014 ve 2016 yılları arasındaki tüm birimlerde (yararlanan aile- gıda kolisi-tutar) belirgin bir artış görülmektedir. Örneğin 2015 yılında yapılan gıda yardımı 2014'ün iki katıdır. Aynı şekilde 2016 yılında yardım yapılan aile sayısı 2015 yılında yapılan aile sayısının 4 katından fazladır. Çiftlikköy Belediyesinin faaliyet raporları incelendiğinde asker ailelerine 2014 yılında 17.475 TL 2015 yılında ise 4.200 TL nakit yardım yaptığı da görülmüştür.

Çiftlikköy Belediyesinin yaptığı aynı yardımlar bir bütün olarak ele alındığında iki unsur ön plana çıkmaktadır. Birincisi, yapılan yardımlar yoksulluğu ortadan kaldırmayı amaçlamaktan öte yoksulluğun hafifletilmesine, ailenin geçim zorluklarını hafifletmeye yöneliktir. İkinci husus olarak da belediye, yapılan yardım miktarını yıllar bazında belirgin bir şekilde artırmaktadır. Bu durum, Çiftlikköy Belediyesi'nin sosyal belediyecilik rolünü genişleme eğilimi içinde olduğunu ortaya koymaktadır.

3.3.1.2. İstihdama Yönelik Faaliyetler

Yoksullukla mücadelede belediyelerin ortaya koyduğu çalışmaların başında yerel istihdamı artırmaya yönelik çalışmalar gelmektedir. Bu çalışmalar arasında nitelikli eleman yetiştirmeye yönelik meslek ve beceri atölyeleri kurmak geniş rol almaktadır. Çiftlikköy Belediyesinin uygulamalarına baktığımız zaman benzer bir tabloyla karşılaşılmaktadır.

Çiftlikköy Belediyesinde, Kültür ve Sosyal İşleri Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren Meslek Edindirme ve El Sanatları Eğitim Birimleri aracılığıyla çeşitli branşlarda açılan el sanatları kursları ve meslek atölyeleriyle (Biçki dikiş, kumaş boyama, mefruşat, makine nakışı, porselen süsleme, iğne oyası, el nakışı, kurdele nakışı, çanta- kemer, takı tasarım, ney, ahşap boyama, teşbih, ney, yağlıboya resim, ebru ve hat sanatları vb.) kadınlar öncelikli olmak üzere işsiz bireylerin kazanç elde etmesi sağlanmaktadır. Kursiyerler aldıkları eğitim sonunda sahip oldukları becerilerle ürettiği ürünleri yılsonu sergilerinde veya kendi olanaklarıyla alıcılarla buluşturmakta ve ev ekonomisine katkıda bulunabilmektedir. Bununla beraber Çiftlikköy Belediyesi'nin İŞKUR ve İlçe Halk Eğitim Merkeziyle iş birliği içinde hayata geçirdiği Evde Çocuk Bakım Kursu'na katılan katılımcılara Millî Eğitim Bakanlığı onaylı sertifikaları da verilmiştir. Aşağıdaki tabloda 2014-2017 yılları arasında gerçekleşen meslek ve sanat kurslarının sayısı ve kurslardan yararlanan kursiyer sayısına dair verilere yer verilmiştir.

Tablo 7 Yıllara Göre Kurs Ve Kursiyer Sayısı

	2014	2015	2016	2017	TOPLAM
KURS	7	9	11	14	43
KURSIYER	250	312	363	375	1300

Kaynak: Çiftlikköy Belediyesi Faaliyet Raporu (2017:191).

Çiftlikköy Belediyesi'nin 2016 Kasım ayından 2017 yılına kadar sürdürdüğü "Yoksul ve İşsiz Dezavantajlıların İstihdam ve Entegrasyonlarının Güçlendirilmesi Projesi" Avrupa Birliği Hibe Projesi istihdama yönelik sosyal belediyeçilik uygulaması açısından örnek bir çalışma olarak karşımıza çıkmaktadır. Projenin amacı, yoksul ve işsiz bireylerin mesleki eğitimlerle donanımlı bireyler haline gelmesi, toplumsal entegrasyonlarının sağlanması, önyargılara dayalı bütün ayrımcılıkların minimize edilmesi ve istihdam sorunu ortaya çıkaran sosyolojik ve psikolojik engellerin ortadan kaldırılması yoluyla istihdamın artırılması olarak belirlenmiştir. 244.000 Euro bütçeli olan projenin bütçesinin %95'i AB fonlarından %5'i belediyenin kendi bütçesinden karşılanmıştır. Proje kapsamında Çiftlikköy'de ikamet eden 18-44 yaş aralığındaki başta kadınlar olmak üzere dezavantajlı durumda olan 408 kişiye, istihdamlarını kolaylaştırmak amacıyla eğitimler verilmiştir. Eğitimler proje ortağı olan GİOSB (Gemi İhtisas Organize Sanayi Bölgesi) ve Yıldız Teknik Üniversitesiyle gerçekleştirilmiştir. 14 farklı alanda sunulan mesleki eğitim kurslarında 500 saat civarında eğitim verilmiştir. Proje kapsamında 272 saatlik "Çağrı Merkezi Eleman Kursu" verilmiştir. Aşağıdaki tabloda kurs isimleri ve yararlanan kursiyer sayısına dair veriler yer almaktadır:

Tablo 8 AB Projesi Kapsamında Verilen Kurs Sayısı

NO	KURS İSMİ	KURSIYER SAYISI
1	Çağrı Merkezi Elemanı	36
2	Girişimcilik	27
3	Kişisel Gelişim	77
4	Toplumsal Yaşamda Uyum Ve Bir Arada Yaşama	69
5	Çözücü	15
6	Çini Boyama	16
7	Gemi Kaynak Teknikleri	10
8	Gemi Boru Donatım	20

9	Tekne Yat Bakım Onarım	20
10	Arı Yetiştiriciliği	22
11	Tıbbi Aromatik Bitki Yetiştiriciliği	30
12	Dijital Fotoğrafçılık	22
13	Hasta Kabul İşlemleri	53
14	Çiftlikköy'ün Sesleri Koro Çalışması	13

Kaynak: Çiftlikköy Belediyesi Faaliyet Raporu (2017:191).

Tabloda da görüldüğü üzere proje kapsamında 430 kişiye meslek eğitimi ve kişisel gelişim eğitimleri verilmiştir. Çiftlikköy'de Yoksul ve İşsiz Dezavantajlıların İstihdam ve Entegrasyonlarının Güçlendirilmesi Projesi, Çiftlikköy Belediyesine 7. Altın Karınca Belediyecilik Ödüllerinde Sosyal Belediyecilik kategorisinde birincilik ödülü kazandırmıştır. Eğitimlere katılanlara MEB onaylı sertifikalar verilmiştir. Kamu, STÖ'ler, yerel katılımcılar ve paydaşların katkılarıyla ortak bir proje kültürü anlayışı geliştirilmesinde proje model oluşturmuştur.

Çiftlikköy Belediyesi Toplum Yararına Program (TYP) kapsamında İŞKUR Yalova İl Müdürlüğü ile sözleşme imzalamış ve sözleşme kapsamında 2017 yılında 19 işçi 6+3 ay süreli olarak çalıştırmıştır.

3.3.2. Engellilere Yönelik Uygulamalar

Sosyal Belediyecilik anlayışı, vatandaşların esenlik durumlarının ve sosyal refahının artırılmasına yönelik çalışmaları içermektedir. Bu çalışmaların yoğunlaştığı alanlardan biri de içinde bulunduğu özel koşullardan dolayı dezavantajlı gruplardır. Dezavantajlı gruplara arasında ise engelli bireyler birincil sırada rol oynamaktadır. Günümüzde sosyal belediyecilik anlayışıyla hareket eden yönetimler, engellilerin engellilik durumlarının hafifletilmesine ve maruz kaldıkları sosyal dışlanmanın ortadan kaldırılmasına yönelik birçok faaliyet yürütmektedir. Bu faaliyetler,

Çiftlikköy Belediyesinin engellilere yönelik sunduğu hizmetlere baktığımızda kentin fiziki koşullarının iyileştirilerek mekânların engelliler için ulaşılabilir olmasını sağlamak veya doğrudan engellilerin ihtiyaç ve taleplerine karşılık veren mekanların kurulmasına kadar oldukça geniş bir yelpazede sunulduğu görülmektedir.

Çiftlikköy Belediyesi tarafından yapılan Engelsiz Kafe, engellilerin hizmetine sunulmuştur. Engelsiz Kafe hem fiziki koşullar açısından engelliler için ulaşılabilir olarak tasarlanmış hem de engellilere istihdam sağlayan bir kuruluştur. Saydam cephe mimarisiyle 150 metrekarelik oturma alanına sahip olan Engelsiz Kafe'nin 1500 metrekarelik bir park alanı bulunmaktadır. Yazlık oturma alanlarıyla donatılmış olan park alanının yanında ise panoramik manzara sunan teras katı da bulunmaktadır. Engelli vatandaşların terasa rahatlıkla çıkabilmesi için asansör bulunmaktadır. Engelli personelin istihdam edildiği işletmenin iskele ve platformu da engelli bireylerin yararlanabileceği şekilde tasarlanmıştır. Kafede engelli araçların şarj edebilmesi için şarj istasyonları da

bulunmaktadır. Her yıl Engelliler Haftasının Engelsiz Kafe’de kutlanmasına yönelik etkinlikler düzenlenmektedir.

Çiftlikköy Belediyesi aynı zamanda engelli bireylerin sosyal dışlanmaya maruz kalmamaları ve toplumsal entegrasyonlarının sağlanması için engelli bireylere yönelik birçok sosyal ve kültürel etkinlikler düzenlemekte veya mevcut etkinlikleri desteklemektedir. Örneğin Çiftlikköy Belediyesi, ilk olarak 2015 yılında ilçe sınırları içerisinde bulunan kamp alanlarında yüzlerce engelli bireyi ve ailelerini bir araya getirerek gerçekleştirdiği Engelsiz Festivalini gelenekleştirmiş ve 2018 yılında 4.sünü kutlamıştır.

Yine Çiftlikköy Belediyesi Engelliler Haftası kapsamında Yalova Tut Elimden Derneği, Çiftlikköy Gençlik Merkezi, Sivil Yaşam Derneği Yalova Şubesi’yle iş birliği içinde ruhsal ve zihinsel engeli olan bireylerle meyve ağacı fidanı dikimi etkinliği gerçekleştirmiştir. Ayrıca “İş Eğitimi Oryantasyon Programı” kapsamında 9 haftalık eğitim gören 5 downsendromlu çocuğun eserlerini Engelsiz Kafe Platformunda sergilemesine olanak sağlanmıştır.

3.3.3. Çocuk ve Gençlere Yönelik Uygulamalar

Sosyal Belediyelerin görev ve sorumluluklarını artırdığı alanların başında çocuk ve gençlik hizmetleri gelmektedir. Merkezi hükümet politikalara ek olarak yerel yönetimler çocukların ve gençlerin sağlıklı sosyalleşmelerinin sağlanabileceği, fiziksel, sosyal ve ruhsal açıdan sağlıklı gelişim süreçlerinin desteklendiği ortamlar yaratmaya çalışmaktadır. Uyuşturucu bağımlılığı ve suça sürüklenme gibi risk durumlarının hızla arttığı günümüzde yerel yönetimlerin bu hizmetleri daha fazla ilgi çekmektedir.

Çiftlikköy Belediyesinin çocuk ve gençlere yönelik hizmetleri kültür-sanat etkinlikleri ve spor faaliyetleri ve eğitim desteği hizmetleri şeklinde organize edilmiştir. Çiftlikköy Belediyesi bünyesinde olan çocuklara ve gençlere yönelik hem yaz hem de kış dönemlerini kapsayacak şekilde birçok organizasyon düzenlemektedir. Kültür Merkezi aracılığıyla gerçekleştirilen bu faaliyetler spor branşları (Karate, Voleybol, Basketbol, Aerobik, Tekvando) ve sanat/ hobi (resim, gitar) alanlarında yapılmaktadır.

Çiftlikköy Belediyesi, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü ve Satranç İl Temsilciliği tarafından organize edilen 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Satranç Turnuvası’na ev sahipliği yapmıştır. Türkiye Satranç Federasyonu'nun 2015 yılından itibaren ülke genelinde her şehirde düzenlediği "Sokakta Satranç Var" etkinliğinin Yalova ayağı 2019 yılında 5.kez Çiftlikköy Belediyesinin destek ve katkılarıyla Çiftlikköy sahilinde gerçekleşmiştir.

Türkiye Basketbol Federasyonu tarafından organize edilen ve birçok ilde gerçekleştirilen 3x3 Basketbol Turnuvası’nın Yalova ayağı, Çiftlikköy Belediyesi’nin desteğiyle ilçede gerçekleştirilmiştir. Aşağıdaki tabloda yıllar bazında Çiftlikköy Belediyesinin organize ettiği veya desteklediği turnuvalara dair veriler yer almaktadır.

Tablo 9 Yıllar Bazında Gerçekleştirilen Turnuva Sayısı

	2014	2015	2016	2017	TOPLAM
Turnuva	-	2	1	3	6

Kaynak: Çiftlikköy Belediyesi Faaliyet Raporu (2017:191).

Çiftlikköy Belediyesi ilçede bulunan iki amatör spor kulübüne (Çiftlikköy Belediyespor de nakdi yardımlar ve malzeme yardımıyla destekleyerek çocuk ve gençlerin kötü alışkanlıklardan, ortamlardan ve arkadaşlıklardan uzak sporla iç içe bir gelişim ve sosyalleşme süreçleri içerisinde olmalarına özen göstermektedir. Aşağıdaki tabloda Çiftlikköy Belediyesinin iki amatör spor kulübüne yaptığı desteklerler görülmektedir:

Tablo 10 Yıllar Bazında Spor Kulüplerine Yapılan Yardımlar

SPOR KL.	2014	2015	2016	2017	TOPLAM
Nakit (TL)	60.000	105.000,00	135.000,00	151.865,00	451.86500
Malzeme (TL)	26.380,00	33.696,88	-	-	

Kaynak: Çiftlikköy Belediyesi Faaliyet Raporlar (2014,2015,2016,2017).

Tablodan da açıkça anlaşılacağı üzere Çiftlikköy Belediyesinin spor kulüplerine yaptığı katkılar her yıl artış göstermiş 2014-2017 yılları arasında yapılan yardımlar 2,5 katına çıkartılmıştır.

Çiftlikköy Belediyesi kentin fiziki koşullar açısından da çocuk ve gençlerin spor yapmasına olanak verecek şekilde tasarlanmasına önem vermektedir. Kentin tüm yollarına bisiklet yolları yapan belediye stratejik noktalara da bisiklet park alanı yaparak gençlerin ulaşımında daha fazla bisiklet kullanmalarına olanak sağlamaya çalışmaktadır. Ayrıca ilçenin tüm mahallelerinde bulunan toplam 31 çocuk parkı ve fitness aletlerinin sürekli bakımı yapılarak çocuk ve gençlere spor yapabilecekleri alanlar sunulmuştur.

Çiftlikköy Belediyesi bu çalışmalara ek olarak, sivil toplum örgütü, yerel kuruluşlar gibi farklı paydaşlarla iş birliği içinde, çocuklara ve gençlere hitap eden birçok sosyal projeye de imza atmaktadır. Her yıl 23 Nisan Çocuk Şenlikleri düzenleyen belediye, 19 Mayıs şenliklerinde de “Gençlik Yürüyüşü” organize etmektedir.2017 yılında Çiftlikköy Belediyesi Düğün ve Konferans Salonunda Şubadap Çocuk Müzik Grubuyla iş birliği içinde “Çocuk Şarkıları Konseri” düzenleyerek halkın beğenisine sunmuştur. 2017 yılında Orman Haftası münasebetiyle Tema Gönüllüsü Miniklerle 185 fidan ekimi yapılmıştır. 22 Şubat Dünya İzcilik Günü dolayısıyla Belediye başkanının katılımıyla Çiftlikköy sahilinde izcilerle birlikte kumsal temizliği etkinliği gerçekleştirilmiştir.

Çiftlikköy Belediyesi gençlerin eğitimlerine destek olmak için çeşitli eğitim yardımları da yapmaktadır. 2014 yılında ilkökul öğrencilerine dağıtılmak üzere 11.081, 00 TL değerinde kırtasiye malzemesi alınmıştır. 2016 yılında ilçede bulunan eğitim kurumlarına 32.648,20 TL 2017 yılında 19.906,52 TL tutarında aynı yardım yapılmıştır. Yine 2017 yılında ilkökula yeni başlayan tüm öğrencilere MEB onaylı eğitim seti dağıtılmıştır.

3.3.4. Kadınlara Yönelik Uygulamalar

Sosyal Belediyecilik yaklaşımı, pozitif ayrımcı ve yapıcı politikalarla kadınları sosyal yaşamın ve iş hayatının dışına iten ayrımcılıklara karşı korunmasını ve kadınların

güçlendirilerek hayatın her alanında daha fazla var olmasını sağlayan uygulamaları içermektedir. Çiftlikköy Belediyesinin sosyal belediyecilik bağlamında ortaya koyduğu tüm hizmetlerde kadını önceleyen bir tutum geliştirdiği görülmektedir.

Örneğin spor branşları belirlenirken kadınlar tarafından sıkça talep edilen aerobik, zumba ve plates kurslarına ağırlık verilmektedir. Ayrıca son yılların tamamında düzenlenen resim ve çini kurslarına katılan katılımcıların neredeyse tamamı kadınlardır. Çocuk parkları, çocuklarıyla eğlenceli vakit geçirmek isteyen kadınların işini kolaylaştırırken çocuk parklarının yanına yapılan yürüyüş ve fitness alanlarının da en büyük yararlanıcısı kadınlardır.

Çiftlikköy Belediyesi “Hoş geldin Bebek” projesini hayata geçirmiş ve 2016 yılında 300 2017 yılında da 400 aileyi ziyaret ederek yeni doğan bebeklerini kutlamıştır. Ziyaretlerde ayrıca ailelere yeni doğan bebeklere yönelik hediye seti de takdim edilmiştir. Yine 2017 yılı 8 Mart Dünya Kadınlar Gününde 2 bin karanfil verilmiştir.

3.3.5. Toplum Bilgilendirme ve Yönlendirme Faaliyetleri

Yerel yönetimler son yıllarda sosyal belediyecilik kapsamında vatandaşın çeşitli konularda bilgi ve bilinç düzeyini artırmaya yönelik projelere imza atmaktadır. Belediyeler bünyelerindeki kapalı mekanlarda, alanında uzman konuşmacıların davet edildiği konferans, söyleşi, sempozyum, panel türü eğitici organizasyonlar tertip etmektedir. Çiftlikköy Belediyesi de hem Kültür Merkezi hem de Düğün/ Konferans Salonu’nda benzer organizasyonlar düzenlemektedir. Aşağıdaki tabloda Çiftlikköy Belediyesinin sunduğu konferans-söyleşi toplantılarının sayısı belirtilmiştir:

Tablo 11 Yıllar Bazında Gerçekleştirilen Konferans/Söyleşi Sayısı

	2014	2015	2016	2017
Konferans/ Söyleşi	8	8	9	12

Kaynak: Çiftlikköy Belediyesi Faaliyet Raporu (2017:191).

Tablodan da açıkça anlaşıldığı üzere Çiftlikköy Belediyesinin organize ettiği konferans/söyleşi sayısı yıllar bazında artış gösteren bir grafik sunmaktadır.

Bu bilgilendirici organizasyonlarda ele alınan konular incelendiğinde halkın taleplerinin yanında bilimsel veriler ışığında toplumun eksik ve zayıf olduğu alanların seçildiği görülmektedir. Aşağıdaki tabloda Çiftlikköy Belediyesi’nin 2016 ve 2017 yıllarında düzenlediği seminerlere dair veriler bulunmaktadır:

Tablo 12 Gerçekleştirilen Seminerlere Dair Veriler

Yıl	Seminerin Alanı	Seminer Konusu	İş birliği Yapılan Kuruluş
2017	İstihdam	İş Arama Teknikleri	İŞKUR
2017	Sağlık	Bel ve Boyun Fıtığı	Özel Atakent Hastanesi
2017	Sağlık	Diz Eklemi Hastalıklar	Özel Aktif Hastanesi
2017	Sağlık	Dengeli Beslenme	Özel Aktif Hastanesi
2017	Sağlık	Diyabet ve Beslenme	Özel Aktif Hastanesi
2017	Sağlık	Rahim Ağzı Kanseri	Obstetrik Derneği
2016	Sağlık	Kalp Hastalıkları	Özel Uzmanlar Hastanesi
2016	Sağlık	Astım Hastalıkları	Özel Aktif Hastanesi
2016	Sağlık	Göz Hastalıkları	Özel Aktif Hastanesi
2016	Kişisel Gelişim	Aile İçi İletişim	-

Kaynak: Çiftlikköy Belediyesi Faaliyet Raporları (2016, 2017).

Tablodan da açıkça anlaşıldığı üzere seminerlerin büyük bir çoğunluğu sağlık alanıyla ilgilidir. Son yıllarda obezite, diyabet ve kalp damar hastalıkları gibi kronik rahatsızlıklarda gözlenen artış seminerlere olan ilgiyi artırmaktadır. Bununla beraber son yıllarda kritik bir noktaya taşınan işsizlik sorunu ve yine aile için sorunların düzeyi göz önünde bulundurulduğunda seminerlerin önemli alanlardaki açığı kapatmaya yönelik tasarlandığı görülmektedir.

Seminerlerde dikkat çeken bir başka önemli nokta da yerel yönetimlerin yerel kurum veya kuruluşlarla iş birliği içinde proje üretmesidir. Bu veriler, Çiftlikköy Belediyesinin ortak proje geliştirme kültürünü geliştirmeye yönelik bir tutum içinde olduğunu ortaya koymaktadır.

Çiftlikköy Belediyesinin sunduğu önemli hizmetlerden biri Kültür Merkezi'nde sunduğu psikolojik danışmanlık hizmetidir. Haftanın iki günü verilen psikolojik danışmanlık hizmetinden bütün vatandaşlar ücretsiz olarak yararlanabilmektedir.

Çiftlikköy Belediyesi 2017 yılı itibariyle, İtfaiye Müdürlüğü marifetiyle resmî kurumlar, okullar, fabrika ve işyerlerinde görev alan personelin eğitilmesi ve bilinçlendirilmesine yönelik afet ve acil durum 98 eğitim ve tatbikat gerçekleştirmiştir.

Bir kısım vatandaş, mevcut kamu haklarından veya yasal haklarına dair bilgi yetersizliği içinde olabilir. Belediyeler bu tür durumlarda sosyal belediyecilik hizmet olarak vatandaşları kılavuzluk/ rehberlik etme yoluyla vatandaşları gerekli mercilerden uygun kanallarla yararlanmaları noktasında yönlendirmektedir. Çiftlikköy Belediyesi aynı zamanda vatandaşların yasal haklarından yararlanmaları için yönlendirme hizmetlerini de yerine getirmektedir. Çiftlikköy Belediyesi, Hukuk İşleri Müdürlüğü aracılığıyla avukat tutacak olanaklara sahip olmayan vatandaşların Yalova Barosu'na yönlendirerek kanuni haklarından yararlanmalarını sağlamaktadır.

Çiftlikköy Belediyesi hem vatandaşın istediği bilgiye daha rahat ulaşabilmesi hem de talep ve şikâyetlerini hızlı bir şekilde aktarabilmesi için belediye ve vatandaş arasındaki iletişimi artıran çeşitli uygulamaları hayata geçirmiştir. Birincisi 444 89 12 numaralı Çiftlikköy Belediyesi Çağrı Merkezi'dir. İkinci uygulama ise belediye bünyesinde kurulan "İletişim Ofisi"dir. Yılda bir ay açılması planlanan iletişim ofisi vatandaşın

yoğun ilgisi üzerine tüm yıl açık kalacak hale getirilmiştir. Vatandaşların birim amiriyle sorunlarını ve taleplerini daha verimli görüşebilmesine olanak sunan iletişim ofisinde vatandaşlar zaman zaman belediye başkanıyla yüz yüze görüşme fırsatı da bulmaktadır. 2018 yılında uygulamaya konan bir başka uygulama ise Beyaz Masa'dır. Beyaz Masa, taleplerini doğrudan belediyeye aktarmak isteyen vatandaşların ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Vatandaşların talepleri kaydedilmekte ve ilgili birime yönlendirilerek çözüm süreci başlatılmaktadır.

3.3.6. Sosyal ve Kültürel Faaliyetler

Sosyal belediyecilik, yerel yönetimlere bilinçli politikalarla kamu kaynaklarını yerel halkın yararına sunma ve sosyo-kültürel faaliyetler gerçekleştirerek sosyal adalet ve güvenliği sağlama sorumluluğu yüklemektedir. Yerel yönetimler bu sorumluluğu sosyal alanların oluşturulması ve geliştirilmesi, sosyal kontrol ve sosyalleştirme ilkeleri doğrultusunda yerine getirmektedir. Sosyal ve kültürel faaliyetler hem belirli bir risk grubuna özgün olarak planlanabildiği gibi toplumun tamamına sunulan hizmetler şeklinde tasarlanabilmektedir.

Çiftlikköy Belediyesinin sosyal belediyecilik kapsamında sunduğu sosyal ve kültürel organizasyonlar açısından oldukça zengin bir portföyünün olduğu görülmektedir. Aşağıdaki tabloda Çiftlikköy Belediyesinin 2014-2018 yılları arasında gerçekleştirdiği bazı sosyal ve kültürel organizasyonlara dair veriler bulunmaktadır:

Tablo 13 Yıllar Bazında Yapılan Sosyal ve Kültürel Faaliyetler

	2014	2015	2016	2017	2018
Konser	4	7	2	3	6
Sergi	2	2	3	4	3
Gezi	-	2	2	2	2

Kaynak: Çiftlikköy Belediyesi Faaliyet Raporu (2018:212).

Tabloda da görülen etkinliklerin bazıları şu şekildedir: 2016 ve 2017 yıllarında “Kültür Gezileri” kapsamında Şeb-i Arus etkinliklerine katılım için Konya'ya ve 8 Mart'ta da Çanakkaleye gezi düzenlemiştir. Kültür gezilerine yerel halktan 150'şer kişi katılmıştır.

2016 ve 2017 yılında gerçekleştirilen bazı sosyal ve kültürel faaliyetler dair veriler şu şekildedir: Çiftlikköy Belediyesi Türk Sanat Müziği Korosu 2016 yılında Rauf Dinçkök Kültür Merkezinde 2017 yılında Mokamp (kamp yeri) alanında Ramazan'a Veda konseri vermiştir. Yalova Folklor Eğitim Merkezi'nin (YAFEM) düzenlediği Türk Boyları Kültür Şöleni'nin yirincisi 2017 yılında gerçekleştirilmiştir. Şölende 10 yabancı ülkenin folklor ekibi gösterilerini sergilediler. 2017 yılında aynı zamanda Serdar Tuncer'le Şiir Akşamı, Nurullah Güneşdoğdu Konseri, Dolunay'da Biz Biriz Tiyatro Gösterisi, Ömer Döngeloğlu Söyleşi programları da düzenlenmiştir. 2016 yılında Kültür Merkezi'nde resim ve çini sanatı eğitimi alan kursiyerler Eserlerini Engelsiz Kafe'de sergilemiştir.

Belediye, vatandaşların bir arada olması ve insani ilişkilerin pekişmesi için özel gün ve haftaların kutlamasına önem vermekte ve desteklemektedir. Örneğin 2017 yılında Turizm Haftasında vatandaşlara köfte ekmek dağıtılmış, Osmanlı Haftası kapsamında bin vatandaşa tavuk pilav ve ayran ikram edilmiştir. Yaşlılar Haftasında bakım merkezlerinde bulunan yaşlılar ziyaret edilmiş, Dünya Kadınlar Gününde kadınların günü

tebrik edilmiş ve karanfil takdim edilmiştir. Ayrıca 23 Nisan ve 19 Mayıs etkinlikleri düzenlenmiş ve gençlerle etkinliklere katılmıştır. Belediye Yeşilay Haftası etkinlikleri kapsamında MY Kolejiyle birlikte etkinlik organize ederek Kültür Merkezi'nde sergilemiştir.

Belediye dini gün ve haftalarda da vatandaşların yararlanacağı etkinlikler düzenlemektedir. 2017 yılında Mekke'nin fethinin yıl dönümü kutlanmış, aşure günü vatandaşlara dört bin aşure ikram edilmiştir. Kandillerde lokum ikramı ve simit dağıtımı ve Ramazan ayı boyunca iftar sofralarının kurulması gelenekselleşmiş uygulamalardır.

Çiftlikköy Belediyesi sosyal ve kültürel alanlarda organizasyonlar düzenleyen diğer yerel kuruluşları da desteklemektedir. Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren Basın Birimi, ilçedeki sivil toplum kuruluşlarının gerçekleştirdiği faaliyetlerin broşür, billboard ve branda tasarımlarını yaparak organizasyonun tanıtımlarına katkıda bulunmaktadır. Bunun yanında insanlık yararına faaliyet gösteren kuruluşlarla da ortak projeler yapılmaktadır. Örneğin ilçede faaliyet gösteren Kızılay şubesine 2014 yılında 5 bin 2015 yılında 3 bin TL yardım yapılmıştır. 2017 yılında da Türk Kızılay'ı ve İHH İnsani Yardım Vakfı'yla ortaklaşa yapılan "Halep'i açlıktan, insanlığı utançtan kurtar" yardım kampanyasıyla Halep'e bir tır insani yardım malzemesi gönderilmiştir.

3.3.7. Gelecek 5 Yıllık Planları

Çiftlikköy Belediyesi "sosyal belediyecilik" kapsamında gelecek 5 yıl planları bulunmaktadır. Bu projeler şu şekildedir.

- **Kadın ve Gençlik Merkezi:**

Çiftlikköy Belediyesinin kadınlara yönelik meslek atölyeleri ve hobi kursları çalışmaları bulunmaktadır. Ancak kadınların hem bir birey olarak hem de toplumsal yapı içerisinde üstlendikleri rol ve statüleri göz önünde bulduğunda günümüz koşullarında kadınlara yönelik çalışmalar daha büyük önem arz etmektedir. Kadınların bir birey olarak çalışma yaşamı ve sosyal yaşam içerisinde daha fazla yer alması ve eşit statü ve fırsatlara sahip olması için kadınların güçlendirilmesi ve desteklenmesi zorunludur. Bununla beraber bir anne ve bir eş olarak üstlendikleri rolleri daha sağlıklı olarak yerine getirebilmeleri için ekonomik, sosyal ve psikolojik olarak desteklenmesi ve bilgi açısından da donanımlı hale getirilmesi gerekmektedir. Açılacak Kadın ve Gençlik Merkezi marifetiyle kadınların güçlendirilmesi için gerekli olan tüm çalışmalar koordine edilecek ve yürütülecektir.

Yapılması planlanan Kadın ve Gençlik Merkezi 1.200 m² kapalı alan 2.500 m² açık alana sahip olacak şekilde tasarlanmıştır. Kapalı alan içerisinde kreş, okuma salonu, konferans salonu, derslikler, atölyeler ve kafeterya bulunması planlanmıştır.

- **Çocuk ve Gençlik Merkezi**

Çocuk ve gençlere yönelik çalışmalar Çiftlikköy Belediyesi'nin sosyal belediyecilik anlayışı içinde önemli yer tutmaktadır. Çiftlikköy Belediyesi yukarıda da izah edildiği üzere yaz ve kış döneminde gerçekleştirilen faaliyetler gerçekleştirmektedir. Açılacak Çocuk ve Gençlik Merkeziyle çocuk ve gençlere yönelik faaliyetlerin kapsamının genişletilmesi, çalışmaların daha organize ve sürekli hale getirilmesi amaçlanmaktadır.

Çocuk ve gençlere yönelik faaliyetlerin çeşitlendirileceği bu merkezden çok daha fazla çocuğun ve gencin yararlandırılması hedeflenmektedir.

Yapılması planlanan Çocuk ve Gençlik Merkezi, içinde engelli çocuklar için kreş, kütüphane, sergi salonu, fitness salonu, 4 adet derslik, çocuk parkları, okçuluk alanı, 440 m² bitkisel tarım alanı, basketbol sahası, voleybol sahası ve 2 adet sosyal medya atölyesi olacak şekilde tasarlanmıştır.

- **Sosyal Market**

Yoksulluk içerisinde olan vatandaşlar yönelik sosyal yardım uygulamaları Çiftlikköy Belediyesinin “sosyal belediyecilik” anlayışının önemli bir bileşenini oluşturmaktadır. Şimdiye kadar ihtiyaç içerisindeki bireylere kömür ve gıda yardımı şeklinde hizmet sunan Çiftlikköy Belediyesi, yeni dönemde hizmetleri “sosyal market” uygulamasıyla daha organize ve daha fazla kişiye hizmet edecek şekilde gerçekleştirmeyi planlamaktadır. Türkiye’de gittikçe sayısı artan “sosyal market” uygulaması, belediyelerin kurmuş olduğu marketlerden muhtaç haldeki vatandaşların kendilerine sağlanan limitler ölçüsünde ihtiyaçlarını karşılamasına yöneliktir. Bu marketlerde gıda ve temizlik malzemeleri, kıyafet, kişisel hijyen malzemeleri gibi bir evin ihtiyaç duyabileceği şeylerin büyük bir çoğunluğu bulunmaktadır. Sosyal market uygulaması belediye bütçesinden finanse edildiği gibi bağışlarla da desteklenmektedir. Bu yönüyle sosyal market, varlıklı kesim ile yoksul kesim arasında köprü işlevi görmektedir. Yapılması planlanan sosyal marketin, 900 m² kapalı alan içerisinde 185 m² market alanı 185 m² giyim bölümü 18 adet dükkân 1 adet kafeteryaya sahip olması düşünülmektedir.

- **Kahramanlar Dünyası Çocuk Parkı**

Çiftlikköy Belediyesi’nin yapmayı planladığı bir başka çalışma alanı ise çocukların ebeveynleriyle birlikte eğlenceli vakitler geçirebileceği Kahramanlar Dünyası Çocuk Parkı’nı hizmete sunmaktır. Çocukların duyu dünyasında yer edinmiş çeşitli kahraman figürlerin yer aldığı kahramanlık temalı bu parkın eğlence yönü kadar eğitsel yönüyle de çocukların yararına sunulması amaçlanmaktadır. 800 m² alana kurulması planlanan Kahramanlar Dünyası Çocuk Parkı, içinde 2000 m² alanda trafik eğitim parkı, 300 m² kafe ve restoran binası, çocuk oyun alanları ve açık oturma alanları olacak şekilde tasarlanmıştır.

3.3.8. Hizmet Sunumunda Karşılaşılan Sorunlar

Belediyelerin sosyal belediyecilik kapsamında gerçekleştirdiği iki ana uygulama bulunmaktadır. Birincisi yoksul kesimlerin geçim koşullarını hafifletmeye yönelik sosyal yardım faaliyetleri, ikincisi de yoksul kesimleri de içerecek biçimde dezavantajlı gruplara başta olmak üzere halkın tamamına yönelik sunulan sosyal hizmet faaliyetleridir. Çiftlikköy Belediyesi’nin bu iki uygulama alanında karşılaştığı sorunlar irdelendiğinde sosyal yardım açısından bütçe yetersizliğinin önemli bir sorun olduğu görülmüştür. Çiftlikköy Belediyesi göçle artan nüfus karşısında, belediyenin sınırlı kaynaklarıyla yoksulların tamamına yardım etmekte zorlanmaktadır. Yapılan yardımların bütçedeki oranı belirli bir düzeye çıkartılabılırken yoksul sayısındaki artış, yoksullara yapılan yardımların etkisini oldukça düşürmektedir.

Sosyal hizmet uygulamaları, sosyal yardımlardan farklı olarak sadece ayni ve nakdi yardımlar şeklinde değil, aynı zamanda hedef grubun sosyal çevreleriyle kurduğu ilişkinin de sağlıklı bir şekilde sürdürülmesini hedeflemektedir. Bu nedenle sosyal yardımdan farklı olarak, hizmet sunucularının daha uzman kişiler olmasını zorunlu kılmaktadır. Birçok belediye sosyal hizmet sunarken profesyonel hizmet sunma adına “sosyal inceleme ekipleri” benzeri birimler kurmaktadır. Bu birimlerde sosyal çalışmacı, pedagog, sosyolog ve psikolog gibi meslek elemanları görev almaktadır. Çiftlikköy Belediyesi bütçe yetersizliği nedeniyle benzer bir ekip kuramamaktadır. Bu nedenle mesleki müdahale gerektiren alanlarda hizmet üretememektedir. Çiftlikköy Belediyesi'nin sosyal hizmet kapsamında sunduğu hizmetler ele alındığında genel olarak gençlerin sağlıklı sosyalleşmesini sağlayacak sportif ve sanatsal faaliyetlere ve belde halkının kaynaşmasını sağlayacak sosyal ve kültürel faaliyetlere ağırlık verdiği görülmektedir.

3.4. Tartışma

Geçmişten itibaren bakıldığında belediyeler sosyal yardım ve sosyal hizmet faaliyetlerinde oldukça önemli işlevleri olmuştur. Bu durumun oluşmasında sanayi devriminden sonra ortaya çıkan sanayileşmenin arttırdığı sosyal sorunlarla birlikte adaletsiz gelir dağılımının tetiklediği fakirlik olgusu önemli bir yer tutmaktadır. Bu sosyal sorunlara tepki gösteren işçi sınıfının eylemleri sosyal politikaların önemin ortaya çıkarmıştır.

Kendi kendine yetebilecek bir gelire sahip olamayan, kendi olanaklarıyla yaşamı için gerekli ihtiyaçlarının çoğunu karşılayamayan insanların içinde buldukları bu ortamı hafifletmeye çalışan merkezi yönetimler, en azından kendi yaşamı için gerekli olan gelire sahip olması için; adil gelir dağılımını sağlamaya yönelik politikalar üretmeye çalışmışlardır.

1950'li (2. Dünya savaşından sonra) yıllardan itibaren kırsaldan kente doğru bir nüfus değişimi görülmeye başlanmıştır. Kent nüfuslarının artmasıyla beraber yukarıda bahsedilen sorunlar (yoksulluk, işsizlik, yetersiz konut sayısı gibi) kentlerde daha çok görülmeye başlanmıştır.

1970'li yıllarda yaşanan ekonomik krizlerden dolayı merkezi yönetimler sosyal harcamaları kısma yoluna gitmiş bu durum yerel yönetimleri de olumsuz yönde etkilemiştir.

Küreselleşmenin etkileriyle 1980 li yıllardan itibaren neoliberal görüşlerin etkileriyle devlet sosyal yardım ve politikalarda sadece denetleyici görevde kalmaya başlamış ve diğer kurumlarında sosyal faaliyetlerde bulunmalarının önünü açmıştır.

1990'lı yıllarla beraber ülkemizde etkili olan refah partili belediyelerin öncülük ettiği sosyal belediyecilik faaliyetleri içerisinde yer alan sosyal yardım ve sosyal hizmet uygulamaları sayesinde halkın desteği arttırılmış ve belediyeler sosyal yardım ve hizmetlere ayırdıkları bütçeleri arttırmışlardır. Bu dönemde kimsesizlere, yoksullara, evsizlere, yaşlılara, kadınlara ve engellilere yönelik gerçekleştirilen ekonomik yardımlarla

beraber bu kişilerin sosyal ve kültürel ilişkilerinin arttırılmasına yönelik gerçekleştirilen hizmetler halk tarafından olumlu karşılanmış ve desteklenmiştir.

Sosyal belediyecilik, standart bir tanıma oturtulamadığı gibi uygulama açısından da sınırlandırılmamaktadır. Ancak uygulamalar genel kapsamda sosyal yardım ve sosyal hizmet olarak ikiye ayrılmaktadır. Sosyal yardım ve sosyal hizmetlerin birçok fonksiyonu olmakla birlikte temelde, sosyal güvenlik sistemi içerisinde değerlendirilir ve çoğunlukla sosyal güvenlik sisteminden yararlanamayan kişilere yönelik sunulur. Bu bakımdan, sosyal güvenlik sisteminin açığını kapatma gibi bir işlevi bulunmaktadır.

Sosyal hizmetler, dezavantajlı kesimler başta olmak üzere toplumun tamamını içerecek bir biçimde, sosyal barışa ve sosyal adalete katkı sağlayan tüm hizmetleri içerir. Dezavantajlı gruplar açısından sosyal hizmetler, bireylerin diğer bireylerle ve sosyal çevreleriyle olan ilişkilerini düzenlemek ve bağımsız bir şekilde yaşamını sürdürebilecek güce ulaşmasını sağlamaya dönük yardım ilişkisi olarak değerlendirilebilir.

Çiftlikköy Belediyesi'nin sosyal yardım ve sosyal hizmet uygulamaları ele alındığında her iki uygulama açısından oldukça ciddi eksiklikler bulunmaktadır. Sosyal yardım açısından oldukça eksiktir nitekim sosyal yardımlar maddi yardımlardır ve ayni ve nakdi yardımlar olmak üzere iki şekilde yapılır. Çiftlikköy Belediyesinin nakdi yardımı bulunmamaktadır. Ayni yardımlar ise kömür ve gıda yardımıyla sınırlandırılmıştır. Eşya, giyim ve çocuklara yönelik kırtasiye yardımlarının düzenli ve sürekli olmaması ayni yardımlar açısından da eksikliği ortaya koymaktadır.

Yoksul kesimler, dezavantajlı grupların en büyük ve en görünür kısmını oluşturmakta, bu nedenle maddi yardımları içeren sosyal yardımlarla sosyal hizmetlerin bir arada sunulması zorunluluğu doğmaktadır. Çiftlikköy Belediyesinin yoksul kesimlerle kurduğu yardım ilişkisinin sosyal hizmetler içermemesi ve sadece maddi yardımlarla sınırlandırılması, sorunun çözümü açısından verimli bir yöntem değildir. Nitekim dört yıl içerisinde neredeyse on katı artış gösteren kömür yardımı ve gıda yardımlarındaki artışlar, yoksul kesimin kendi ayakları üzerinde durmakta zorlandığını göstermektedir. Sosyal belediyeciliğin öneminin farkında olan Çiftlikköy belediyesi yönetimi kendi imkânlarının yanında paydaşlarıyla beraber verdiği ayni yardımları arttırmaya çalışmaktadır.

Kentlerdeki sosyal belediyecilik uygulamalarının sosyal devletin bir gereği olarak veya kentli yoksulların mücadelesiyle ortaya çıkmadığı, artan yoksul kesimin sosyal talepleri ve belediye yöneticilerinin tekrar seçilme kaygılarıyla ortaya çıktığı ifade edilmektedir (Kesgin,2012b:176). Çiftlikköy Belediyesi'nin sosyal yardım ve sosyal hizmet stratejilerini ele aldığımızda da benzer bir değerlendirme yapmak mümkündür. Toplumumuzdaki sosyal yardım ve hizmete muhtaç olan bu kesim var olduğu sürece belediyeler sosyal belediyecilik faaliyetlerini arttırarak devam ettirmelidir. Tabii bu hizmetlerin devam edebilmesi için yeteri kadar mali kaynağın olması da gerekmektedir.

SONUÇ

Türkiye’de yerel yönetimlerin sosyal belediyeçilik anlayışının gelişimi, tarihsel süreç bağlamında ele alındığında gittikçe genişleyen ve talep gören bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu gerçekliğin temelinde hem küresel ve iç politikalarda yaşanan dönüşümler hem de kentlerin ekonomik yapılar içerisinde yükselen rolleri yatmaktadır. Türkiye’de 1950’li yıllarda başlayan kente göçler 1980 sonrasında yeni bir ivme kazanmış ve günümüz itibariyle ülke nüfusunun büyük bir çoğunluğu kentlerde yaşamaktadır. Bu bağlamda kentsel hizmetler gittikçe daha fazla önem kazanmaktadır. Ulus devlet anlayışını ve dolayısıyla ulusal sınırları önemsizleştiren küreselleşme olgusunun 1980 sonrasında küresel kentleri yükselen bir değer olarak karşımıza çıkarması da kentsel hizmetlerin önemini artırmaktadır. Tüm bunlar göz önünde alındığında kentin ve kentinin ihtiyaçlarının merkezi politikalar bağlamında tam anlamıyla ve verimli bir şekilde çözülemeyeceği aşikârdır. Bu nedenle politika üreticileri ve halk yerel yönetimlerden refahın yeniden dağıtımını, sosyal adaletin ve sosyal barışın sağlanması gibi sosyal politikayla ilgili konularda daha fazla inisiyatif ve yetki almasına yönelik talepleri artmaktadır.

Türkiye’de 1580 sayılı kanunla yerel yönetimlere verilen sınırlı düzeydeki sosyal belediyeçilik uygulamaları hem bütçe yetersizliği hem de vesayetçi yönetim anlayışı nedeniyle hayata geçirilememiştir. 2005 yılında yürürlüğü giren 5393 Sayılı Belediye Kanunu ve 2004 yılında yürürlüğe giren 5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu ise belediyelere temel kentsel hizmetlerin yanında sosyal belediyeçilik bağlamında da görece geniş bir alan sunmuştur. Bu yetki donanımıyla birlikte yerel yönetimlerin “yerinden yönetim” ilkesini tam olarak yerine getirdiği söylenemese de yerelin yetkilendirilmesi bağlamında oldukça iyi bir gelişmedir. Bu gelişmenin ardında siyasi erkin olduğu kadar yerel halkın taleplerinin de olduğunu görebilmekteyiz. Nitekim seçim propagandalarında sosyal yardım ve sosyal hizmet faaliyetlerine yönelik vurgu, yerel halkın artık belediyelerden kentsel hizmetler dışında sosyal belediyeçi tutumu da görme beklentisinde olduğunu göstermektedir.

Sosyal belediyeçilik faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde karşılaşılan uygulama sorunları bulunmaktadır. Bu sorunların temeli daha çok sosyal hizmet ve sosyal yardımların etkin ve çağdaş bir sosyal politika aracı olarak görülmesi yerine, daha çok paternalist bir anlayışa hizmet eden bir lütuf ve siyasi rant amacı güdülerek gerçekleştirilen hizmetler olarak görülmesidir. Sosyal yardım ve hizmetlerin ihtiyaç sahipleri açısından bir yurttaşlık temelinde bir hak olarak görülmesi durumunda başarı sağlanacak ve bu yardımlardan yararlananlar insan onuruna yaraşır bir hayat süreceklerdir (Kesgin,2012b:175).

Gerçekleştirilmesi düşünülen sosyal belediyeçilik faaliyetlerinde karşılaşılan en önemli sorunlardan biri veri ve bilgi eksikliğidir. Yapılması planlanan yardımların ne kadar olacağı, kimlere öncelik verileceği ve yardımın niteliğinin net olmaması durumu yapılacak olan yardımların kurallı, şeffaf ve sürekli olmasının önüne geçmektedir (Kesgin,2012b:177). Diğer gerçekleştirilen uygulamaların ne kadar etkin ve verimli olduğu ya da başarı sağlanamayan uygulamaların ortaya konulup ilgili kurum ve

kuruluşlar arasında bilgi akışının sağlanması sosyal yardımlardan beklenen başarıyı en üst seviyeye çıkaracaktır.

Yine yapılacak olan yardımlarda kalıcı bir hedef ve amaç yokluğu yardımların düzensiz olmasını, neyi kapsayacağı ve hangi miktarlarda olacağı gibi konularda değişkenlik ve belirsizlik göstermektedir (Kesgin,2012b:179). Yoksulluğun çok boyutlu ve kapsamlı olmasından dolayı yoksulluk programları hazırlanırken geniş bir perspektiften bakılarak değerlendirmeler yapılmalıdır. Yine sosyal yardımların gerçekleştirilmesinde kuralların açık olmayışı, denetimlerin yetersizliği gibi nedenlerden bu yardımlar gerçekleştirilirken keyfi ve kişisel kararların etkisiyle kayırmacılık yapılmaktadır (Kesgin,2012b:180). Bunun nedeni iktidar sahipleri kendilerine bu gücü veren seçmenlerine bir nevi vefa borcu ödemiş olmaları ayrıca gelecek yeni seçimlerde oy garantisi alma düşüncesiyle partizanlık yapmaktadırlar.

Yine sosyal yardım çalışmalarında birden fazla kurumun çalışma yapması yapılan yardımlarda verimliliğin düşmesine ve istenilen başarının sağlanmasının önüne geçmektedir. Merkezi ve yerel yönetimlerin kendi aralarında yaşadıkları koordinasyon eksikliği büyük bir sorun olmaktadır (Kesgin,2012b:180).Bu durum birden fazla kurumdan yardım alan kişilerle hiçbir kurumdan yardım alamayan insanların olması gibi karmaşık bir durum ortaya çıkarmaktadır. Yapılacak olan sosyal yardımların başarısı bu yardımlarla ilgilenen sivil toplum örgütlerinin, kamu ve özel sektör temsilcilerinin ve yardımları talep eden yoksul kişi ve temsilcilerinin bu sosyal politikalara katılmalarıyla hedeflenen başarıya ulaşılabilecektir (Kesgin,2012b:187). Bu sayede talep edilen ve öncelikli ihtiyaçların ne olduğunun tespit edilmesinde başarı sağlanmış olacaktır. Sosyal yardım faaliyetlerinde görev yetki ve sorumlulukların net olarak belli olmaması yapılan bu çalışmaların denetimini zorlaştırmakta ve keyfi hareketlerinde önünü açmaktadır.

Bu karşılaşılan sorunları ortadan kaldırmak ya da en aza indirmek için yapılması gerekenler ise şunlardır. Öncelikle yapılan sosyal yardımların niteliği, miktarı ve kimler tarafından gerçekleştirileceği yasal zemine oturtulmalıdır. Bu sayede ortaya çıkacak görev karmaşasının önüne geçilmiş olunacaktır. Yine sosyal yardım faaliyeti içerisinde olan belediyeler ve diğer kurumlar arasında mükemmel bir koordinasyon sağlanmalıdır. Bu sayede bütün ihtiyaç sahiplerinin yeteri kadar sosyal yardım alması sağlanacaktır. Aynı şekilde belediye yönetiminde bulunanların sosyal yardım konularında bilinçlenmesi bu yardımların önemini anlamalarında faydalı olacak ve bütçe içerisinde ayrılacak sosyal yardım paylarının artması sağlanacaktır. Belediyeler içerisinde bu yardımların tek bir birim ya da müdürlük tarafından yapılması halinde belediye içerisinde koordinasyon sağlanmış olacak ve bu sayede sosyal yardımların verimliliği arttırılacaktır. Sosyal yardımların yürütüldüğü birimlerde alanında uzman en az bir tane sosyal çalışmacının olması halinde sosyal yardımların planlanması ve gerçekleştirilmesinde en üst seviyede başarı elde edilecektir.

Çiftlikköy Belediyesi'nin "Sosyal Belediyecilik" kapsamına giren uygulamaları kapsamlı bir biçimde ele alındığında su sonuçlara ulaşılmıştır:

Belediye nakdi yardımlarla yoksul ailelerin geçim zorluklarını hafifletme ve meslek eğitimi benzeri projelerle işsizlerin istihdama yönelik faaliyetlerle yoksullukla mücadeleye yönelik önemli çalışmalar yürütmektedir. Özellikle istihdama yönelik faaliyetlerin merkezi yönetim ve uluslararası kuruluşlarla iş birliği içinde ve belediye bütçesinden harcama yapılmadan gerçekleştirilmesi, sosyal belediyecilik açısından iyi uygulama örneğidir. Ayrıca Engelsiz Kafe'de engelli bireylerin istihdamı da sosyal belediyeciliğin amaçlarından biri olan sosyal adaleti sağlama misyonuna hizmet etmektedir.

Çiftlikköy Belediyesi'nde başkan, başkan yardımcısı ve ilgili birim müdürleriyle yaptığım görüşmelerde şimdiye kadar yapılan sosyal yardım ve uygulamaların bundan sonra daha da artacağı anlaşılmaktadır. Şimdiye kadar bütçenin büyük bir kesiminin altyapı ve insan sağlığı için oldukça önem arz eden su hattının yenilenmesine ayrıldığı ve bu çalışmanın tamamlandığı belirtilmektedir. Bundan sonra sosyal belediyecilik faaliyetlerine daha çok bütçe ayrılacağı ve daha etkin hizmetler yapılacağı yeni dönem projelerinden anlaşılmaktadır.

Bu dönemde yapılması planlanan Kadın ve Gençlik Merkezi ile kadınların katıldıkları meslek atölyeleri ve hobi kurslarının yerleşik bir hizmet binasında daha sağlıklı ve verimli bir hale getirileceği anlaşılmaktadır. Bu merkezde bulunacak kreş, okuma salonu ve derslikler sayesinde kadınlarımız kurslara daha çok zaman ayırarak kendilerini geliştirebileceklerdir.

Yine planlanan Çocuk ve Gençlik Merkezi yeni dönemde yapılacak sosyal hizmet faaliyetleri içerisinde önemli bir yer tutmaktadır. Bu merkez sayesinde çocuk ve gençlere verilen spor eğitimleri, sanat ve hobi kurslarının içeriği ve kapsamının genişletilerek belediye bünyesindeki bu yerleşke sayesinde organize ve sürekli bir hizmet amaçlandığı görülmektedir.

Ayrıca yapılması planlanan sosyal market sayesinde gerçekleştirilen aynı yardımların (gıda ve kömür) genişletilmesi (temizlik, kıyafet, kırtasiye) amaçlanmakta ve daha organize olarak daha çok kişiye hizmet edileceği anlaşılmaktadır.

Çiftlikköy Belediyesi, Kültür Merkezi, Konferans Salonu ve Engelsiz Kafe vb. kapalı mekânları, hemşehrilerin sosyalleşme ve sosyal dayanışma ihtiyaçların karşılamaya yönelik olarak oldukça etkin kullanmaktadır.

Belediyenin dernek, vakıf, sendika vb. sivil toplum kuruluşlarıyla ve özel sektörle iş birliği içinde proje üretmesi, sosyal belediyeciliğin ilkelerinden biri olan "katılımcılık" açısından oldukça etkin görülmüştür.

Belediyenin sosyal, kültürel ve sanatsal faaliyetlerini gelenekselleştirme gibi bir tutum içerisinde olduğu görülmüştür. Bu uygulamaların belediye yönetimiyle halk arasında olduğu kadar halkın kendi arasında da yakınlaşma ve dayanışma duygusunu pekiştireceği kaçınılmazdır. Bu anlamda belediye sosyal barışa ve sosyal dayanışmaya oldukça katkıda bulunmaktadır.

ÖNERİLER

Çiftlikköy Belediye'sinin uygulamaların bakıldığında yaşlı hizmetlerinin oldukça zayıf kaldığı görülmektedir. Hızlı nüfus artışıyla demografik yapısında değişiklik olmasına rağmen Yalova kenti, yaşlılar kenti olarak bilinmektedir. Bu bağlamda Çiftlikköy Belediyesi'nin yaşlıların ihtiyaç duyabilecekleri açık ve kapalı mekânlar oluşturması, yaşlıların sosyal dışlanmaya maruz kalmalarına yönelik tedbirlerin alınması ve kentsel alan ve hizmetlerin yaşlılar için ulaşılabilir olması konularında çalışmalar yürütmeleri gerekmektedir.

Çiftlikköy Belediyesi'nin gençlik hizmetleri kapsamında hayata geçirdiği yaz ve kış kursları ve spor müsabakaları, gençlerin sağlıklı sosyalleşme ve akran ilişkileri geliştirmesi bağlamında oldukça yararlıdır. Yapılması planlanan çocuk ve gençlik merkezi içinde yapılması planlanan kütüphane ve okuma salonu sayesinde çocuk ve gençlerin boş vakitlerini okuyarak ve araştırma yaparak geçirmelerini sağlaması açısından oldukça önemlidir. Bu yüzden bu projenin bir an önce hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Kadın ve gençlik merkezi, çocuk ve gençlik merkezi ve sosyal market projelerinin bir an önce hayata geçirilerek; oluşturulacak bu sosyal servis sayesinde buralarda yapılacak sosyal hizmet faaliyetlerinin verimliliği ve devamlılığı en üst seviyeye çıkarılmaya çalışılmalıdır.

Çiftlikköy belediyesi sosyal hizmet ve yardımları Özel Kalem Müdürlüğü ve Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Çiftlikköy belediyesi sosyal yardım ve hizmetlerini tamamen ayrı bir birim ya da müdürlük oluşturarak gerçekleştirmesi gerekmektedir. Gerçekleştirilmesi planlanan hizmetlerin ön çalışması yapılarak bu hizmetler için gerekli olan maliyetin de bütçede ayrılması bu hizmetlerin takibi açısından oldukça önemlidir.

Sosyal yardımdan farklı olarak sosyal hizmet faaliyetlerinin belirlenmesi, gerçek ihtiyaç sahiplerinin belirlenmesi, doğru ihtiyacın belirlenmesi ve öncelik sırasının oluşturulması için muhakkak bir sosyal inceleme ekibi oluşturulmalıdır. Sosyal çalışmacının olması gereken bu birim üzerinden sosyal hizmet çalışmaları koordineli bir şekilde sürdürülmelidir.

KAYNAKÇA

- Akdoğan, Y. (2002). Ulusal Soruna Yerel Çözüm: Sosyal Belediyecilik. Eminönü Bülteni, Şubat Sayısı, İstanbul.
- Akdoğan, Y. (2006). “Sosyal Belediyecilik. Yerel Siyaset Dergisi. S.3. (29-37).
- Aksoy, Ş. (1998). Yeni Sağ, Kamu Yönetimi ve Yerel Yönetim: Eleştirel Bir Yaklaşım, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi. 7 (1). (3-13).
- Aktan, C.C., Özkıvrak, Ö. (2008). Sosyal Refah Devleti. İstanbul: Okutan Yayıncılık.
- Albatan, Ö. (1990). 1960- 73 Dönemi Belediyeciliğine Genel Bakış, Türk Belediyeciliğinde 60 Yıl Uluslararası Sempozyumu, Ankara, Ankara Büyükşehir Belediyesi.
- Alodalı, M. F. B., Usta, S. ve Güneş, İ. (2010). Sosyal Refahın Sağlanmasında Yeni Bir Anlayış: Sosyal Belediyecilik ve Sakarya Büyükşehir Belediyesi Örneği. Parlak, B. (Ed.), Yerel Yönetimler Yerel Siyaset ve Kentsel Politikalar IV. Kamu Yönetimi Sempozyumu Bildiriler Kitabı içinde (ss. 531-544). Bursa: Dora Yayıncılık.
- Altan, Ö.Z. (2007). Sosyal Politika. (Yayın No: 1744). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Arıcı, K. (2015). Türk Sosyal Güvenlik Hukuku. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Ateş, H. (2009). Sosyal Belediyecilik. Çerçeve Dergisi. 49. (88-95).
- Aygen, M. (2014). Sosyal Belediyecilik Üzerine Bir İnceleme: Elâzığ Belediyesi Örneği. Fırat Üniversitesi Harput Araştırmaları Dergisi. 1(1). (173-192).
- Aygen, M. (2015). Türkiye’de Yoksulluk ve Sosyal Yardım Yaklaşımı Üzerine: Elâzığ Örneği. Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi. 4 (8). (150-179).
- Balaban Salı, J. (2012). Veri Toplanması. Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri içinde (134-161) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Bayraktar, B. (2013). Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Sosyal Politikaya Bakış Açısı “Sosyal Belediyecilik”: Nilüfer ve Yıldırım Belediyesi Örneği. (Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bursa.
- Beki, A. (2008). Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları: Ümraniye Belediyesi Örneği. (Doktora Tezi). Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bozkır Serdar, A. (2011). “Sosyal Politika Kavramı, Tarihsel Gelişimi” Sosyal Politika içinde. (Ed. Aysen TOKOL, Yusuf ALPER). Bursa: Dora Bakın Yayın Dağıtım.
- Can, H. (2006). Sosyal Belediyecilik ve Ümraniye. Yerel Siyaset, 1(5). (18-19).
- Çengelci, E. (1993). Sosyal refahın gerçekleşmesinde sosyal yardımların rol ve önemi. H.Ü Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Dergisi, 11 (1-2-3). (9-34).
- Çiftlikköy Belediyesi 2014 Faaliyet Raporu. (Er. Tar. 01.05.19)
- Çiftlikköy Belediyesi 2015 Faaliyet Raporu. (Er. Tar. 01.05.19)
- Çiftlikköy Belediyesi 2016 Faaliyet Raporu. (Er. Tar. 01.05.19)

- Çiftlikköy Belediyesi 2017 Faaliyet Raporu. (Er. Tar. 01.05.19)
<https://drive.google.com/file/d/1iP4yO9ImR4jsox7VSPKUjojSjsPNPgHL/view>
- Çiftlikköy Belediyesi 2018 Faaliyet Raporu. (Er. Tar. 20.09.19)
<https://drive.google.com/file/d/1LgN67nsRzDpMTekhbsbvdUdINFImKFX/view>
- Çiftlikköy Belediyesi Dergisi (2018). Onbirinci Sayı. (Er. Tar. 01.05.19)
https://drive.google.com/file/d/1LxBBkWTkXdAf-b4QvH8ma844jpa_Oty2/view
- Çiftlikköy Belediyesi Hizmet Kitapçığı (2019). 2014-2019 Yılları Arasında Gerçekleştirilen Projeler. (Er.Tar.01.05.19)
<https://drive.google.com/file/d/1AbvqPqGueVKKfNxD91YbUpJC5oZSaAvZ/view>
- Çiftlikköy Belediyesi Organizasyon Şeması (2019) <http://www.yalovaciftlikkoy.bel.tr/tr-TR/alt-sayfalar/20/organizasyon-semasi> (Er. Tar. 01.05.19).
- Çitçi, O. (1989). Yerel Yönetimlerde Temsil: Belediye Örneği. Ankara: TODAİE Yayını.
- Dilik, S. (1980). Sosyal Yardımlar- İki Anlamlı Bir Terim. AÜSBFD,. 35 (1-4). (55-72).
- Erbaş, H. (2005). Sosyal Devlet Nereye, Neden Sosyal Devlet. Ankara: Türk Harb-İş Sendikası Yayınları.
- Erkmen, S. (2018: Sosyal Belediyecilik Anlayışı Çerçevesinde Sosyal Yardımların Konya'daki Kurumsal Uygulamaları. (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.
- Ersöz, H. Y. (2005). 5272 Sayılı Yasa Öncesinde Türkiye'de Belediyelerin Sosyal Politika Alanındaki Deneyimleri. İstanbul Üniversitesi Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi. (50). (133-151)
- Ersöz, H. Y. (2007). Yerel Yönetimlerin Sosyal Politika Alanındaki Rolü.Sosyal Politikalar Derneği Sosyal Politikalar Dergisi. S. 30-34.
- Ersöz, H. Y. (2009). Türkiye'de Belediyelerin Sosyal Politika Alanındaki Rolü ve Yeni Belediyecilik Anlayışının Esasları. Kamuda Sosyal Politika, Yerel Yönetimler ve Sosyal Politika, 3(9), 38-47.
- Ersöz, H.Y. (2004). Sosyal Politika Perspektifinden Yerel Yönetimler: İngiltere, İsveç ve Türkiye Örneği. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Ersöz, H.Y. (2011). Sosyal Politikada Yerelleşme. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.
- Eryılmaz, B. (2002). Kamu Yönetimi. İstanbul: Ekram Matbaası.
- Genç, Y. (2009). Yerel Yönetimler ve Sosyal Hizmet Uygulamaları". Kamuda Sosyal Politika. 3(9). (60-67). http://www.memursen.org.tr/show_file.php?attachid=184 (Erişim Tarihi. 10.03.19).
- Giritli, İ. (1999). Türkiye'nin İdari Yapısı. (11. Baskı). İstanbul: Der Yayınları.
- Gough, I. (2006). Güney Avrupa'da Sosyal Yardım. Sosyal Politika Yazıları içinde (Der.: Ayşe Buğra Çağlar Keyder). İstanbul: İletişim Yayıncılık.

- Güloğlu, T. & Es, M. (2008). Yerelleşen Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmetler. 1. Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyumu Bildiriler Kitabı içinde (ss. 257-267). 23-24 Ekim. Sakarya
- Günday, M. (2003). İdare Hukuku. (7. Basım). Ankara: İmaj Yayınevi.
- Gündüz, R. D. (2015). Yerel Yönetimler Bağlamında Sosyal Politika: Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Örneği. (Yüksek Lisans Tezi). Yalova Üniversitesi: Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hacımahmutoğlu, H. (2009). Türkiye'deki Sosyal Yardım Sisteminin Değerlendirilmesi. (DPT Uzmanlık Tezi). Ankara.
- Karabulut, A. (2011). Türkiye'de Sosyal Yardım ve Sosyal Yardımların Tek Merkezden Yürütülebilirliği. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara 2011, s.11.
- Kaya, E. (2016). Sosyal Belediyecilik. <http://www.sosyalhizmetuzmani.org/sosyalbelediyecilik.htm> (Er. Tar. 17.07)
- Kesgin, B. (2012). Yoksulluğa Yerel Müdahale: Sosyal Belediyecilik. Muhafazakâr ve Sosyal Demokrat Perspektifinden. Bursa: Ekin Yayınevi.
- Kesgin, B. (2012b). Kentsel Yoksulluğa Yönelik Yerinden ve Yerel Müdahale: Sosyal Belediyecilik. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2012(26), (169-180).
- Kesgin, B. (2014). Kamu Sosyal Politikalarında Sosyal Yardım. (İkinci Baskı. İstanbul: Açılım Kitap.
- Kesgin, B. (2016). Kamu Sorumluluğunda Sosyal Hizmet. (İkinci Baskı). İstanbul: Açılımkıtap.
- Kesgin, B. (2016b). Sosyal Hizmet ve Sosyal Yardımda Büyükşehir Belediyeleri ile İlçe Belediyeleri Arasında Nasıl Bir Dağılım Yapılabilir? DEÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 18 (3). (447-462).
- Kesgin, B. (2017). Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi. (İkinci Baskı). İstanbul: Açılım Kitap.
- Keskin, M. (2013). Yerel Yönetimlerin Engellilerin Yaşadığı Fırsat Eşitsizliklerini Ortadan Kaldırmaya Yönelik Sosyal Politika Uygulamaları: İ.B.B. Örneği. (Yüksek Lisans Tezi). Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yalova.
- Kobak, K. (2006). Yerel Yönetimlerin Yoksullukla Mücadelede Uyguladığı Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet. Anadolu Üniversitesi SBE. Eskişehir.
- Koray, M. (2005). Sosyal Politika. (2. Baskı). Ankara: İmge Kitapevi.
- Negiz, N. (2011). Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri Açısından Isparta Belediyesi: Farkındalık, Yararlanma ve Değerlendirme Açısından Bir Araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 16 (2). (323-341).
- Negiz, N., Akman, E. (2013). Sosyal Devlet, Sosyal Hizmet ve Yerel Yönetimler. Sosyal Politika ve Kamu Yönetimi Bileşenleriyle Sosyal Hizmet Temelleri ve Uygulama Alanları içinde (ss. 43-64). Ankara: Maya Akademi.
- Neuman, W.L. (2012). Toplumsal araştırma yöntemleri: Nicel ve nitel yaklaşımlar II. Cilt, 5. Baskı. İstanbul: Yayın Odası.

- Nüfusu.com (2019) Çiftlikköy Nüfusu. https://www.nufusu.com/ilce/ciftlikkoy_yalova-nufusu (Er. Tar. 01.05.19).
- Orhan, H. (2007). “İstatistiklerle Isparta Belediyesi’nin Sosyal Belediyecilik Anlayışından Bir Kesit”. Yerel Siyaset Dergisi, Sayı: 24, Aralık, ss. 58-59.
- Ortaylı, İ. (2007). Batılılaşma Yolunda. İstanbul: Turkuvaz Kitap.
- Öğülmüş, S. (2011). Sosyal Yardım Algısı ve Yoksulluk Kültürü. Aile ve Toplum Dergisi. 7 (26). (83-96).
- Öksüz, Ö. (2019). Yerel Yönetimlerimizin Çoğu, Alt Yapı Açısından Yerel Sosyal Politikalar Uygulamaya Hazır ve Müsait Değil <http://www.sosyalpolitikalar.com/SayfaDetay.aspx?id=13> (Er. Tar. 16.04.19)
- Özbek, N. (2002). Osmanlı’dan Günümüze Türkiye’de Sosyal Devlet. Toplum ve Bilim, (92), 7-33.
- Özbek, N. (2011). Osmanlı İmparatorluğu’nda Sosyal Devlet, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Özdemir, S. (2004). Küreselleşme Sürecinde Refah Devleti. Yay. No: 2000-69. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.
- Özer, M. A. (2015). Sosyal Ekonomi Politikaları Kapsamında Sosyal Belediyecilik Anlayışı. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, Temmuz-Aralık, (35), 79-100.
- Özgür, H. (2008). Yerel Siyaset. İstanbul: Okutan Yayıncılık.
- Pekküçükşen Ş. (2004). Sosyal Belediyecilik ve Selçuklu Belediyesi Şefkat Evleri Örneği. Yerel Yönetimler Kongresi, Bildiriler Kitabı, Çanakkale.
- Pektaş, E. K. (2010). Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Temel Sorunlar. Akademik İncelemeler Dergisi 5(1). (4-22).
- Sevinç, İ. (2015). Sosyal Belediyecilik Uygulamalarında Kent Bilgi Sistemlerinin Kullanımı: Konya Büyükşehir Belediyesi Örneği. Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. Yönetim ve Ekonomi Dergisi. 22(1). (201-218).
- Seyyar, A. (2003). Sosyal Siyaset Açısından Yoksulluğa Karşı Mücadele. Yoksulluk Sempozyumu: C.I (38-69). İstanbul: Deniz Feneri Derneği Yayınları.
- Seyyar, A. (2008). Sosyal Siyaset Terimleri. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Seyyar, A. (2011). Sosyal Politika Bilimine Giriş. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Soysal, M. (1974). 100 Soruda Anayasanın Anlamı. İstanbul: Gerçek Yayınları.
- Şaylan, G. (2003). Değişim, Küreselleşme ve Devletin Yeni İşlevi. Ankara: İmge Kitapevi.
- Şimşek, A. (2012). Araştırma Modelleri. Sosyal Bilimlere Araştırma Yöntemleri içinde. (S. 80-108). Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Talas, C. (1991). Öğretilerde Sosyal Devlet. TODAİE İnsan Hakları Yıllığı. (13). (91-102).
- Talas, C. (1992). Türkiye’nin Açıklamalı Sosyal Politika Tarihi. (Birinci basım). Ankara: Bilgi Yayınevi

- Talas, C. (1997). Toplumsal Ekonomi. Ankara: İmge Kitabevi.
- Taşar, H.H. (2009). Merkezîyetçi Yönetim Yapısının Kamu Okulları Üzerinde Bıraktığı Olumsuz Etkiler. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2 (2). (108-119).
- Taşçı, F. (2007). 1980 Sonrası Türkiye’de Sosyal Yardımların Analizi. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul.
- Taşçı, F. (2008). Türkiye’nin Kamusal Sosyal Yardım Anlayışı Üzerine Bir Analiz: 1980-2007. Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, (55). (128-149).
- Tekeli, İ. (1988). Yakın Geçmişten Bugüne, Belediye Programlarının Oluşumu. Mülkiyeliler Birliği Dergisi. 23 (93). (11).
- Tomanbay, İ. (1999). Sosyal Çalışma Sözlüğü. Ankara: Selvi Yay.
- Toprak, D., Şataf, C. (2009). Türkiye’de Yerel Yönetimler Reformu Çerçevesinde Sosyal Belediyecilik Yaklaşımı. Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi. 1(1). (11-24).
- Toprak, Z. (2010). Yerel Yönetimler. İzmir: Birleşik Matbaacılık.
- Tortop, N., Aykaç, B., Yayman, H. (2006). Mahalli İdareler. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tuncay, A.C. (2000). Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, 9. bs., İstanbul, Beta Yay.
- Türkoğlu, İ. (2009). Yerel Yönetimlerde Mali Reform Arayışları: Türkiye’de Belediyelerde Mali Özerklik ve Belediye Başkanlarının Mali Özerklik Algılaması, Ankara: Maliye Bakanlığı.
- Türkoğlu, İ. (2013). Sosyal Devlet Bağlamında Türkiye’de Sosyal Yardım ve Sosyal Güvenlik. Akademik İncelemeler Dergisi. 8 (3). (275-305).
- Uyanık, M. (2018). Almanya Sosyal Yardım Sistemi ve Sosyal Hizmet Uygulamaları. (Doktora Tezi). Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Uzunçarşılı, İ.H. (1988). Osmanlı Devleti’nin İlmiye Teşkilatı. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Yavuz, İ. (2013). Sosyal Belediyecilik Bağlamında Çocuk ve Gençlik Hizmetleri: Adapazarı Belediyesi Bilgi Evi Örneği. (Yüksek Lisans Tezi). Yalova Üniversitesi: Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yüksel, F. (2007). Sosyal Devletin Dönüşüm Sürecinde Yerel Yönetimlerin Yeni İşlevleri. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi. 62(1). (280-291).
- Yüksel, F., Bozkurt, F.G., Güven, A. (2005). Yerel Yönetimlerde Etik Çerçevesinde Sosyal Sorumluluk Bilinci: Tokat Uygulaması. Sakarya Üniversitesi: Siyasette ve Yönetimde Etik Sempozyumu
<http://www.etiksempozyumu.sakarya.edu.tr/etik/3.2/2Gamze%20Bozkurt.pdf> (Erişim Tarihi: 16.04.19)

ÖZGEÇMİŞ

İsmail DURAN, 01.04.1981 tarihinde Yozgat Boğazlıyan'da doğdu. İlkokulu Yozgat'ta tamamladıktan sonra Orta ve Lise öğrenimini Yalova da bitirdi. 1999 yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesini kazandı. 2001 Yılında Uludağ Üniversitesine geçiş yaparak 2004 yılında lisans eğitimini tamamladı. 2005 yılında Yalova Tedaş İl Müdürlüğünde başlayan kamu hizmetine 2014 yılından itibaren Yalova belediyesinde devam etmektedir. Evli ve 2 çocuk babasıdır.